

pŮvodní kresba / **Miroslav Kemel** * Předmluva / **Doslov I.H.** * Odložená výročí / Před 31 lety vznikla *Česká unie karikaturistů*; Před 31 lety *Hořec* s *Hanouskem* vydali *Občanské fóry* * **Glosa** / I. H.; *Jde to i*

beze slov * **Z domova** / Na plovárně: **Barták**. Nové knihy: **Kemel, Machata, Slíva, Flekna, Kotyza**. Výstavy: **Born, Matuška, Slíva, Ševčík, Hojný, Born**. Oceněný: **Fefík**. Kalendář: **Novák (d'Test) Neprakta**. Wikipedie: **Bedřich Kopecný; ČUK**. Odešel: **Pavel Hanák (73)** * **Portréty** / Karikatury **A. Babiše** * **Časopisy** / **Sorry; Bumerang, Nebelspalter** * **Retro** / **J. Hruboň**: „**Renčín** a... **litografie**“ * **MišMaš** / **MašMiš** * **Do archívu** / **Jiří Hiršl** v **MŽ** č. 3/2021 * **Teorie** / **Kemel** o sobě * **Vybráno** / **P. Ryška**: Rozhovor s **Miroslavem Bartákem** * **Sonda** / **Maroko** - odkud jsou účastníci soutěží? * **Extra!** / **Seznam Kobrových**

Salonů * **Z tisku** / O humoru * **Z pošty** / **Ohlasy** * **Parodie** / **Legrace z legrace II.** * **Z GAGarchívu** / **Polák** o půlce **BAPE** * **Výročí** / Z dějin **KUKU** - 3. část * **Chlubna** / **Oldřich Jelínek** ozdobil **vánoční črtu** **Stadiónu**. * **Ze světa** / Zemřel **Kambiz**; Propozice soutěží * **Výsledky** / **Turecko, Egypt, Irán, Slovensko, Polsko, Francie, Itálie, Brazílie, Nizozemsko, Estonsko, Portugalsko, Bulharsko, Kypr, Španělsko, Rumunsko, Belgie, Korea**

Čtvrtletník autorů + přátel české karikatury

e-číslo 2021 / 4 - ZIMA 19. ročník

Kresby: **ADDAMS, BAPE, BARTÁK, BORKOVIČ, BORN, BREINBAUER, CIOU, D'AGOSTINO, DAVID W., DEANGELIS, DERENNE, DESCLOSEAUX, DESCHEEMAER, EKSIOLU, FILLA, FLEKNA, FREMURA, FRISCHE, FUENTES, GOMEZ, GUMUS, HAĐÁK, HAJJAJ, HAJNOS, HANÁK, HIRŠL, HOJNÝ, HOLÝ, HRDÝ, HRUBÝ, JANSSEN, JAZZ, JELÍNEK, JIRÁNEK, KAMBIZ, KAZANČEV, KEMEL, KOŠTÝŘ, KOTRHA, KUCZYŃSKI, KULOVAŇY, KURTULMUS, KUSTOVSKIJ, LINEK, LIPÍŇSKI, LISTES, MACHATA, MATUŠKA, MIHATOV, MOTYČÍK, NEPRAKTA, NOVÁK, PÁLKA, PAVEL, PITTER, POLÁK, POPOVIČ, PRICE, REIJGER, REISENAUER, RENČÍN, SEARLE, SEMENDJAJEV, SEMPÉ, SETÍK, SHMIDT, SÍKA, SLÍVA, SOUČEK, SOUFI, SRNA, STANIKA, VANŠTEJN, STEINBERG, ŠTESKA, ŠEVČÍK, TARASENKO, TASCIO, TEICHMANN, THULKE, TOMASCHOFF, TOMEK, TOPOR, VEVERKA, VHRSTI, VICO, VISOKAI, WIDODO, ZAMANI, ZLATKOVSKIJ...**

pŮvodník / **Poslední Mohykán žánru deníkových vtípů: Miroslav Kemel**

V říjnu 2021 vyšla **Kemelovi** sbírka vtípů z **Práva** v nakladatelství **Galén** (viz str. 23)

Miroslav Kemel ve víru času

Když v převratném roce 1990 vstoupil *Miroslav Kemel* do české novinové karikatury volnou nohou, byl příchod vysokého a štíhlého mladíka jednak odvážný, jednak supertěžký. Před třiceti lety bylo sice novin a časopisů publikujících kreslené vtípy o deset koňských délek více než dnes, ale zároveň tu dupala na startu do svobodného humoru silná ekipa plnokrevníků. Máme-li vyjmenovat jen ty ušlechtilé, pak tedy Jiránek, Renčín, Pálka. Ekipa autorů plně připravených konečně předvést to, po čem toužili dlouhá léta - reagovat denně na aktuální situaci. A hned za nimi nabízely své originální práce i hvězdy humoru beze slov, úspěšné už dlouho ve svobodné části Evropy. Za jiné jmenujme aspoň Bartáka, Matušku, Slívu... Aby to měl Kemel na startu ještě těžší, přibyli navíc léta milovaný Kantorek z Kanady s texty pod originálními kresbami a z Německa Steiger proslulý svými kresbičkami bez textů. Přitom tu ještě stále tvořil veleplodný národní bard Neprakta, působil tu extravagantní Vyčítal...

Miroslav Kemel tedy měl před sebou silnou a početnou konkurenci a navíc se od počátku zaměřil právě na tu první, nejtvrdší oblast, když zvolil jednoduchou kresbu, takzvanou pérovku. Právě tu u nás s Jiránkem už pěstovalo, či se o ni snažilo více autorů, za všechny jmenujme Lichého... Tehdy u nás působilo více deníků než na počátku třetího desetiletí nového tisíciletí. Určujícím se pro politickou karikaturu staly nově vydávané Lidové noviny, které kresby revolučně umísťovaly místo fotky přímo na titulní stranu a tak Jiránek, s ním pak i Renčín, Pálka a také Vico (ještě šlo o společnou republiku se Slovákou) měli od počátku své umění či řemeslo kde předvádět. Zdokonalovat se za pochodu a na dlouhá léta pak působit v dalších denících. Především šlo o Lidovky, MfDNES, Právo, Hospodářské noviny, trochu i Sport a nelze opominout ani Deník pokrývající regiony... Vysledovat přesuny tvorby Jiráňka a Renčina z jedné stáje do druhé - a zjišťovat, co ty přestupy způsobilo (kromě nemalých finančních nákladů na tuto tvorbu) by bylo jistě vhodné téma pro bakalářskou práci. Jak na univerzitní fakultě školící novináře, tak na vysoké škole ekonomické.

Určitě je třeba nejdřív připomenout tu prudce odlišnou situaci po Listopadu 89. Nebylo totiž zvykem, aby u nás redakce měly své karikaturisty. Natož jediného. Pro konkrétního kreslíře vtípů to znamenalo tvůrčí převrat. Místo u večerní dečky vína s čekáním, zda doletí múza s dobrým nápadem, musel vybraný autor od rána sedět s kávou u rádia, televize a novin (nebyl internet!). Ale také u telefonu (nebyly mobily!). A pak po domluvě pádit (nebyl e-mail!) s rychle vyrobenými originály do redakce (pokud se adresát nespokojil s faxem z Hradce Králové či z Prešova!).

Co se od té doby změnilo? Když jsme výše jmenovali karikaturisty, kteří se do aktuální deníkové satiry vrhli před třiceti lety, byla to zároveň černá bilance. Po Jiráňkovi, Renčínovi a Pálkovi, respektive po Nepraktovi, Vyčítalovi a Kantorkovi nám dnes zbyly jen tisícovky jejich vtípů. Odešel i Stanislav Holý a Michal Hrdý. Na tři doby zanikl Dikobraz a nepovedly se ani pokusy o nové humoristické magazíny.

Jsme tu však kvůli Kemelovi a je prostě obdivuhodné, s jakou vytrvalostí a úsilím o zlepšování, se postupně dostával do předních pozic žánru. Netýkalo se to ani tak stylu, který si v podstatě podržel. Cílevědomý Kemel dokonce navštěvoval kursy figurální kresby u docenta Borise Jirků na vysokoškolské "umprumce". Ovšem zvládnout v kresbách tažených pár čarami tváře vystupujících zde postav tak, aby byly snadno poznatelné každému, není práce na pár večerů. A jelikož je politika už taková, potřebné tváře se často mění a je nutné se stále učit nové. Jako absolvent Stavební fakulty na Technice se ovšem zpočátku pral s texty na obrázcích. Aby byly výstižné a přitom krátké... K tomu vtípné a ne polopatické. Není to snadné a stále jsme, především na internetu, svědky toho, že ne každému se právě toto daří. Znalci tvrdí, že autor musí diváku/čtenáři nechat trochu místa na to, aby se mohl zaradovat nad tím, co pro pochopení vtípu sám udělal. Z kreslených vtípů z poslední desítky let je jasné, že toto umělecké řemeslo Miroslav Kemel zvládl. O své pracovní dráze říká velice stručně, že vlastně jenom dělal to, co ho baví. "A měl jsem neuvěřitelnou kliku, že jsem byl ve správný čas na správném místě."

Jak taková úspěšná kariéra vypadá v datech? V roce 1987 první publikovaný vtip v deníku Práce, 1989 první publikovaný vtip v Dikobrazu - a pak to je vlastně přehlídka deníků, které si nasmlouvaly svého kmenového kreslíře: Kemel byl v letech 1991 - 1999 karikaturistou Lidových novin, 1999 - 2003 působil v Hospodářských novinách, 2004 – 2014 v deníku Mladá fronta DNES. Od roku 2014 kreslí pro Právo, odkud pocházejí i kresby v této knize. **Viz obr!**

Miroslav Kemel kromě kreseb, které jsou reakcí na aktuální, především politické a tuzemské události či problémy, umí i běžné kreslené vtipy. Známe to z magazínových příloh uvedených deníků, kde - a navíc v barevném provedení - přidává vlastní verze na klasická témata žánru jako jsou "Trošečník na ostrůvku" anebo "Adam a Eva".

Doménou deníkového karikaturisty jsou ovšem satirické kresby. Pozoruhodná je přehlídka hlavních postav, které v jeho tvorbě vystupují. v roce 2020 to bylo přesně takto: Babiš 48, Zeman 11, Trump 9, Hamáček 8, Fiala a Ovčáček po sedmi - a všichni tři ministři zdravotnictví jsou ve statistice zastoupeni pěkně spravedlivě - každý se toho roku objevil pětkrát na Kemelem ztvárněné scéně v Právu.

Vystavovat kreslené vtipy u nás kupodivu nepatří k běžné kulturní činnosti. I proto zatím jedenadvacet Kemelových samostatných výstav budí uznání. Od té prvé v Salónu kresleného humoru v roce 1994 uplynulo více než čtvrt století. Ale i dnes platí úvodní slova kurátora Kobry, mistra vzletného vyjadřování ale i výstižných charakteristik, za jejichž platností už tehdy stály více než dvě stovky výstav vtipů v Malostranské besedě. Do katalogu 217. Salónu Miroslava Kemela mimo jiné napsal:

“Lidové noviny jsou deníkem, který má vysoko nasazenou laťku pro své spolupracovníky. Kemel ji skáče každý den, aniž by ji shodil. Tam, kde je humorem poměřeno politikum, je křehká ironie karikaturisty nejbližší pravdě, skutečnosti a morálce. Kemel není autorem módním, ale moderním. Uvolněná kresba a sevřená myšlenka, to je základ výtvarného humoru Miroslava Kemela, humoru, který se nepodbízí, ale je natolik srozumitelný, aby mohl komentovat náš život den po dni. To, že v jednoduché lince je schopen zachytit i portrétní karikaturu, několika tahy vytvořit kompozici obrázku, to je výtvarný klad. To, že nás pobaví, i když se věnuje vážnému tématu, to je jeho přínos občanský. Kemel se dokáže svým humorem dotknout témat morbidních, prostitučních i parlamantních s mírou vkusu a poezie. To je dar. A takový dárek nám Kemel přináší každý den. Tato výstava je navíc!”

A činil tak v novinách dál, přidával i další výstavní dárky. Od těch časů až k výstavě v Galerii Českého rozhlasu v roce 2021 uplynulo více než čtvrt století. Ale Kobrova charakteristika stále platí. Nebyla to jen Praha, kam se “na Kemela” mohli fanoušci humoru přijít podívat; vystavoval třeba v Brně, Českém Brodě, Náměšti nad Oslavou. Pozoruhodnou byla v roce 2016 výstava v Poslanecké sněmovně parlamentu ČR zahájená jiným a též vysokým Miroslavem. Přitom poslanec Kalousek byl častou figurkou na zde vystavených satirických kresbách Miroslava Kemela.

Svémi vtipnými nápady Kemel oživoval i desítku knížek (kupř. se sloupky Jiřího Hanáka, Martina Komárka, Karla Steigerwalda) a před touto publikací vydal dvě drobné sbírky vtipů (*Karikaturatůry do Evropy, Posmutnělé žerty*). Kontakt s publikem pouze prostřednictvím kresby v novinách či na internetu není pro každého uspokojující. Vyčítal byl šéfem kapely, Slíva a Lichý stále hrají a zpívají. Také Kemel to řeší podobně. Od roku 2009 vystupuje jako písničkář, doprovází se na akordeon, kytaru, ukulele a foukací harmoniku. Hraje sám, i s kapelou, ale nejsou to vůbec od humoristy očekávané legrácky.

Pokud jde o oficiální ocenění, vrcholem je u nás zatím Novinářská cena ve společné Česko-Slovenské soutěži v žánru karikatura a kreslený humor. Od *Nadace Open Society Found* ji Miroslav Kemel převzal za rok 2010.

Co dodat? Miroslav Kemel nekreslil pro žádný bulvární tisk a tak jen to nejstručnější o jeho rodinném zázemí: je ženatý s Kateřinou, má dva syny - a žije v Praze a na Podblanicku.

Celkem přímočarý příběh autora kreslených vtipů v této knize jsme se pokusili obohatit o příběh celého žánru deníkové karikatury u nás. Nahlížet jeho tvorbu v čase a v tak často dnes žádaných souvislostech. Myslíme, že i proto si Miroslav Kemel zaslouží obdiv.

A jeho dílo chválu - tou budiž hlavně spontánní smích nad obrázky.

Ivan Hanousek

Kresby z knihy: 6x pandemie, 1x politika: **Miroslav Kemel**

Dívám se na tyto snímky a stávám se o třicet let mladším. Koukám i na další o třicet let mladší tváře. Vidím... vlastně ne - já to slyším...

V prosinci 1989 u nás zazvonil zvonek a do malostranského bytu nám vtrhl Kobra s kolegou z pojišťovny Hrabánkem. *“Začneme v Novinári vydávat humoristický časopis! A kdo jiný by ho měl šéfovat, než Hanousek.”*

Byl jsem na volné noze, měl rozdělaný tři knihy... v časopisech jsem měl své rubriky, dokonce už druhý rok jsem na to měl celou zadní stránku Dikobrazu...

Jenže Kobra věděl, že jsme už v roce 1969 s Vladimírem Jiránkem měli připravenou maketu čtrnáctideníku (provizorní název “Alibi”) právě ve vydavatelství Svazu novinářů. Měl jsem být jeho oficiálním šéfem, konkrétně však přes kreslený humor, texty o něm a o jeho autorech. Humorné a satirické psané slovo měl mít na starosti Jiří Hochman z Reportéra - oproti mně velká hvězda naší žurnalistiky. Sám jsem byl zrovna čerstvým autorem diplomové práce na téma kreslený humor v českém tisku 1958 - 1968 a Jiránek byl mým oponentem. Byla v ní i kapitola o ideálním časopise pro kreslené vtipy. Ale právě končil Dubček, nastoupil Husák, vedení Českého svazu novinářů bylo rozprášeno. Humoristickému časopisu odzvonilo.

A teď už ke spolku karikaturistů. Ono to totiž

od samého začátku vždy s novými časopisy souviselo. Ve svém úsilí na poli kresleného humoru jsem na konci roku 1969 a na začátku 70. let, tedy ještě před nástupem normalizace, nijak nepolevil. Kromě otiskování vtipů jsem také svolal nejlepší pražské kresliře (ty původně vybrané za autory zamýšleného časopisu) do svého malostranského hostince "U trojek". U dlouhého stolu jsem přednesl svůj návrh, utvořit tvůrčí skupinu karikaturistů - jako protipól těch dikobrazích. Nepamatuji si bohužel všechny účastníky, ale byli tam určitě Jiránek, Vyčítal, Nepraš, mladičský Holý, začínající Barták... "Kdybychom dali dohromady prostor v týdeníku Mladý svět (zadní strana) a několik dalších k nám přátelských časopisů, mohlo by to pro osm až deset špičkových autorů poskytnout skoro stejnou sumu na honorářích, jaké poskytoval za jeden měsíc svým autorům Dikobraz...", vyprávěl jsem tam. Sám sebe jsem se rovnou ustanovil sekretářem skupiny, jejíž členové by měli dát k dispozici kolegům i prostor v časopisech, kde dosud publikovali oni sami. Pěkně spolu, pod společnou hlavičkou - prostě všichni se všemi. Do společného fondu skupin by se z honorářů dávalo tuším deset procent.

Ted' vidím, jak to bylo prudce naivní. Nejen na tu dobu, ale i vzhledem k povaze žánru karikatura, který sice spojoval autory stejného zaměření, ale zároveň silné individuality bojující s konkurenty o svou pozici na trhu - a o své peníze. Tehdy to bylo zklamání, že můj pečlivě připravený manuál na fungování skupiny neuspěl. Hoši byli milosrdní, bylo to sice trapné, ale místo aby mne poslali kamsi, začali se bavit mezi sebou, kdo co dělá, pivo se pilo, přibýval kouř nad stolem... pokecali jsme a naše právě neustavená skupina se pěkně přátelsky rozešla. Každý za svými cíli.

Co následovalo známe. Řada autorů zažila těžké chvíle bez možnosti publikování, jiní zmizeli v zahraničí...

Když jsme tedy s Kobrou od ledna 1990 vydávali měsíčník Škrť a pak se naskytla možnost využít málo využitou rotačku v tiskárně n. p. Mír, vytáhl jsem starý nápad z diplomky a přizpůsobil ho nové době a polygrafickým možnostem. Vznikl týdeník KUK a byl jsem tam svým vlastním šéfem, v redakci "ordinoval" dva tři dny v týdnu. Na ŠKRTu mi začala vadit Kobrova "posedlost" *Stranou mírného pokroku v mezích zákona*. Určitě zajímavý nápad i provedení, jenže úplně jinde než byly mé představy o humoristickém časopise s převahou výtvarných vtipů...

Ale ještě než začal vycházet KUK, měl jsem další nápad. V rámci Českého svazu výtvarných umělců totiž existovala jakási sekce přes karikaturisty. Byla v péči Dikobrazáků, velel jí soudruh Bešta se svým "tajemníkem" Ceplechou, také první půlka z BAPE. Za "pestrojky" jsme v rámci "glasnosti" do ní byli s Kobrou jako teoretici kooptováni. Byl tam třeba Neprakta a už i Renčín, z kunsthistoriků jistý Vinter, celkem asi deset lidí. Vše se však rázně měnilo, mlelo a mně se zdálo, že spolek v čele s Dikobrazáky se otřepe a bude tady velet nadále. A tak jsem vymyslel Českou unii karikaturistů (ČUK). Kobra souhlasil, já vymyslel stanovy - šlo o to najít pro nový spolek podporu; a hlavně členy. Sepsal jsem provolání a sebral rychle a lehce podpisy významných autorů. Ideální pro antikobrazí akci byl Vyčítal. Honza také hrábnul svou pěstití do textu a přidal do něho jména redaktorů Dikobrazu, s nimiž měl nevyřízené účty. Což se mi moc nezdálo. Přesto mělo prohlášení z 24. února 1990 s titulkem "Proč ne Dikobraz!" po otištění v několika denících až nečekaný úspěch.

Jako první se podepsali (abecedně) *Miroslav Barták, Radovan Bogdanowicz, Zora Burianová, Jaroslav Dostál, Stanislav Holý, Michal Hrdý, Jan Hrubý, Vladimír Jiránek, Václav Johanus, Karel Klos (Mikl), Josef Kobra Kučera, Pavel Matuška, Václav Ostatek, Jiří Slíva, Emil Šourek, Pavel Major Vorel a Jan Vyčítal*.

Zrodila se tak ČUK a z neuvěřitelných dvou set padesáti zájemců se jich nakonec závazně do unie přihlásilo 192; pak do Malostranské besedy se ve 13 hodin 10. března 1990 sjelo a namačkalo ke stolům i "k stání" přesně 117 osob z celých Čech a Moravy. Dalších 38 se jich řádně omluvilo. Česká unie karikaturistů začala existovat s kulatým číslem 150 členů!

Zachoval se mi jak připravený strojopis s programem této ustavující Valné hromady včetně nasazení konkrétních řečníků na konkrétní úkoly z přípravného týmu (hlavním moderátorem schůze byl pochopitelně Kobra), tak zápis z jejího konání. Z toho vyšel jednomyslný souhlas s předem navrženým výborem v čele s rozvázným a uznávaným Mirkem Bartákem a s dvěma slovatnými místopředsedy Jiránkem a Vyčítalem, kteří dobře reprezentovali kvalitní vtipy a také zastupovali své kolegy, co do odstínů humoru. A také: byli z Prahy - tudíž kdykoliv poruce!

Na práci pro náhle tak širokou obec autorů, kterou jsem od obou moc nečekal, jsme byli dva - Hanousek a Kobra, nejprve ve funkci tajemníků, časem pak místopředsedů. Důležitý byl post pokladníka - byl jím Václav Ostatek. A existoval i kontrolní výbor vedený nejprve Honzou Hrubým. Samozřejmě bylo, že pro společnou práci bylo tehdy nutné, aby celé předsednictvo bylo z metropole - scházeli jsme se na schůzích původně u Kobrů v Praze 1.

Ještě musím zmínit, nač se dnes zapomíná. Byly totiž dvě skupiny členů, tzv. *Áčka* a *Péčka*, a to podle toho, do které kategorie se kreslíři sami v přihlášce zařadili. Roční členské příspěvky (dnes směšné částky) měli vyšší držitelé licence Profesionálové (240 Kčs) a nižší platili ti s licenci Amatéri (120 Kčs). V týdeníku KUK, oficiálním tiskovém orgánu ČUK však měli i *Áčkaři* v každém čísle své místo a tedy vtip a za něj honoráře. Právě ty ze Škrty a KUKu byly zprvu velkou motivací pro členství v ČUK.

Z dnešního hlediska se ukázala má první představa o náplni společné unijní činnosti velmi nadsazená. Tak velké a tedy neelitářsky založené a demokraticky vedené společnosti vadilo jak příliš široké rozptýlení členů po republice, tak právě ona přísně individuální povaha tvorby. Nebyli jsme velký pěvecký sbor s vybranými sólisty. Vedení bylo spíš komorní soubor obklopený spektrem "venkovských" členů vzájemně si vzdálených. S výjimkou Brna a Českých Budějovic, kde sídlilo víc karikaturistů - a také Hradce Králové, kde už dříve existovalo regionální sdružení - šlo spíš o jedince. Ti všichni se navzájem nestýkali - jejich jediná vazba byla na Prahu a přes Prahu.

Doba byla velmi dynamická a řada mých nápadů prezentovaných na samém začátku, rychle odpadla. Z hlediska práce ČUK se sice zprvu vytvořilo několik pracovních skupin pro různé oblasti unijní činnosti, ale ty se vlastně nejspíš nikdy nesešly. Ani na společných akcích své výsledky neprezentovaly... a nenápadně zanikly.

Jediné, co se vlastně podařilo hned, bylo vyhlášení naší české samostatnosti a (při setkání v Brně) navázání přátelských styků s obdobně vznikajícím svazem karikaturistů na Slovensku. Odpadla tak ona pozdější

trapná dělení jiných svazů a půlení federálních institucí na konci společného státu. Brzy odpadla také původní představa o dobrém zvuku a akceschopnosti nové české UVU. ČUK v ní byla nejen prvním spolkem, který se pod výtvarnou unii zařadil (proto jsme v ní měli číslo 01), ale i jedním z mála, který fungoval od počátku, nedrobil se a nehádal - a dodnes má svůj smysl.

Naopak jako liché se ukázaly mé představy o malém domečku na Malé Straně, kde v patře bude pracovna vedení ČUKu a nakladatelství, dole kavárna, prodejna a výstavní sálek, na dvorku sklad či ateliér, ve sklepě tiskárna. Nakonec jsme nevybojovali ani tu malou výstavní síň a rádi jsme využívali pohostinnost "Kobrový" Malostranské Besedy. S vytvářením místních (krajských) regionálních skupin v rámci ČUKu se vůbec nezačalo. Avšak úspěšně dopadl konkurs, vypsaný pro členy, na výtvarný znak ČUK - užívá se dodnes.

Kladem bylo propojení s mezinárodním FECO a následná možnost individuálního členství českých autorů, kterou dvě desítky našinců využilo. Rozjelo se pořádání výstav a to nejen v metropoli. A také dosud vlastně jen Kobrový Salony kresleného humoru se staly stálou součástí unijní činnosti a tím i místem každoměsíčních setkání členů. Nepovedlo se však realizovat velký projekt Muzea kresleného humoru, ač o tom Kobra po pražských hostincích s kdekým jednal a já zase v Písku už měl radnicí schválený promyšlený návrh. Byl rozvržený do 26 sekcí situovaných do druhé půlky renovované Sladovny. Jenže se změnilo vedení radnice, kterou převzali sociální demokrati, zrušili úžasné mezinárodní bienále a z muzea potichu sešlo.

Asi by bylo dobré nezapomenout, že práce v předsednictvu ČUK byla od počátku dobrovolná a tedy neplacená. Zprvu jsme byli (Hanousek a Kobra) placeni jako redaktori vydavatelství Novinář. S možností setkání, jednání, papírování, poštovním a hlavně telefonováním. A také s redakčním xeroxem! Už brzy byly hrazeny z unijní pokladny cestovní výdaje, tak náklady na tisk pozvánek, plakátků, reklamní předměty, na odznaky a také na zpravodaj GEK či na instalaci výstav. Od počátku bylo hospodaření předsednictva rozumné, úměrné a ČUK se nikdy neocitl v pokladním schodku, natož pak v dluzích. Členské příspěvky se zvyšovaly až později, jen málo a ne často. Celou tu dobu vycházel náš tištěný a Kobrou rozesílaný členský zpravodaj GEK, posléze GAG, který jsem měl na starosti. Byl hlavním spojovacím článkem před nástupem internetu. Bez něho by ČUK nežila.

Předsednictvo se postupně obměňovalo. Osobně jsem s blížícím se odchodem do důchodu odstoupil z funkce místopředsedy, pak z předsednictva a nakonec, po usnesení Valné hromady zbavit mne možnosti vydávat pro členy týdeník GAG, jsem odešel i z ČUK.

Teď, jak na ty začátky a první léta existence ČUK vzpomínám, můj pohled od monitoru bloudí po knihovně, kde leží katalogy desítek soutěží a také svazky vydané k předchozím "kulatinám" unie, na nichž jsem se výrazně podílel. A zavadil i o krabičku s *Řádem bílé opice*, který mi ČUK udělila v roce 2006 v podhradí... V předvečer udělování *Řádů bílého Iva* na Hradě. Tuto **Výroční cenu České unie karikaturistů** mám spolu s Nepraktou, Bartákem, Kobrou, Renčínem, Jiránkem...

Říkám si: fajn společnost. A cítím, že i tahle část mého života měla docela smysl.

Ivan Hanousek

Výsledkem mého denního obíhání výloh na pražském Václavském náměstí a okolí a nočního fotografování mnou vytypovaných "kousků" kolegou Pavlem Fričem byla publikace "*Občanské fóry*". Od listopadu 1989 do března 1990, kdy vyšla s patronací Odeonu, to bylo radostné činění. Doplnil jsem snímky o vtipné texty opsané z transparentů v průvodech a o několik skandovaných hesel. Můj někdejší univerzitní učitel a pak i můj šéfredaktor v redakci časopisu University Karlovy Jaromír Hořec, za nímž jsem s tímto nápadem přišel, se pak postaral o doplnění materiálu úvodem, zařazení grafické úpravy (Mirek Klomínek) a hlavně o rychlé (tehdy) vydání dokumentární knihy - vůbec prvé takové u nás. Takto se to objevilo v jednom přehledu vydaných publikací:

Občanské fóry: Pražský podzim 1989 [uspořádali Jaromír Hořec a Ivan Hanousek]

Published: Praha; Česká expedice + Odeon, 1990.

Format: Book

Physical Desc.: 78 p., ill.: 20 cm.

Language: Czech

Edition: Vyd. 1.

Series: [Česká expedice](#)

ISBN: 9788020701381 8020701389

Note: Title on cover: Dejte šaškům rolničky.

Contributor: [Hořec, Jaromír](#), [Hanousek, Ivan](#).

Related Work: Dejte šaškům rolničky.

Protože o Hanouskovi toho víte dost a navíc jsem ještě neskončil, doplňuji informaci alespoň o zkrácený medailonek nakladatele. Za tři dny si můžeme připomenout jeho nedožitý sté narozeniny.

Básník, novinář a nakladatel **Jaromír Hořec**, zakladatel Mladé Fronty a České expedice zemřel ve věku nedožitých 88 let v neděli 22. 11. 2009 po krátké nemoci. *Hořec*, vlastním jménem **Jaromír Halbhuber**, se narodil 18. 12. 1921 v **Chustu** v tehdejší Podkarpatské Rusi. Autor řady básnických sbírek, v roce 1945 jeden ze zakladatelů deníku Mladá fronta (do roku 1950 jako šéfredaktor a ředitel stejnojmenného nakladatelství) byl také textařem jazzové a taneční hudby. Písničky *Dva modré balónky*, *Docela všední obyčejný den* či *Barborka zlidověly*.

Hořec byl od roku 1965 pedagogem na fakultě sociálních věd a publicistiky, kde současně působil jako šéfredaktor čtrnáctideníku Univerzity Karlova. Zde pracovali jako redaktori kupř. Jan Kavan a pak Ivan Hanousek - počátkem roku 1969 vyšla UK ve velikém nákladu jako zvláštní číslo k pohřbu Jana Palacha, jde dodnes o jediný zachovaný zdroj necenzurovaných informací z té doby v oblasti periodického tisku - ostatní listy byly již pod silným tlakem.

V roce 1969 byl Hořec vyloučen z KSČ, zbaven místa na fakultě, postu šéfredaktora Univerzity Karlovy a o rok později odešel do invalidního důchodu. V roce 1977 podepsal Chartu 77 a o dva roky později založil samizdatovou edici Česká expedice, kde vyšlo na 120 svazků. Kvůli jejich šíření a podvracení republiky byl v roce 1981 půl roku ve vazbě. Prvním regulérním svobodným svazkem edice se stalo polistopadové vydání knihy *Ivana Hanouska a Jaromíra Hořce „Občanské fóry“*

(společně s nakladatelstvím Odeon). Hořec byl v roce 1991 jmenován docentem a stal se předsedou Společnosti přátel Podkarpatské Rusi.

Z tiráže archivního exempláře nyní doplňuji dva důležité údaje: Náklad: 80 000 výtisků. Cena: Kč. 20,-.

Pro mladé čtenáře nutno tato historická čísla doplnit. Dnes ohromující náklad tehdy nebyl vzhledem k průkopnickému obsahu publikace zas až tak velký. A naopak cena zase nebyla až tak malá. I když to nebude přesné, určitě by vázané dílo stálo přes dvě stovky. A díky jejich počtu lze dnes *Občanské fóry* v antikvariátech pořídit za velmi malé částky.

Na příští stránce najdete šest obrázků z této publikace.

Při výběru těchto snímků mne překvapivě nejvíc oslovila ta vtipná hesla na transparentech. Ostatně tato vtipná tradice nám dělala čest a hlavně radost už v roce 1968. A podobně nás bavila vtipnost i na předloňských nápisech a cedulích na Václavském náměstí a Letenské pláni, které jsme přepíňovali na pozvání Milionů chviliek pro demokracii...

Snímky četných nápisů a kreseb po pražských výlohách koncem listopadu 1989 i dnes potěší, ale nějaká supervtipná bomba tu schází. Možná ale člověku dnes trochu vadí právě ta autentická, tedy často dost neuměle naškrabaná písma i kresby. Anebo prostě spíš preferujeme snímky se živými osobami? V knize se ovšem nacházejí i vtipy vylepované po výlohách - velmi frekventované byly kresby *Jana Bernata*, který je (coby známý fasádový aktivista) asi lepil sám. A časté byly po Praze i vtipy *Vladimíra Jiráňka* "**Končíme, pánové, končíme!**" (**viz vlevo dole!**) kdo je tiskl a vylepoval, nevíme. Poslední upravenou ceduli (**vpravo dole**) jsme sem vybrali úmyslně. Přestože se její plná realizace odkládala předlouhých třicet let...

Snímky: Kopie z publikace *Občanské fóry*. Kromě *Pavla Friče* pocházejí i od několika dalších autorů.

...ale chce to jiného diváka. (Není-li slov, nelze použít slovo čtenář - i když jde o kresby v periodickém tisku). Ale nemusí jít vůbec o dvě různé osoby! Nejsem přece sám, komu se líbí Jirákovy anebo Renčínovy vtipy, pracující promyšleně se slovy - a stejně tak obdivuje vtipy od Bartáka, který slova nepotřebuje. Prostě člověk se musí trochu orientovat. Dobře víme, že existují lidé,

kteří si kupují jedině *Blesk* a také lidi, kteří by bez *Respektu* neměli co číst. Za našich mladých let býval svět stejný. Někdo denně sáhl po *Rudém právu* (i když z něho četl sportovní výsledky na zadní půlstraně.) A my jsme se zase snažili prokousat dlouhými statěmi v *Literárních novinách* (jenže zajímaly nás spíš ty drobnosti na straně dvě).

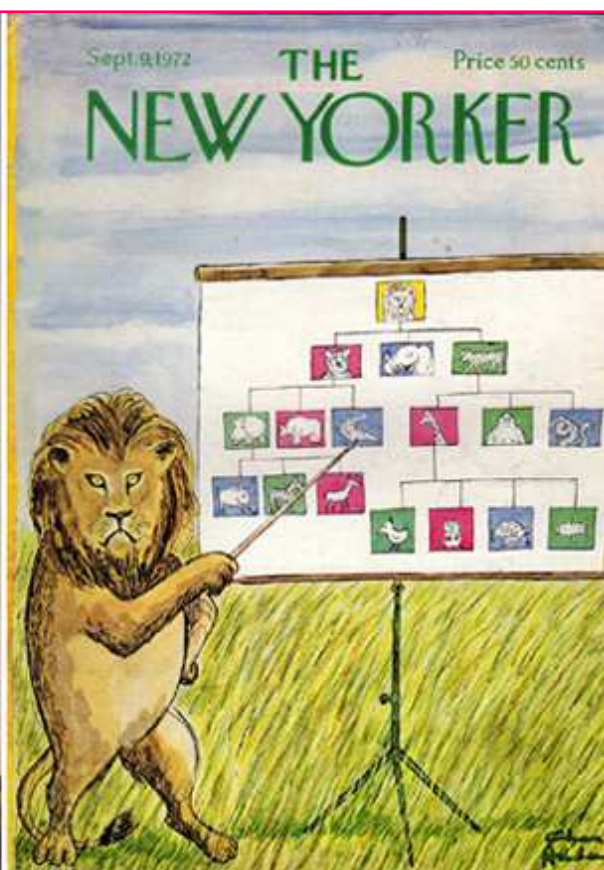
Ale to neznamenalo a neznamená, že by člověk nemohl rozumět jak Steinbergovi, tak Sempému... Jen je třeba, aby každý věděl, jak na který druh vtipné kresby jít. A že je jednoduché vtip od Záborského nebo Slívy přeskočit, než se pár vteřin snažit ten rebus vyluštit. A rovnou skočit na lehce „čitelný“ fór od Vyčítala nebo Kantorka. Člověk se tím však připravuje - aniž by to věděl - o jiný druh požitku. Nejde jen o úsměv, ale také o radost ze správného řešení: tak vida, jsem stejně tak chytrý jako autor, když jsem to pochopil. A takový smích je jaksí cennější o tento prožitek.

Také v tisku za našich mladých. (tj. šedesátých) let jsme hltali přetisky vtipů ze Spojených států anebo Francie, kde se tyto vtipy rodily a (možná i proto, že nevyžadovali překlad, což u kresleného vtipu někdy bývá velice zapeklitá záležitost). Osobně jsem proto chodil každý týden na Václaváku do Polského kulturního střediska, kde se za babku prodávaly časopisy *Przekrój* anebo *Dookola swiata*, a z nich jsme tyto klenoty vystříhovali. Ale už tehdy a pak i později tu byl ryze tuzemský zdroj ryze transatlantického humoru. Nazýval se 100+1 zahraničních zajímavostí a redakce si díky jakýmsi právům mohla na své stránky vybírat kresby odkudkoliv. A tak jsme mohli poznat i vtipy jako ty výše od *Price* a *Descloseauxe*. Jak je zřejmé, nebylo slovo v kresbě zcela zakázané. „Fire“ pomáhala i méně chápavému divákovi identifikovat preventivní opatření manželky ložnicového kuřáka. Podobně se dá „číst“ i srdce vyryté do kůry stromu na dolní kresbě. Slova na cedulích či dveřích a různé znaky a značky se prostě „nepočítají“.

Možná, že jsme žili v bublině, když jsme si idealizovali svobodný svět, kde se kdysi vtipům beze slov dařilo. Teprve nyní, když už tu třicet let žijeme ve stejné sféře, vidíme, že onen hlavní mainstreamový humor tyto představy převálcoval. A vtipy se slovním doprovodem, které jsou oproti těm beze slov silně aktuální a konkrétní, jsou všude, kde to jen jde. Jenže jejich život může být jepičí, tvrdíme. Zatímco abstraktnější tematika kreseb beze slov má životnost až sloní.

Nechceme v (skoro) žádném případě nadřazovat autory výtvarného humoru beze slov autorům vtipů, které si na slovním projevu přímo zakládají; ba jsou na vtipně formulovaných textech přímo založené. Přesto si dovolíme tvrdit, že vytvořit vtip beze slov bývá těžší. Tak, aby v něm byl jistý návod na vyluštění pointy. Znamená také zcela precizní grafickou práci, kresba nemůže být odfláknutá, aby ji člověk nepovažoval za nějaký nepochopitelný, protože nepodařený výstřelek.

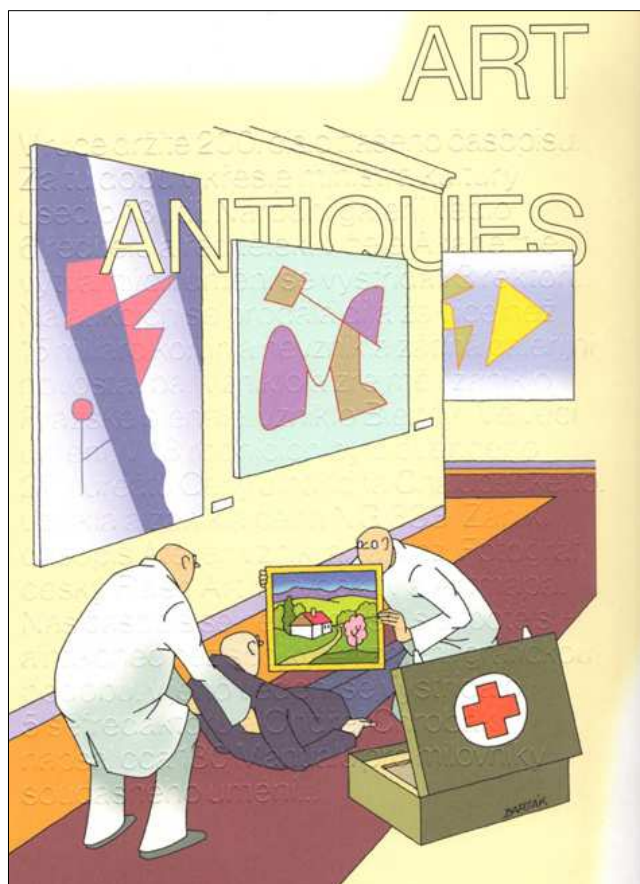
Ty doby, které lze nazývat „zlatou érou humoru beze slov“, měly i své hrdiny. Kromě autorů to byla též média.

Jedním z hlavních byl americký týdeník **New Yorker** - konkrétně jeho barevné obálky. Tam se totiž, z dnes spíš už těžko pochopitelných důvodů, objevovaly obrázky od těch „superautorů“. Zde je ukázka čtyř takových titulních stran. Autory asi netřeba představovat. Nu, tak dobrá: zleva doprava a shora dolů: *Steinberg, Addams, Sempé a Searle*. Dva Amíci, Frantík a Anglán. Právě začínají 70. léta minulého století. Kdo by tenkrát tušil, jak bude svět o půl století jiný? Ale ty zážitky nám už do smrti nikdo vzít nemůže... /IH/

„Narodil jsem se jako karikaturista, ale rodiče mi to zatajili“ *)

Kresby Miroslava Bartáka (*1938) vychází už padesát let v domácích i zahraničních časopisech, doprovází desítky knih a bývají k vidění na společných i samostatných výstavách. Legendární autor obrazového humoru vymýšlí situace napohled absurdní a zároveň důvěrně známé; kreslí vtipy, ale pointy nechává na nás. V jeho karikaturách vystupují nezaměnitelné postavy bez úst, které neztratí ani jediné slovo – a přesto nás dokážou pobavit. Vychází nám vstříc s tváří tak prázdnou, že ji můžeme vyplnit jedinečně my sami.

V šedesátých letech jste jako lodní inženýr brázdil moře a oceány. Jak jste se vlastně stal karikaturistou?

Do katalogu jedné výstavy ve Švýcarsku jsem kdysi napsal, že jsem se jako karikaturista narodil, ale rodičům – poštovním úředníkům pod penzí – se to jako povolání nezdálo, takže mi to zatajili. A dozvěděl jsem se to teprve od psychiatra, když mi bylo třicet – a od té doby už jsem spokojený a nemusím brát prášky na hlavu. Jenže teď mi manželka koupila velkou monografii Antonína Chitussiho – a jak já si ho vychutnal! A říkal jsem si, jestli já se vlastně nenarodil jako krajinář? Moje pubertální představa o životě totiž byla, že ráno vezmu malkastnu, stojan, lepenku a kus chleba a do večera budu někde v přírodě malovat. K tomu jsem se ale nakonec nedostal.

Koncem padesátých let byl i u nás, v Československu, hodně populární Saul Steinberg – jeho kresby bývaly v novinách a v časopisech, vyšla dokonce i malá monografie. Miloš Macourek tehdy napsal, že Steinberg dokázal z kresleného vtipu

udělat kreslířský vtíp nebo vtíp kresby; že nepotřebuje slova, protože všechno, co chce říct, svěřuje čáře. Spoustu karikaturistů to tehdy ovlivnilo. Zasáhl Steinberg nějak i vás?

Steinberg byl samozřejmě milovaný a obdivovaný autor, dokonce i Jiránek dělal podle něj ty kudrlinky. Já se zamiloval do humoru beze slov jako žánru, autorů k obdivování bylo dost, Canzler, Bosc, Peynet, Rauch, Chaval a další a další.

Nemyslel jsem ani tak charakter Steinbergovy kresby, ale spíš to, že se neopírala o slovní vtíp. Na vizuální humor se u nás během padesátých let skoro zapomnělo.

Lidi si pořád myslí, že se humor dělá tak, že se prostě nakreslí co největší nos a pusa, a k tomu se pak připíše fór, který člověk slyšel v hospodě. Humor beze slov, to je něco úplně jiného. To je mix pantomimy, poezie, matematiky a názoru na svět.

Jak se vaše kreslené nápady dostaly do tisku?

To je stará historie. Když jsem začátkem roku šedesát sedm odjížděl na svoji poslední, nebo vlastně předposlední loď, přišel se rozloučit kamarád Jirka Menzel, viděl u mě spoustu kreseb a povídá: „Co to tady máš za stohy papíru?“ Já mu říkal, že to se jen tak snažím něco si poznamenat, nakreslit si pár nápadů; a jestli chce, tak ať si to vezme domů a tam si to prohlídne. A odjel jsem na moře. Po dlouhém cestování přijela loď do Vancouveru, kde nás čekala pošta a časopisy. Byl tam i Mladý svět – a v něm moje kresby! Až pak jsem se dozvěděl, že Jirka je odnesl Haďákovi a ten to otiskl.

Miroslav Lidřák-Haďák a Jaroslav Weigel tehdy na poslední stránce Mladého světa každý týden představili výběr z domácího i světového humoru. Takže jste se vlastně ocitl ve skvělé společnosti Adolfa Borna, Oldřicha Jelínka, Vladimíra Renčina nebo Jaroslava Maláka. Dochovaly se ty vaše první kresby?

Z té předposlední cesty jsem se vrátil osmnáctého nebo devatenáctého srpna šedesát osm a než jsem se dostal do redakce Mladého světa, tak ten můj štos kreseb, který tam Jirka Menzel odnesl, vojáci hodili na hromadu a pak se na to vykadili. Jeden jediný obrázek se tam našel zastrčený za tapetou, a ten mi – asi po patnácti letech – někdo přinesl.

Po návratu jste pokračoval v kreslení a obcházení redakcí?

Námořníkem jsem byl skoro deset let, takže když jsem s tím skončil, měl jsem za tu dobu půl druhého roku nevybraných dovolených a náhradního volna. Mohl jsem sedět doma a kreslit, chodit po redakcích – a furt mi šel plat. No to se dobře začínalo!

Kde všude jste kresby nabízel?

Stačil jsem si omočit v Listech, protože Ivan Steiger utekl na Západ. Pan Milan Schulz mi tehdy řekl, ať něco nakreslím – a tak jsem kreslil, dokud to komunisti nezarazili. Stejně skončil i Reportér, Host do domu, začala normalizace – a byl jsem rád, že mě Ivan Hanousek vzal do Junáka, ze kterého se pak stala Pionýrská Stezka, abych dělal obrázky, kterak si připravit ohniště a postavit stan. Později jsem kreslil i pro Sluníčko a Mateřídoušku.

První kresby vám vyšly v době, kdy se z „redakčních sluhů“, jak Miroslav Lidřák říkal karikaturistům, na chvíli stali nezávislí výtvarní publicisté s vlastními názory. Jak takové autory společnost vnímala?

Já když jsem začínal, tak už jsem přišel k hotovému. Protože tady byli Vláďa Jiránek, Renčín, Vyčítal – osobnosti, se kterými se počítalo a všude se mluvilo o tom, co měli včera v novinách. A do toho přišel já jako úplný začátečník. Však taky, když mě pozvali na pivo, považoval jsem to za velké vyznamenání. Vzpomínám si, že když jsem kreslil asi tak druhým rokem, čapli mě policajti za nepřiměřenou rychlost. A jeden z nich najednou povídá, „To je ten Barták, to jsou ty obrázky, pusť ho!“ To bylo něco! Tenkrát v novinách totiž nebylo nic, co by stálo za pozornost, jenom občas nějaký ten fór.

Jak to chodilo v pražských redakcích? Kdo v nich posuzoval, jestli je kresba vhodná ke zveřejnění v tisku?

V Mladém světě to bylo jednoduché. Tam to dostal do ruky Jaroslav Weigel – a když se mu ta

kresba líbila, tak ji otiskl. Narazit mohl jedině na soudružku Čermákovou, to byla tehdy šéfredaktorka, a když se jí něco nezdálo, tak to zarazila. Zatímco v Dikobrazu, tam to schvalovala celá redakce. Každý napsal na zadní stranu obrázku buď plus nebo minus. No, ale z Dikobrazu mě brzy vyhodili.

Jak k tomu došlo?

Art Centrum chtělo trochu vydělávat tím, že bude posílat kreslený humor do západních novin. Jenže jedna moje kresba údajně vyšla v nějakém podivném, nevhodném kontextu. Pak mi to šéfredaktor Dikobrazu Bešta ukazoval a říkal: „Tohle nám nemůžeš dělat, soudruhu!“ Ale to byla jen taková záminka. Každý věděl, že kdo chce kreslit kapitalisty s kloboukem, tak si namočí čumák do loužičky – a ti, co to nechtějí dělat, tak jenom ostatním užírají peníze. A ty je třeba vyloučit.

Kreslíři tehdy žádnou vlastní organizaci neměli; sdružovali se kolem redakcí časopisů, jako byl Dikobraz anebo Technický magazín, pro který jste dělal v osmdesátých letech. Teprve po roce osmdesát devět se situace změnila a vznikla Česká unie karikaturistů.

Za komunistů se Dikobraz považoval za vrcholný orgán humoru a satiry – a lidi, co pro něj kreslili, měli hlavní slovo. Takže když přišla revoluce, tak jsme si říkali, že si uděláme něco pro sebe.

Zkoušel jste někdy kreslit vtipy, ve kterých jde o vzájemnou hru obrazu s textem?

No, po tom jsem pokukoval, ale nikdy jsem to nedělal. Já tomu říkám „komentovaný humor“, jaký dělá třeba Gerhard Glück. To je nádherný obrázek a u něj je text, který to šoupne někam úplně jinam.

Tak jsem to myslel. Může to být rozpor mezi tím, co ukazuje kresba a tím, co říká text. Na druhou stranu ale slovo může fungovat jako nápověda.

Když jsem měl výstavu ve Švýcarsku, tak přišli lidi: „My si kupujeme tamhle ten obrázek, ale řekněte nám k tomu ‚story‘“. Chtěli zřejmě vědět, co mají říkat těm, kteří k nim přijdou na návštěvu. Takže ‚story‘ by strašně pomohla, ale já jsem si říkal „Safrá, jednou děláš humor beze slov, tak je nech přemýšlet“.

V poslední době to bylo vzhledem k pandemii covidu s vystavováním špatné, ale před tím jste kresby často vystavoval. Je to pro vás důležité?

Poslední dobou se objevil takový fenomén, přišli mladí lidé na výstavu, bavili se a pak mi říkali: „My vůbec nevíme, že něco takového existuje...“. No jakpak by ne, máme za sebou třicet let, kdy se novinová kresba stala příliš drahou ozdobou textu.

Sledujete výstavy svých kolegů?

Libí se mi, co dělá Pavel Matuška. Předloni měl velkou výstavu na zámku u pana Kinského v Kostelci nad Orlicí. Ty obrazy jsou moc pěkný; je to vlastně příklad komentovaného humoru.

Zaujal vás poslední dobou někdo z mladších kreslířů, malířů nebo vůbec výtvarných umělců?

Já znám většinou vrstevníky, které jsem potkával na různých festivalech. Výborné bývalo bienále v Davosu, kam vždycky sezvali evropskou elitu a udělali obrovskou výstavu, aby se přes léto měli lázeňští hosté na co koukat. To byl docela dobrý spolek, ale nevydrželo to. Stejně dopadli nadšenci ze švýcarského Langnau. Tam se taky scházela skvostná společnost, jenže to skončilo na nedostatku peněz, poněvadž to dělali amatéři ve volném čase.

Dopadlo tak i mezinárodních bienále kresleného humoru v Písku?

Písek byl svého času taky pojem. Zvali jsme tam parádní sestavu, slovo „Pysek“ už mělo v Evropě mezi kreslíři svůj zvuk, ale pak přišly volby a změnil se „preferencé“...

Vaše první kresby byly takové švihové, rychlé záznamy nápadů, jak jste říkal. Ale dost brzy jste si pro vyjádření nápadů našel prostředníka, který měl – a dodnes má – skoro prázdnou tvář.

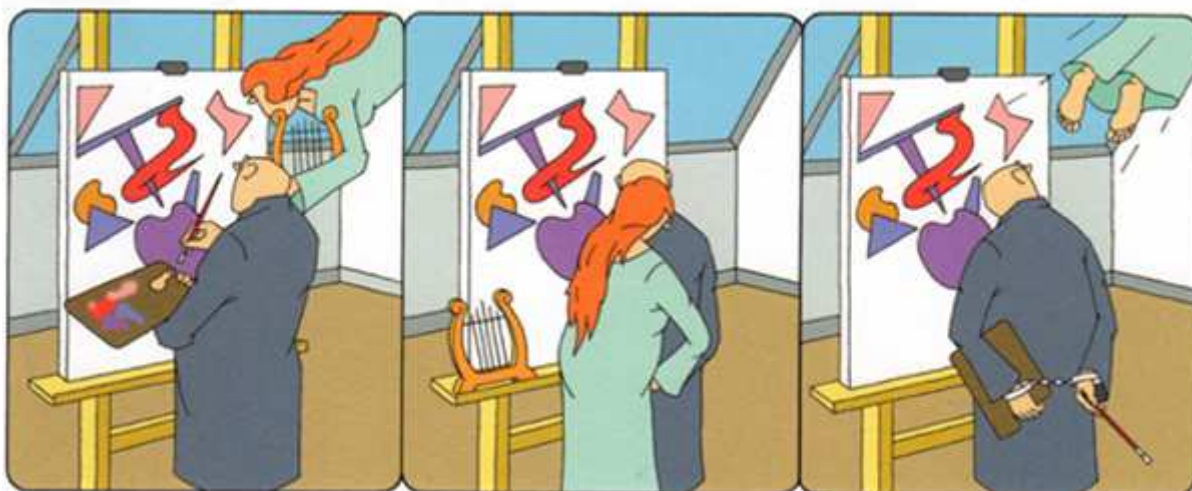
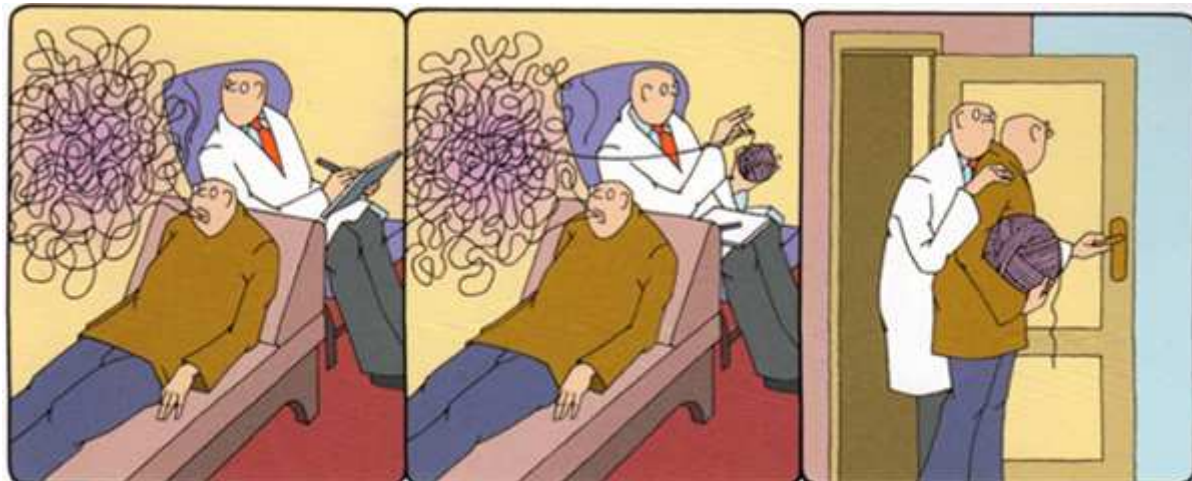
V tom byla snaha to zjednodušit. A hlavně, čím je figura jednodušší, tím je sdělnější. Od začátku jsem nenáviděl panáky s rozšklebenou pusou – jako že je legrace. Takže jsem pusy nikdy nedělal, jenom ty oči. A lidi pak říkali: „Hele, on se kouká jako náš šéf“ – a přitom tam vůbec nic nebylo. Tak jsem začal přicházet na to, že každý si do toho prázdného obličejě promítá to, co potřebuje.

Řekl bych, že jste na to přišel velmi rychle; figura s prázdným obličejem je ve vašich kresbách už na konci šedesátých let.

No je, ale vypadala příšerně. Nedávno po mě chtěl sběratel ze Španělska, abych mu udělal jeden starší obrázek, tak jsem hledal v archivu... no, byly tam příšerné věci! Teď už to vypadá víc jako lidská figura. Časem dostala náležitě proporce.

Práce zatím máte víc než dost...

Otázka „Vy ještě pracujete?“, je teď docela běžná. Sousedka tuhle chtěla manželku zřejmě potěšit, tak jí říkala: „Viděla jsem pana Bartáka se psem v lese. Von je tak starej – a ještě chodí!“ Pravidelně teď dělám pro dva švýcarské časopisy – jeden je Nebelspalter, ten vždycky zadává dvě témata, na kterých stojí každé číslo, druhý je Die Weltwoche. Když v něm vloni covid rozehnal redakci na home office, tak po mě chtěli, abych jim ilustroval editorial. Zdálo se, že s tím byli spokojení, protože když se koncem léta vrátili do redakce a změnili tvář časopisu – předělali layout – nechali mi tam místo a řekli: „Dělejte si s tím co chcete. Jen bychom tam rádi viděli comic strip“. Já říkal, že jsem to nikdy nedělal, ale že to zkusím. No a už rok to dělám.

Vaše kresby se často objevují v nejrůznějších knížkách. Máte při ilustrování nějaký prostor pro vyjádření nápadu nebo myšlenky?

Karikaturista není ilustrátor. Karikaturista se buď posmívá, nebo něco přidá – a celou tu situaci protáhne. Když to dobře dopadne, tak kresba ten text rozvíjí. Aspoň ta snaha tu je.

Pavel Ryška v *“Art Antiques”* (Říjen 2021). Foto a obrázky tamtéž.

*) Toto je o třetinu (a snad citlivě) zkrácený text rozhovoru, který **celý** naleznete včetně velkých obrázků na adrese: <https://www.artantiques.cz/rijen-2021> (na str. 54 - 63).

Magazín AA už vychází předlouho - toto je už 200. číslo! Za celou tu dobu úřadovalo 13 ministrů kultury a Národní galerii vedlo 6 ředitelů.

Další rozhovor s doynnem českého kresleného humotu beze slov najdete na webu ČT <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1093836883-na-ploverne/221542151000018-na-ploverne-s-mirolavem-bartakem/>

Po strastiplné přípravě a nepříliš pohodlném zajišťování podkladů (s přispěním Růženy Kučerové) jsme vyhotovili pro e-GAG č. 4/2021 přehled Salónů, tj. výstav Josefa Kobry Kučery, které se odehrávaly po dobu 44 let - z toho nejdéle na známém místě v předním sále pražské Malostranské Besedy.

1. - Jan Vyčítal	1970	(Savarin)
2. - Trumfy léta (5 autorů)	1971	(Ateliér)
3. - Zorka Růžová	1971	
4. - Miroslav Barták	X. / 1971	
5. - Stanislav Holý	XII. / 1971	
6. - Porta (Barták, Holý, Vyčítal)	VI. / 1972	(Sokolov)
7. - František Sunek (naivista)	XI. / 1972	(M.B.)
8. - Jan Kapoun,
trampský fotohumor	XII. / 1972	
9. - J. Hampl, Fr. Heřman-foto	I. / 1973	
10. - Milan Jansa		
11. - Miroslav Barták		
12. - Oldřich Jelínek		
13. - Vlastimil Třešňák (oleje)		
14. - Stanislav Holý	1973/4	
15. - Vladimír Jiránek		
16. - Josef KOBRA Kučera		
17. - Vladimír Renčín	1974	
18. - Jiří Daniel		
19. - Vlastimil Zábranský		
20. - Stezkou humoru I.
(Soutěž o Vyčítalova Macka)	V. / 1974	
21. - Stezkou humoru II.
(I. H. uvádí světové autory)	VI. / 1974	

5. DUBNA 1973

MALOOSTRANSKÁ BESEDA
OSALON
KRESLENÉHO HUMORU

2. DUBNA 1973

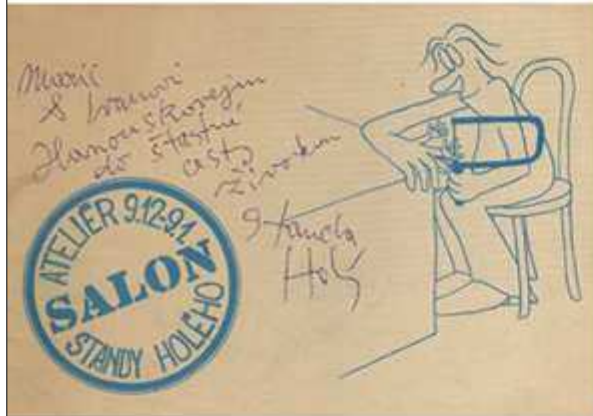
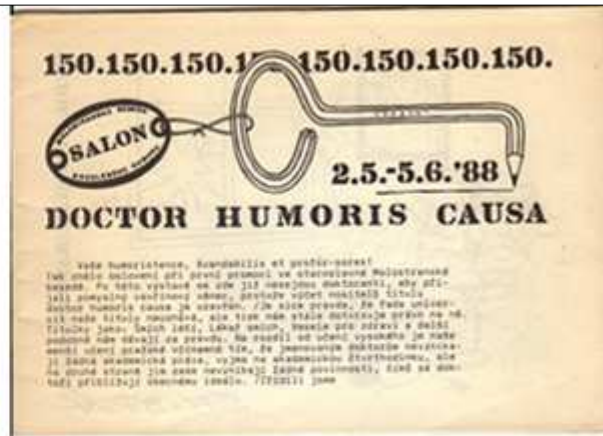
* 23.6.45

JAN HRUBÝ

Je osmdesátina novopečený Pražák. Narodil se ale, před třiceti lety v úberské Hradišti, strávil většinu života na Moravě, vystudoval Střední UMPRUM, publikoval v tisku, který vychází na Štravsku /několik obrázků také v Mladém světě/, vystavoval samostatně ve Vysokoškolském klubu v Ostravě, v Malé galerii v Praze a kolektivní výstavy, když sežme tušenější, byly v tomto pořadí: Výstava mladých v Domě kultury VZK, Celostátní výstava kresleného humoru Písek, Triennale 15/30 Brno, MÁX - textilní tvorba mladých autorů Brno, XI. první mezinárodní dílna Jana Miro Hercelesona, XII. ročník tiskárny, Světová galerie karikatury Skopje 1972, 73 a 74. Na té poslední dostal druhou cenu. Stejnou cenu dostal i na konkurzu na plakát polského kulturně osvětového svazu v OČSR, když první nebyla udělena a plakát byl tudíž realizován. Ale jinak je vystavující autor téměř neznaný /to není vtip, ale klasifikace našeho ctěného výtvarného redaktorstva/.

Řečník, jak je známe a rozeznáváme u Bartáka, Molého a dalších našich špičkových výtvarníků karikaturistů, Honze Hrubý vlastně nemá. Jednou máji jeho postavky stylizované podlouhlé hlavy, jiné jsou zase hranaté realistické, a tak se jeho výtvarní aktivity pohybují v poněkud převertčeném světě /zasatřte zámek do klíče/ a vždycky vypadají tak, jak to nejlépe vynovuje stvárnění náspeda. Sličné odtěknají okopovou rourou vlnou, a vešle toho obří muž vyjídá z okopo /s je to tž?/ svou oblíbenou pochoutku. Nedejchajte, máte-li nos jako chobot a bleditě soudaně, nebo rle uvadnou, varuje vás jiný obrádek. Pozor na kravatu, at nespácháte společenskú herekiri. Nevléknete dym od svíčky do malého ucha, jehly, pak se vám sned podaří zasít uplakané oblaka. Nebudete se sned potom chtekat, ale bude vám dobře, když si o rukama v klíně oddirigujete malou domáci díkotěku. KOBRA

27. SALON * 6. VÝSTAVA SEZONY 74/75 * POŘÁDÁ ODBOR METODIKY KULTURNĚ VÝCHOVNÉ PRÁCE KULTURNÍHO DOMU HL.M. PRAHA A ZO SSM POLK A COUNTRY KLUB

- 22. - Dušan Pálka
- 23. - Miroslav Barták
- 24. - Miroslav Slejška
- 25. - Mojmír Jaroš 1975 (leden)
- 26. - Jan Hrubý **VIZ OBR. na minulé straně!**
- 27. - Koloman Leššo
- 28. - Miťo Breza+Kazo Kanala
- 29. - Jiří Slíva 1975
- 30. - Nasko Michalčev+Juraj Žáry
- 31. - Stanislav Holý 1975
- 32. - Karikaturisté NDR
- 33. - Ivan Mládek (oleje) 1976 (leden)
- 34. - Igor Ševčík
- 35. - Petr Pazderka
- 36. - Dušan Polakovič 1976
- 37. - Vladimír Jiránek 1976
- 38. - Dušan Pálka 1976 (listop.)
- 39. - Jindro Prášil 1976/77
- 40. - Josef Molín 1977 (leden)
- 41. - Karel Kučera 1977

- 42. - Smolmen (Walter Mende) 1977
- 43. - Ivan Popovič 1977
- 44. - Jiří Srb 1977
- 45. - Miroslav Barták 1977
- 46. - VŘSR v SSSR a ČSSR (Majakovskij, Bidlo) 1977
- 47. - Jiří Slíva 1977
- 48. - Lenka Škrabánková 1977
- 49. - Václav Johanus 1978 (leden)
- 50. - 1. Setkání v JIP Větrní (více autorů) 1978
- 51. - Jiřina W.Palková(JIWIPA) 1978
- 52. - Vladimír Renčín 1978
- 53. - Jan Hrubý 1978
- 54. - Petr Juřena 1978
- 55. - Aleš Lang 1978
- 56. - Neprakta 1978
- 57. - Pavel Starý 1978
- 58. - Igor Ševčík 1979 (leden)
- 59. - 2. Setkání v JIP Větrní 1979

60. - Marie Plotěná	1979	
61. - Vlasta Švejdová	1979	
62. - Josef Blecha	1979	
63. - Viktor Kubal	1979	
64. - Vladimír Tesárek	1979	
65. - Jan Hrubý	1979	
66. - Oldřich Dudek	1979	
67. - Vladimír Renčín	1979	
68. - Jedenáctka Stadiónu (více autorů)	1979	
(prosinec)		
69. - Jan Vyčítal	1980	(leden)
70. - 3. Setkání v JIP Větrní (více autorů)	1980	
71. - Emil Sourek	1980	
72. - Jan Hovorka	1980	
73. - Festival humoru Kuba (více autorů)	1980	
74. - Pavel Matuška	1980	
75. - 75x Hoří (více autorů)	1980	(září)
76. - Jan Hrubý	1980	
77. - Pavel Koutský	1980	
78. - Jiří Vaněk	1980	
79. - Václav Houf	1981	(leden)
80. - Kobra J. K.	1981	
81. - Igor Ševčík	1981	
82. - Humor krok za krokem (více autorů)	1981	
83. - Luděk Zdražil	1981	
84. - Jaroslav Kerles	1981	
85. - Jaroslav Kundrát <i>humor kreslený dlátem</i>	1981	
86. - Jan Antonín Pacák	1982	(leden)
87. - Jan Vobr	1982	
88. - Neprakta Humorem ke zdraví	1982	
89. - Bobo Pernecký	1982	
90. - František Ringo Čech	1982	
91. - Václav Ostatek	1982	
92. - Jaroslav Dostál	1982	
93. - Pavel MAJOR Vorel	1982	
94. - Aleš Vyjidák	1982	
95. - Jan Chadim	1982	
96. - Michal Hrdý	1983	(leden)
97. - Dušan Růžička	1983	
98. - Vladimír Nagaj	1983	
99. - Jaroslav Dodal	1983	
100. - Miroslav Horníček koláže	1983	
101. - Oldřich Řeřicha	1983	
102. - Pavel Matuška	1983	
103. - Břetislav Kovařík	1983	
104. - Jiří Šalamoun	1983	
105. - Trampský humor (více autorů)	1983	
106. - Josef Kučera a Václav Kučera (syn a otec)	1984	(leden)
107. - 1. Emil Stadiónu (Pálka + více autorů)	1984	
108. - Artistický salón (více autorů)	1984	
109. - Miloslav Martenek	1984	
110. - 10 polských autorů	1984	
111. - Jeňýk Pacák	1984	
112. - Marcel Vaněk	1984	
113. - Jiří Pařík	1984	
114. - Václav Ostatek	1984	
115. - Milan Stano	1984	
116. - Ondřej Suchý	1985	(leden)
117. - Ernst Svrček	1985	
118. - Václav Hradecký	1985	
119. - Fedor Vico	1985	
120. - MIKL (V.Mikolášek+K.Klos)	1985	
121. - 2. Emil Stadiónu (J. Dostál + více autorů)	1985	
122. - Východočeský salón (více autorů)	1985	
123. - Andrzej Podulka (Polsko)	1985	
124. - Ig.Ševčík + D.Polakovič	1985	
125. - Jan Vyčítal (15 let Salonu)	1985	
126. - Josef Kroupa, <i>fotohumor</i>	1986	(leden)
127. - 3. Emil Stadiónu (P. Ma- tuška + více autorů)	1986	
VIZ ÚVODNÍ OBR.!		
128. - Solomon (Kuba)	1986	
129. - Jan A. Pacák	1986	
130. - Josef Blecha	1986	
131. - Marcel Vanek	1986	
132. - Jiří Pařík	1986	
133. - Antoni Chodorowski (Pol.)	1986	
134. - Ludmila Lojďová	1986	
135. - Fr. Tomyška POSTRAŠ	1986	
136. - Petr Juřena	1987	(leden)
137. - Pavel Šourek	1987	
138. - Jan Vobr	1987	
139. - 4. Emil Stadiónu (M.Barták +více autorů)	1987	
140. - Petr Poš	1987	
141. - Zdeněk Vaněk	1987	
142. - Josef Kulháněk	1987	
143. - Edward Lutczyn (Polsko)	1987	
144. - M. Trejtnar, P. Johanus	1987	
145. - Daniel Pešta	1987	
146. - KARI (více autorů)	1988	(leden)
147. - Jiří Šrámek	1988	
148. - Jaroslav Dostál	1988	
149. - 5. Emil Stadiónu (J.Slíva + více autorů)	1988	
150. - Doctor Humoris Causa (více autorů)	1988	
151. - JOSEF II: (I. Mládek, J.Mysliveček)	1988	
152. - Josef Kučera Kobra	1989	(leden)
153. - Pavel Matuška	1989	
154. - Lubomír Lichý	1989	
155. - 6. Emil Stadiónu (F. Vico + více autorů)	1989	
156. - Daniel Ladman	1989	
157. - Oliver Solga	1989	
158. - Bobo Pernecký, Aleš Vyjidák, Maťo Ryšavý	1989	
159. - Vít Hrabánek - Foto	1989	
160. - Olomoucký tvarůžek (více autorů)	1989	
161. - 20 let Salonů (+ přehled vystavujících)	1989	

162. - Radovan Bogdanowicz 1990 (leden)
163. - Emil a Pavel Šourkovi 1990
164. - Jan A. Pacák 1990
165. - Julius Eschka - TITUS 1990
166. - Jan Kristofori 1990
167. - Pavel Hlavatý
+ Protestkresby '68 1990
168. - Jiří Novák+J.Skoupý-NOS 1990
169. - Václav Horák, koláže
(vernisaž 21. srpna) 1990
170. - Zora Burianová 1990
172. - Jaroslav Dostál 1990
174. - FORMÁT (více Slováků)1991 (leden)
175. - Igor Ševčík (i malby) 1991
176. - Petr Urban 1991
177. - 7. Emil Stadiónu
(J. Slíva +více autorů) 1991
178. - Lubomír Vaněk 1991
179. - FOKUS manželská poradna
léčebna Bohnice 1991
180. - KUK na rozloučenou
(více autorů) 1991
181. - Studio DENET, studenti 1991
182. - Marek Douša 1991
183. - Roman Jurkas 1991
184. - Ludvík Feller (Něm.) 1992
185. - Michal Hrdý (skici) 1991
186. - Josef Molín 1992 (leden)
187. - Jan Vobr 1992
188. - ČUK - oborová výstava 1992
189. - Jan Vyčítal 1992
190. - Mark Braunius, N.Zéland 1992
191. - STRŠEL, humoristický
týdeník Bulharsko 1992
192. - Václav a Petr Herinkovi 1992
193. - Václav Ostatek 1992
194. - Luboš Drastil 1992
195. - Výběr ze sbírky
Josefa KOBRY Kučery 1992
196. - Zdeněk Hofman 1992
197. - Edmund Orián 1992
198. - Fedor Vico 1993 (leden)
200. - 200 Saloonů 1993
201. - 8. Emil Stadionu
(NOS + více autorů) 1993
202. - Ivan Kováčik (Slov.) 1993
203. - Boris Pralovszký 1993
204. - archiv Roberta Radosty 1993
205. - archiv Kobry 1993
206. - Jan Tomaschoff (Něm.) 1993
207. - Václav Martínek 1993
208. - kreslíři časopisu Sorry 1993
209. - Kobra 1994 (leden)
210. - Jiří Winter-Nepřakta,
Jiří Vála-Jimák 1994
211. - Pavel Taussig (Něm.) 1994
212. - Pavel Matuška 1994
213. - Podvobraz, hum.časopis 1994
214. - SÚK (více autorů Slov.) 1994
215. - archiv ? 1994
216. - SOS Flora,
Nadace Proti Všem 1994
217. - Miroslav Kemel 1994
218. - Zdeněk Hofman 1994
219. - Jiří Bernard 1995
220. - Radovan Rakus 1995
221. - SÚK (více autorů Slov.) 1995
222. - ????? 1995
223. - Václav Hradecký 1995
224. - Ivo Medek 1995
225. - archiv 1995
226. - Mezinárodní bienále Písek
(více autorů) 1995
227. - Fero Jablonovský 1995
228. - Lubomír Lichý 1995
229. - Pavel MAJOR Vorel 1995
230. - Václav Linek 1995
231. - Igor Ševčík 1996
232. - SÚK (více autorů Slov.) 1996
233. - Bumerang (více autorů) 1996
234. - Aleš Vyjídák 1996
235. - archiv 1996
236. - Oleg Dergačov (Kanada)1996
237. - Jan Řeřicha 1996
238. - Karel Klos (ilustr.Švejk) 1996
239. - Róbert Vaněk 1997 (leden)
240. - Roman Jurkas 1997
241. - Porýnská Správa Humoru
(Německo) 1997
242. - SÚK (více autorů Slov.) 1997
243. - Marie Plotěná 1997
245. - František Kratochvíl 1997
246. - SORRY (více autorů) 1997
247. - Smějeme se s Rodokapsem
J.Štěpánek,T.Souček,J.Cvach 1997
248. - Pavel MAJOR Vorel 1998 (leden)
249. - NATO, více autorů ČUK 1998
250. - Slavná Současnost,
250.Salon (různí autoři) 1998
251. - FECO ČR (více autorů) 1998
252. - Jiří Košťýř 1998
253. - Aleš Vyjídák 1998
254. - archiv – srpen 1968 1998
255. - SÚK 1998
256. - Jakub Likovský 1998
258. - Igor Ševčík 1998
259. - Mezinárodní bienále
Písek - finalisté 1999
260. - Jan Hrubý
(písmenka, razítka) 1999
261. - SÚK (více autorů Slov.) 1999
262. - Zora Baco-Burianová 1999
263. - J. W. Palková (JIWIPA) 1999
264. - Svatopluk Machala 1999
265. - Josef Kobra Kučera
uvádí Fuseklíka 1999
266. - 10. let ČUKů 1999
267. - Petr Juřena 1999
268. - Josef Molín 1999
269. - Jan Hrubý 2000
270. - Jiří Kavka 2000
271. - Oldřich Hejzlar 2000
272. - Roman Jurkas 2000
273. - SÚK (více autorů Slov.) 2000
274. - Pavel MAJOR Vorel 2000
275. - OPSO P.Klikar+V.Fiala 2000

276. - Jiří Bernard 2000
277. - Jaroslav Dostál 2000
278. - Praha - Bratislava 2000
279. - Porýnská správa humoru
více autorů (Německo) 2000
280. - Jiří Šrámek 2000
281. - Mezinárodní bienále Písek 2001
282. - Igor Ševčík 2001
283. - Zdeněk Švarc 2001
284. - SÚK (více autorů Slov.) 2001
285. - Gabriel Ariel Levický 2001
286. - Josef Stehlík 2001
287. - Kazo Kanala (Slovensko) 2001
288. - Radek Machata 2001
289. - Ladislav Hojný 2001
290. - Maďarská Unie
Karikaturistů 2001
291. - František Dostál, foto 2001
292. - Břetislav Kovařík 2001
293. - René Janošík 2002 (leden)
294. - Jan Vobr *60 2002
295. - Jan Tomaschoff (Něm.) 2002
296. - Jan Vodňanský 2002
297. - Pavel Starý 2002
298. - Nenad Vitas (Chorv.) 2002
299. - Štefan Baňas (Slov.) 2002
300. - KŠ, Karel Nepraš
+ Jan Steklík 2002
301. - Foto Jiřího Hampla 2002
302. - Jitka Holečková (Švýc.) 2002
303. - Cik Cak, humoristický
týdeník 2002
304. - Jiří Novák 2002
305. - Pavel Kundera 2003 (leden)
306. - Jan Pillvein 2003
307. - Richard a Slavomír
Svitalští 2003
308. - SÚK (více autorů Slov.) 2003
309. - Petr Pěnkava, obrazy 2003
310. - BUŠ – Jan Bubla + Zoro
Ščepko 2003
311. - Miloslav Martenek 2003
312. - Mezinárodní bienále Písek
finalisté 2003
313. - Bohuslav Šír 2003
314. - František Trnobranský 2003
315. - Ol'ga Pazerini (Slov.) 2003
316. - KOBRA - *60 2004 (leden)
317. - Kreslíři Dikobrazu 2004
318. - SÚK (více autorů Slov.) 2004
319. - Pavel Kundera 2004
320. - Ernest Svrček (Slov.) 2004
321. - Memoriál Michala Hrdého 2004
322. - Neprakta; legenda pokr. 2004
323. - Miloš Krmášek 2004
324. - Malostr-beseda 1868 2004
325. - Luboš Drastil 2004
326. - Jubilanti ČUK (více autorů) 2004
327. - Pavel Hanák 2004
328. - Miroslav Slejška 2005 (leden)
329. - Radovan Rakus 2005
330. - Můj nejlepší
- výstava členů ČUK 2005
331. - SÚK (více autorů) 2005
332. - Zrušte komunisty...
(více autorů) 2005
333. - Marek Setíkovský 2005
334. - V. Gastronomické
grotesky – Znojmo 2005
335. - Pavel Kotyza 2005
336. - Radek Machata 2006
337. - Jubilanti ČUK 2005 2005
338. - František Heřman 2005
339. - Jaroslav Dostál 2006 (leden)
340. - Igor Ševčík in mem.
Mánes 2006 - začíná
341. - Oldřich Hejzlar 2006
342. - Jiří Bernard 2006
343. - SÚK (více autorů Slov.) 2006
345. - 346. - Pavel Hanák
- herecké portréty 2006
347. - VI. Gastronomické
grotesky - Znojmo 2006
348. - Jubilanti ČUK 2006 2006
349. - Roman Jurkas
– Kvantita 1 2006
350. - BUŠ - Jan Bubla
a Zoro Ščepko 2007 (leden)
351. - Roman Jurkas
– Kvantita 2 2007
352. - SÚK (více autorů Slov.) 2007
353. - IVAN HANOUSEK *65
(více autorů) 2007
354. - Vlasta Mlejnková 2007
355. - Marek Setíkovský 2007
356. - František Kratochvíl 2007
357. - Josef Kobra Kučera
- Slet divnejch ptáků 2007
358. - Jubilanti ČUK 2007 2007
359. - Jiří Novák 2008 (leden)
360. - Frant. Trnobranský *45 2008
361. - SÚK (více autorů Slov.) 2008
362. - Atomové úsměvy (kniha) 2008
363. - Dámy ČUK (4 autorky) 2008
364. - Jeňýk Pacák
- Je mezi námi 2008
365. - Laureáti Řádu Bílé Opice
(více autorů) 2008
366. - Úsměvná osmička
– historické materiály 2008
367. - Laco Torma: Prasačinky 2008
368. - UZOL (více autorů Slov.) 2008
369. - Jubilanti ČUK 2008 2008
370. - Pavel Taussig *75 2008
371. - Josef Kobra Kučera*65 2009 (leden)
372. - Václav Šipoš *50 2009
373. - SÚK (více autorů Slov.) 2009
374. - Fedor Vico - Dereše 2009
375. - Oldřich Musil (+ 1983) 2009
376. - Miloš Kohlíček 2009
377. - Vladimír Mašata 2009
378. - Jubilanti ČUK 2009 2010
379. - J. J. Neduha 2010
380. - KONĚ, 20. let ČUKu
(různí autoři) 2010
381. - SÚK (více autorů Slov.) 2010

382. - SÚK (více autorů Slov.)	2010	392. - Sametová Tykadla-ČUK	2013
383. - NOS (Novák - Skoupý)	2010	393. - Slov. kreslený humor	2013
384. - ?	2010	394. - Radovan Rakus	2013
385. - ?	2010	395. - Jiří Srna	2013
386. - Jubilující jubilanti ČUK	2010	396. - František Kratochvíl	2013
387. - Michal Hrdý	2010	397. - HOŘÍ – autoři ČUKu	2013
388. - Jubilanti ČUKu	2010 MB!	398. - Zesnulí autoři ČUK –	2013
389. - JUBILANTI ČUK 2011 (hostinec „Novoměstská radnice“)		399. - Jubilanti ČUKu	2013
390. - Pražské Grotesky - Josef Kobra Kučera	2013	400. - HUDR. In mem.	2013
(hostinec „Sedm konšelů“)		401. - KOBRA 70/400 k naroz.	březen 2014
391. - Roman Jurkas	2013	402. - Poslední malá výstava Salon Růženka “60” ?	
		(vinárna u Chárliho - katalog?).	

Ilustrace nejsou přesně přiléhající k seznamu, jsou použity ty obálky katalogů, které již byly dříve oskenovány a zahálejí v archívu a zde nyní slouží jen jako zpestření “nudného” výčtu.

Tučně jsou zapsány všechny fyzické exempláře v naší kolekci katalogů Salonů. Černě a tence jsou uvedeny ty už známé, co však nemáme v archívu. Kurzívou jsou vysazeny autoři jiných výstav - nikoliv ze světa kr. hu. (foto aj.). Barevné podtisky odlišují výstavy, které nebyly v MB (jde nejdřív o divadlo **Ateliér**, později restauraci **Mánes**, posléze i o různé *hospody*...). Zbytek jsou čísla katalogů s chybějícími názvy či jmény vystavujících autorů...

Důležité je, že tento seznam je chronologickým výčtem všech Salonů, nikoliv katalogů - pár výstav se obešlo zcela bez katalogů, např. jen s úvodním výstavním panelem s informacemi o autorovi a jeho díle.

V archívu máme nyní uloženo cca 235 katalogů Salonů KrHu - tedy tištěných exemplářů (jde o něco přes polovinu všech vydaných). Pokud někdo vlastní kterýkoliv katalog Salonu, který zde není zdůrazněn tučně (mělo by jít celkem o 166 katalogů), neměl by ho dávat do sběru, ale rozšířit s ním náš archív, který by měl zachovat celý soubor pro budoucnost.

Slovo restaurátora / archiváře

Tento seznam *Salónů kresleného humoru*, jak jej připravil e-GAG s podporou Kobrových pozůstalých, je třeba zatím brát jen jako orientační, zůstávají v něm jisté nejasnosti či nepřesné údaje.

Je určitě třeba doplnit přesná data (měsíce - asi podle vernisáží, protože obvykle doba výstavy přecházela do následného měsíce. Také by stálo za to vypracovat tabulku - kolik autorů z řad kreslířů vtipů celkem v Salónech vystavovalo.

Malé zjištění ukazuje na počet Salonů samostatně vystavujících autorů. Kupř.: Hrubý - 5x, Barták - 4x, Pacák 4x, Vyčítal - 3x, Vyjidák - 3x... (též sám Kobra 8x...) a pod.

Anebo seřadit pořadí ve smyslu kolik “kolektivních” výstav různého typu Salony hostily (kupř. SÚK, Emil, bienále Písek, Jubilanti, HUDři...

Na to zatím není čas ani prostor. Stálo by za to vydat ho jako brožuru (ilustrovaný seznam) aspoň v elektronické verzi. Na realizaci by se mohla podílet ČUK, v jejíž barvách se Kobraův Salón v druhé polovině své existence prezentoval.
Zpracoval: **Ivan Hanousek**

K obrazovému doprovodu: Soubor šestice obálek katalogů (mají 16 stránek) patří k Salonům číslo 4 (Barták), 5 (Holý), 52 (Renčín), 150 (HUDři - 1988), 38 (Pálka) a 300 (KŠ).

Miroslav Kemel: Slovo autora (z knihy "...nedělej mi ostudu a padej do hospody!!!")

Jednou jsem byl vyzván, abych popřemýšlel nad tím, jestli bych neudělal nějaký workshop o karikatuře, nebo jestli bych nechtěl karikaturu učit... To mě dovedlo k přemýšlení nad tím, jestli je to vůbec možné. Kresbě je možné se naučit, humoru těžko.

Profese deníkového karikaturisty vyžaduje nadhled, všeobecný přehled, zájem o dění ve společnosti a o politiku. Pochopení pro slabosti a lidské chování. Základní znalosti psychologie a schopnost se orientovat v různých lidských oborech je velikou výhodou. Často cítím svoji nedostatečnost a nedostatek vzdělání. V takových chvílích koukám do slovníků, hledám na internetu a snažím se vyhnout trapasu, že něco nakreslím špatně, nebo že pointa bude hloupá z nepochopení věci, o které kreslím.

Během těch 30 let, kdy se této práci a současně svému koníčku věnuji, jsem poskytl už hodně rozhovorů do novin, časopisů, do rádií i do televize. Většinou se redaktori ptají stále na totéž. Kdo se dobře kreslí a kdo ne, které politiky kreslím nejčastěji, jestli dotyční politici nějak reagují na mé kresby, jestli si někdo stěžoval, nebo jestli jsem byl někdy žalován. Většinou je ještě zajímavá jestli kreslím tužkou, nebo do počítače a jak to dělám, že už 30 let kreslím denně do novin a jestli nemám strach, že zdroj mé inspirace vyschne.

Jsou však otázky, které jsem nikdy nedostal.

Zkusím si některé z nich při této příležitosti položit sám.

Jak mi je vkrádat se do osobností jiných lidí, kreslit jejich tváře a vkládat jim do úst slova, věty, které významově posunu, nebo si je vymyslím zcela? Nezasahuji příliš do jejich soukromí, když jsou mé kresby konkrétních politiků publikovány v celostátních denících a na internetu? Myslím na to, jak se cítí rodinní příslušníci karikovaného politika?

Ano, o těchto věcech často přemýšlím a musel jsem se s nimi nějak vnitřně vypořádat. Jsem si vědom toho, že můj pohled na konkrétního politika může být zkreslen jejich mediálním obrazem. Že mu v podstatě mohu křivdit. Jenže jak jinak? Každý veřejný činitel je dobrovolnou

součástí tohoto mediálního světa, z vlastního rozhodnutí je vystaven mediální a veřejné kontrole svých slov a činů. A objektivního zhodnocení světa kolem nás není schopen nikdo. A samozřejmě úkolem karikaturisty je přehánět, karikovat. I já jsem pouhou součástí tohoto světa, kamínkem v mozaice. Můj názor není objektivní, ani být nemůže. Dávám důvěru čtenáři, že na mé kresby bude nahlížet v tomto kontextu.

Mám pocit, že znám řešení problémů o kterých kreslím? Cítím se povolán k tomu, abych kresbou soudil? Považuji se za morální autoritu, když se posmívám slabosti a nedokonalostem druhých lidí?

Karikaturista nemá ukazovat cestu, nemusí ji znát, má tepat, nastavovat zrcadlo a upozorňovat na problémy společnosti, nedostatky, podivná rozhodnutí konkrétních politiků, utahovat si z jejich nadutosti a hlouposti, nebo z jejich proradnosti, přičemž sám je vystaven úplně stejnému pokušení i hodnocení.

Jak souvisí výtvarná stránka kresby s námětem, pointou, se sdělením kresby?

Výtvarné provedení a pointa, sdělení by měly být v jakési rovnováze, harmonii. Těžko se to slovy vyjadřuje, ale stylizace, jistá poetika kresby by měla být v souladu s poetikou humoru. Asi nikdo si nedokáže představit poetiku kreseb Vladimíra Renčina s texty Petra Urbana a naopak. Přitom každý z nich má své místo, své čtenáře a kresbu s texty v harmonii.

Mě baví kresba načrtnutá, která působí odlehčeně, s pointou jakoby nedořečenou, která nechává velký prostor čtenáři, aby ji svým způsobem objevil. Mám pocit, že tím čtenáře vtahuji do hry, že je aktivním účastníkem kresby.

Jaká jsou specifika deníkového karikaturisty?

Deníkový karikaturista je nejméně z poloviny novinářem, který na aktuální dění ve společnosti reaguje kresbou. Jeho vyjadřovacím nástrojem je linka, kresba a pokud možno co nejkratší text. Aktuální kresba se z velké většiny vztahuje k nějaké konkrétní události, takže nezasvěcenému čtenáři po nějakém čase nic neříká. Má krátký život. S tím jako deníkový karikaturista musím počítat. Pokud se mi podaří reagovat na konkrétní událost tak, že je vtip i nadčasový

a srozumitelný i po delším čase, jde o ideální případ a já z toho mám radost. Takovou kresbu je potom možné vystavit, nebo publikovat v knížce jako je tato.

Jaký mám recept na to, abych zvládal po tolik let odevzdávat denně pokud možno aktuální kresbu?

Mou základní hnací silou je pobavit sám sebe způsobem přemýšlení, nalezením nečekaných souvislostí, point a také samotnou kresbou a celým procesem kreslení.

V podstatě nemyslím na čtenáře, ale jen na sebe, chci se bavit. Domnívám se, že je to jediný poctivý způsob, jak tuto práci dlouhodobě zvládat. Téměř nikdy se svým kresbám nesměji, chybí mi tolik důležitý moment překvapení z nečekané pointy.

Tolik pár řádek k tomu, na co se mě nikdy žádný novinář nezeptal.

Moc bych si přál, aby vás kresby z této knížky pobavily.

Miroslav Kemel (kresby: autor)

Sorry č. 10 a 11

Za stejnou cenu, avšak o osm stránek vypasenější je časopis, v jehož názvu je **omluva** - vlastně i za ten původní nápad PrD.I, který se dá spíš už jen tušit v červené skvrně uschované v pravém horním růžku titulní stránky černého časopisu...

Ty obálky se stávají poslední dobou doménou **Jiřího Košťáře** (viz vpravo!), možná proto, že většinu ostatních kreslířů převyšuje svou výtvarností. Pro pročetnáře to nemusí být zřejmé, ale Košťář má talent a na rozdíl od kolegů rozptýlených po českých adresách mu to výtvarně

myslí. Ač nemá za sebou uměleckou školu, dokáže své nápady promýšlet a občas se trefí i do tváří politiků... Ten rozdíl si můžeme ukázat tady vlevo, kde si autoři Eja Kulovaný (nahore) a Vrána + Setík(ovský) shodně vyhráli s námětem, ale ten horní obrázek přece jen za tím dolním pokulhává v kreslířském provedení (a to už jsme pochopili za těch pár let, že takový styl je prostě autorova poznávací značka a nemíni s ním zahrnout do lépe placené zóny).

Pokročně však dál a podívejme se do nitra časopisů důkladněji.

V čísle 10 najdeme 54 vtipů. Z toho je však 10 kreseb starých třiaadvacet let, další 3 jsou staré nejméně o 18 let, kdy zemřel jejich autor Michal Hrdý a další tři jsou staré nejméně měsíc, protože pocházejí z družby se slovenským Bumerangem - ovšem název rubriky *Bumerang se vrací* by zasloužil minimálně vysvětlující podtitulek - jinak je pro nového čtenáře matoucí, ba třeba k protihlavcům do Tasmánie zavádějící (53-16=37 nových vtipů).

V čísle 11 je vtipů 55 (opět minus 16 = 39 nových).

Je vidět, že špička časopisu i jeho náplň jsou usazené, vše na svém místě s Fámyzdatem pevně usazeným ve prostřed (tentokrát se právě tady uplatnil Marek Simon). Textů, těch vtipných krátkých, je tak akorát. Ty dlouhé, které se s inzercí dělí o nově nabytý prostor, jsou spíš "otazné". Ale je fakt, že jich je málo a kde se dá, je velký celostránkový vtip, obvykle barevný a vypracovaný - zřejmě uchazeč o místo na prvn či zadní straně obálky. Mnoho inzercí se v číslech zatím neuplatní, zato kde je volné místo, usadí se na ně autoreklama na vedlejší tiskoviny Sorry, kalendář, magazín, křížovky a také "vtipná" trička, která zřejmě fungují, protože jinak by se asi krom nových obrázků nenabízela pořád ta stará sprostá a proto úspěšná.

Kdo tedy je kmenovým kreslířem Sorry?

Na to stačila chvilka listování s tužkou a čárkami u jmen na papírku, nikoliv na pivním táčku.

Tyto kresby pocházejí ze Sorry číslo 11(2021). V levém sloupku 3x starý dobrý *Michal Hrdý*, vpravo shora *Václav Veverka*, *Radek Steska* a dole *Tomáš Souček*.

Pokud nám prominete, že jsme svázali čárky z obou čísel do jedné otýpky, vyšlo nám to takto: Kulovaný 17, Souček 9, Höhl a Pralovský se podělili o bronz s 8 díly.

Následují Košťár a Steska po 6, Rakus 4, Setík a Dudek po 3, Fefík a Farkas po dvou. Staří známí mají po jednom fóru (např. duo NOS, Rychtařík, Simon, Mareš aj.), Nová jména se si ce v Sorry též objevují, ale nejspíš jen "na skok" - v čísle 10 je to Pata, v č. 11 Žigrai.

A celkově jsme ve dvou vydáních měsíčníku napočítali jen 20 jmen (nepočítali jsme autory historických fórů ani ty z Bumerangu (třeba *Tomaschoffa*)).

Zkoumal a počítal: G-men

DEREŠ FEDORA VICA

Kornel FÖLDVÁRI

Vladimír JIRÁNEK, čas. KUK, 1990

Rast'o VISOKAIE

Konstantin KAZANČEV, Ukrajinca

Vybrat pěctici vtipů, které se vejdou na stránku GAGu není snadné. Ale povedlo se. Každý tu ale je z jistého důvodu. Nejprve si však řekněme, kolik vtipů se v říjnovém vydání Bumerangu, které nyní vychází v posledním týdnu každého měsíce jako příloha deníku Šport, celkem objevilo. Na 12 stránkách jsme jich probrali 45. I tady jsme nejprve vyloučili oba vtipy z rubriky humoru ze *Sorry*, poté (až na jednu!) též stará **p.f.** z jejich pravidelné přehlídky a také vtipy českých autorů (až na jeden!), kterými se tento Bumerang hemží. Čo zbylo? Dva příliš pro nás velké Mrázovy komiksy se Servácem (ten jsme už minule ukázali) a také kresby z Novoměstského Ostenu (*Mihatov a Krumpolec*), Z velkého počtu vtipů ze zahraničí (věnovaných nejspíš darem redakci) jsme nakonec vybrali jeden barevný od **Konstantina Kazančeva**, šéfa spolku ukrajinských karikaturistů. Je na téma “*U očaře*” ale je to i vtip pro pejskaře. Ze slovenských autorů jsme upřednostnili (rovněž barevného) **Rast'o Visokaie** (vpravo hore) a také pro jednu i zbrusu nový **Dereš Fedora Vica**. Přicházíme k těm dvěma výjimkám: u vtipu na **péefku Kornela Földváriho** je nutno osvětlit, že *Kornel* na svá blahopřání i na obálky svých knih o kresleném humoru vybíral z cizího humoru. Takže tuto kresbu utopence v moři času identifikujeme jako dílo italského **Alberta Fremury** - takže PF 1982 podepsal a poslal (avšak nenakreslil) *Földvári*. Jeden *fuseklík* od *Kobry* je tu též s jiným jménem. No a poslední vtip dole je od českého **Vladimíra Jiráňka** a popisěk správně říká, že jsme ho otiskli v roce 1990 v týdeníku KUK. Celkem jsme vtipů od českých autorů (včetně P. F.) napočítali deset.

Nebelspalter č. 9 a 10 (říjen a listopad)

Nejdříve se podívejte na obálky Nebelspalteru č. 9 a 10. Je to velká změna. De facto převrat. Revoluce. Po 146 letech se noví vydavatelé rozhodli ustoupit od tradičního písma v názvu časopisu. Staromilci zapláčou, ale protože jich ubývá a ani na financích z prodeje jednotlivých čísel v trafikce už časopis žít neumí. Pokud chce redakce oslovit nový čtenářský klast (a nejspíš i sponzory) přišla (uprostřed ročníku!) s modernizací. Grafik odvedl dobrou práci - nejen titulky, ale celé řešení obálky je čisté. Aby také ne, když jsme v zemi kultovní revue jménem **Graphis!**

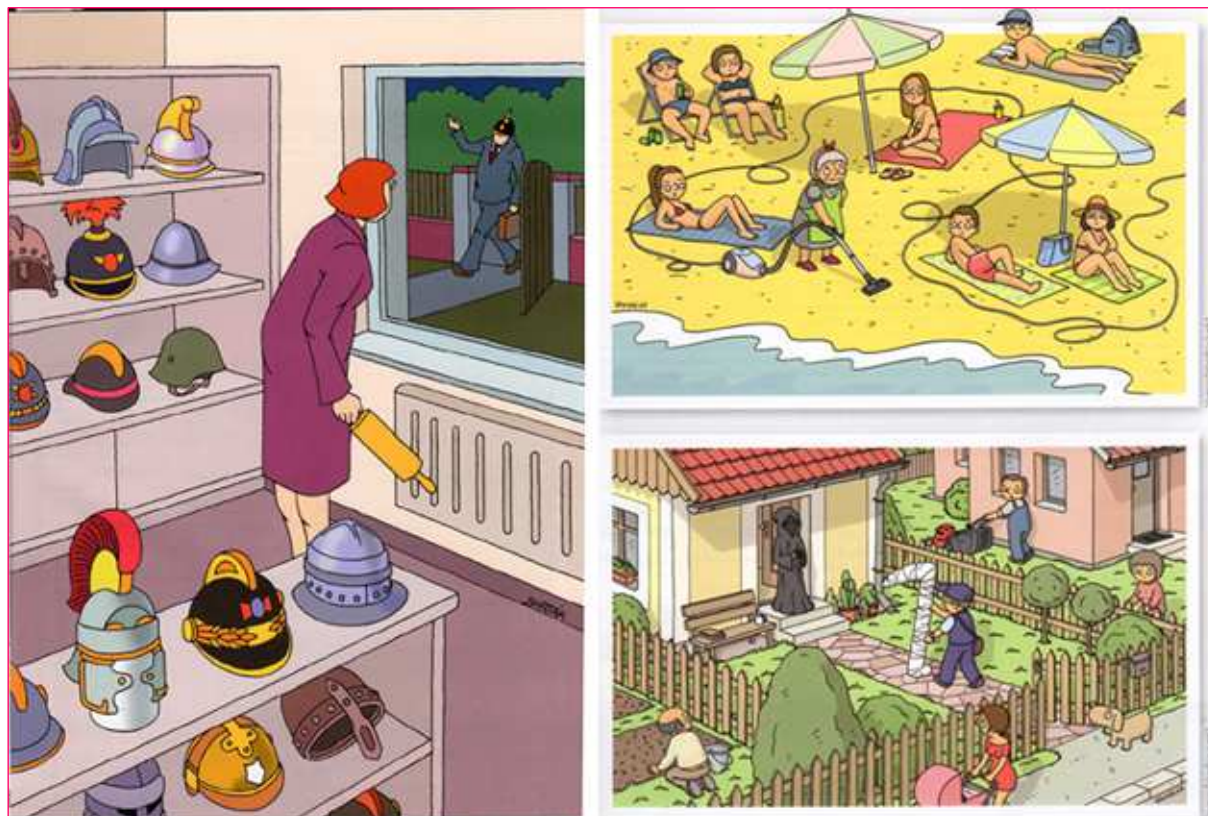
Miroslav Barták, jenž s časopisem žije už léta - a zná i další švýcarská periodika - tu obálku přivítal jako příklon k současnosti. A to nezávisle na tom, že pro premiéru vybrali na titul zrovna jeho kresbu, šlo o běžný příspěvek na stranu číslo 4. Jak vidíte, nahoře, tak na další obálku si v Nebelspalteru zvolili už jiného autora

jménem **Werner David** - a je tak zřejmé, že se autoři budou střídat - nejspíš podle vnitřní náplně, tématu a samozřejmě i podle formátu - musí pokrýt celou plochu...

Ze zářijového vydání pocházejí i další obrázky: Ten horní je od **Lubomíra Kotrhy** (Slovensko) a všímá si tamní návštěvy papeže ve "vyložené lokalitě", **Jan Tomaschoff** odmítá leták: "Děkuju, dezinformovanej už jsem," a vpravo dole **Putin** knokoutoval protivného protivníka **Navalného** hned v I. kole - tak to vidí aspoň švýcarský **Andreas Breinbauer**.

Následující listopadový Nebelspalter pokračoval v novém hávu, tedy v tom svrchním, na spodničky se zřejmě přechází ne tak jednoduše. Abychom vyjmenovávali a komentovali první změny, konce či začátky rubrik i autorů by asi chtělo více zasvěcené publikum v odbornějším sborníku. Sledovat to ale budeme aspoň v té nejděčnější rovině...

Ukázky napoví: vlevo je klasický Barták. Nechybí na "své" straně 4, ale tento vtip je ze strany 38 a váže se (byť jak se patří kontrastně) k tématu, kterým je sběratelství. A **vpravo** je

velké překvapení: celá stránka se dvěma vtipy od českého kreslíře zn. **Vhrsti**. Jak se ukázalo, poslal tam první dávku svých vtipů a jistě nečekal, že hned uspěje takto výrazně. Odhadujeme, že redakci se zalíbilo to, co nám. V sousedství řady dosavadních autorů, jejichž vtipy vypadají po kreslířské stránce "halabala" jeho styl potěší divákovu oko. A navíc jde o kresby sice beze slov, ale přesto se na nich zmíněné oko dost dlouho popase. Vhrsti má styl, který přímo nutí čtenáře, aby si ho zapamatoval a v příštím čase už po něm automaticky bude zahlížet. Tak jako to známe u Neprakty, Kantorka a na těchto stránkách právě u Bartáka. Zatímco u Bartáka oko chvíli zkoumá oč tady jde, u Vhrstiče má zase spoustu drobných důvodů obrázků více zkoumat. Navíc se v tomto balení stává humor beze slov blízký dětem a ženám - i kosu pro smrtku balí autor do hávu dětského leporela - a v něm se žádný horor prostě konat nemůže. Že? Ale ještě pár slov celkově...

Z karikaturistů se těch stálých nový vítr netkl, chtělo by to delší čas, aby si čtenář všiml, že někdo skončil. Z těch nových kromě *Vhrstiho* (a zmíněného *Kotrhy*) nás nikdo nenadchl; spíš jde o zklamání. Žádná I. třída. Že by Švýcarsko postihl stejný osud jako Česko a Slovensko? Že noví autoři se nerodí a ti "staří dobří" prostě vymírají všude? Už i ten **Jan Tomaschoff**, na rozdíl od *Vojtěcha Jurika* rodilý Pražan, dorostl důchodového věku. Kreslená legrace pro něj bude i nadále nejpříjemnějším hobby. Vlevo se pod titulkem "**Přesvědčovací činnost**" zdravotnice ptá adepta na příjem antiko-vidové injekce:

"To Požitkové očkování je přece dobrá myšlenka, nebo snad...?"

Samozřejmě by bylo možné vybrat i vtipy neumělé, pokoušet se porozumět ne jejich němčině, spíš kontextu života jinde... Ale nebyla by to zbytečná námaha sem tahat neumětelé, zamořovat tím vzácný prostor a vlastně i brát čtenářský čas? Konečně každý má možnost už dlouhá léta se na takových obrázcích popást v tuzemských *Trnkách-Brnkách* a snad jsou k vidění i v chebském *Tapíru*, který údajně umožňuje poskytovat slušný honorář i množinám vtipů pro publikum té nižší než IV. cenové třídy.

Tyto vtipy patří zkušeným autorům. Ten **vlevo** nakreslil (a napsal) rumunský **Constantin Pavel**. To **U. S. W.** značí "atd..." a vtip dává vzpomenout na památný český *Dikobraz*, který si potrpěl na čistý styl, i pokud šlo o bezzubou tzv. "komunální satiru". Nu a obrázek **vpravo** nakreslil a vypravil berlínský **Peter Thulke**. Ten má v každém *Nebelspalteru* stránku se čtyřmi vtipy; nazývá se to *Thulkes Welt* - kreslí je (a píše) už dlouho. Tak ten je spíš blízko Sorry; ve svém světě provádí jednoduché, ale trefné zásahy do aktuální situace. Třeba: "**Ted' dostáváme zelený proud**".

Ale vraťme se na začátek, tedy koiusek po začátku, kdy ještě u humorné kresby byly kresbami a autory byli automaticky umělci. Hlavně by se na titulní stranu humoristického periodika nedostala jiná kresba než ta výtvarná. Vpravo je obálka prvního čísla *Nebelspalteru* ze 4. ledna roku 1902. Už za tři týdny jí bude 120 let - a vypadá pořád pěkně mladě.

Když jsme se "*Neblikem*" viděli poprvé, byl už starší. Bylo to v roce 1968, ne v Curychu, ale v Bernu. Byly v něm vtipy od Canzlera, Flory, Jüspa, Haitzingerera, Mosera, Loriota, Sigga - a také od Bö... (ih)

Pokud člověk narazil na text „Jiří Hiršl - hodonínský grafik a ilustrátor“ (vyšel v břec-lavském *Malovaném kraji* v roce 2016), dozvěděl se od Karla Křivánka to podstatné o životě a tvorbě *Kreslíře Mediažurnálu* (kresby vidíte v tomto čísle). Jen titlek je příliš stručný, protože hned ty dva základní údaje je třeba rozšířit. Jméno je samozřejmě správně, ale k tomu jihovýchodnímu Hodonínu se Hiršl dostal velkým skokem z rod-ného severomoravského Ostravska. A toho grafika bereme především coby autora kreslených vtipů. Jelikož se s Jiřím známe už přes čtvrt století, dovolíme si zde jeho životaběh přesněji „vytrasovat“ a pojem grafik trochu „rozvolnit“ - abychom byli „a jour“ v té dnešní postcovidové terminologii. Konečně vtipy Jiřího Hiršla se v posled-ním roce, jak o toho retrovira, tak o pandemii v jejím dopadu na našince, nemohly nezajímat. A aby bylo aktualitě zařazení autora do tohoto čísla učiněno zcela zadost, jeho domovský Hodonín ještě ke všemu napadlo tornádo! Jako by se dozvědělo, že

The image shows a two-page spread from the magazine 'Mediažurnál'. The left page is the cover, featuring the title 'Bizarri postavy českého éteru Xaver a Xaver' and a cartoon illustration of a zebra and a person. The right page is an article titled 'Kreslíř Mediažurnálu - Jiří Hiršl' by Ivan Matoušek. The article discusses the artist's work and life, mentioning his connection to Hodonín and his role as a cartoonist for the magazine. The article includes a portrait of Jiří Hiršl and a small cartoon illustration.

právě od místního výtvarníka máme pro Mediažurnál připravenu plnou dávku humoru.

I když si odpustíme banální frázi, že humor léčí, musíme upozornit, že právě *Jiří Hiršl* je autorem, který nám v jednom vtipu vstříkává naráz hned dvě dávky. Tou první je výtvarná kvalita, jež se jinak v nové generaci autorů české karikatury dost

těžko hledá. Vtipy, to ano, ale kresba? To je to, co kreslířům dělá největší potí-že. Právě v tom je Hišlova velká přednost... ovšem fakt je, že už není mladíkem. A druhá je právě v tom vtipu, v nápadu, který si s kresbou sedne. Téma a provedení prostě sedí, takže nás láká použít výraz, že ty dvě dávky v jeho tvorbě ideálně sousedí.

Mít originální kreslířský styl je jednou z „podmínek“, které kreslený humor od tvůrce vyžaduje. Ten Hiršlův je zprvu nenápadný, ale časem a pohromadě je zřetelný a v menší nadsázce i jaksi folklórní. Že by tak působilo ono často používané písmo? Ale to možná už příliš spojujeme autora se Slováckem. A jsme u slíbeného životaběhu...

Jiří Hiršl je rodákem z Ostravy-Vítkovic (narozen 10. 8. 1954), vystudoval jako správný „Ostravak“ místní stavební průmyslovku, nastoupil - jak se slušelo - do Nové Hutě v Ostravě-Kuncovicích. Ale pozor, na té půmnce studoval obor propagační výstav-nictví a také pak pracoval nikoliv u pece, ale v propagaci. A ne na vždy...

Přišel ten veleskok a byl osudový. Byl to skok vysoký jako Tatry. Právě tam se se-znánil s Denisou z Hodonína - a brzy se za ní stěhoval. Povedlo se to po všech stránkách. Mají dceru Zuzku a dvě vnučky, s šestiletou Beátkou teď dokonce kreslí vtipy! Hodonín, Břeclav, Strážnice, prostě kraj zcela jiný co do lidí i řeči, než ten rod-ný - a dnes se zdá, že stále pozitivní náplava jménem Jiří je jeho živou vizitkou.

Dlouho se tam na všechny usmíval z volné nohy, poté se na čas upsal domu kultury ve Strážnici a od roku 2011 pracuje v Domě kultury v Hodoníně.

Na co jsme původně z Prahy (kam posílal obrázky redakcím a kam po Listopadu občas odsakoval na valné hromady České unie karikaturistů) nedohlédli, se zviditelnilo v posledních letech - také díky internetu a e-mailům. Totiž Hiršlova pracovitost, jeho výstavní, ilustrační a organizační aktivity jsou obdivuhodné. Není u nás mnoho okresů, které by měly „svého“ typického výtvarníka, jako je v kraji vína a zpěvu právě Hiršl. Jeho plakáty jsou pro Hodonín typické a co nás těší je, že neohromují využíváním všelikých supermožností grafických programů v počítači, ale svým jemným nápadem a čistou humornou linkou.

Tolik o jeho osobě. Ale neměly by chybět ani věty o jeho díle. Autor i čtenáři

jistě prominou, když se zde věnujeme jen oblasti kresleného humoru. Kromě časopisů a výstav se dnes dají najít vtipy v klasické podobě těžko. Takže je tu jen internet, kde se prodírají džunglí všeho možného a zkoušejí nepodlehnout převaze reklamy.

Hiršl začal publikovat v periodickém tisku už v 80. letech minulého věku; výše zmíněný Křivánek tituly řadí takto: Mladá fronta, Stadión, Kmen, Gramorevue a místní Hanácké noviny. K Mladé frontě patří zajímavé zdůvodnění: do ní začal kreslit, aby známí v Ostravě viděli, že něco dělá. A ten Stadión uvedený na druhém místě potěší, protože autor tohoto textu tam tehdy vybíral vtipy. Neuvěřitelných 27 let byl Jiří Hiršl kmenovým karikaturistou týdeníku Slovácko. A byl v něm vidět. V regionálním tisku něco ne moc obvyklého.

Účastní se i mezinárodních soutěží. Výstav vlastních i tzv. kolektivních má za sebou spoustu. Z nich vybíráme tu poslední a výjimečnou - *Kreslený humor z Čech, Moravy a Petrohradu* (byla ke spatření v Petrohradě a právě v Hodoníně). Vystavoval i loni v Prešově, kde jeho kresba získala ocenění v mezinárodní soutěži o nejlepší pivní vtip *Zlatý soudek*. Piva se týká Hiršlova kresba melounu, do něhož prší na titulní straně zářijového čísla legendárního humoristického *Bumerangu*, vycházejícího na sousedním Slovensku.

Ovšem více než pivo se pochopitelně v jeho díle objevuje víno. Třeba na početných „ex libris“, a je jasné proč. Celé Slovácko také koncem každého roku poznává Hiršlův rukopis na řadě novoročních blahopřání - jak pro jednotlivé zájemce, tak pro instituce. Tak tomu jistě je i právě v tomto čase, kdy na výtvarný humor, který je základem Jiřího péefek neplatí žádný „lockdown“. Naopak, šíří se poštou i e-mailem po kraji i za jeho hranice. Navíc je rychlejší a příjemnější než ten nejhezčí retrovirus.

Ivan Hanousek

Kresby: **Jiří Hiršl**

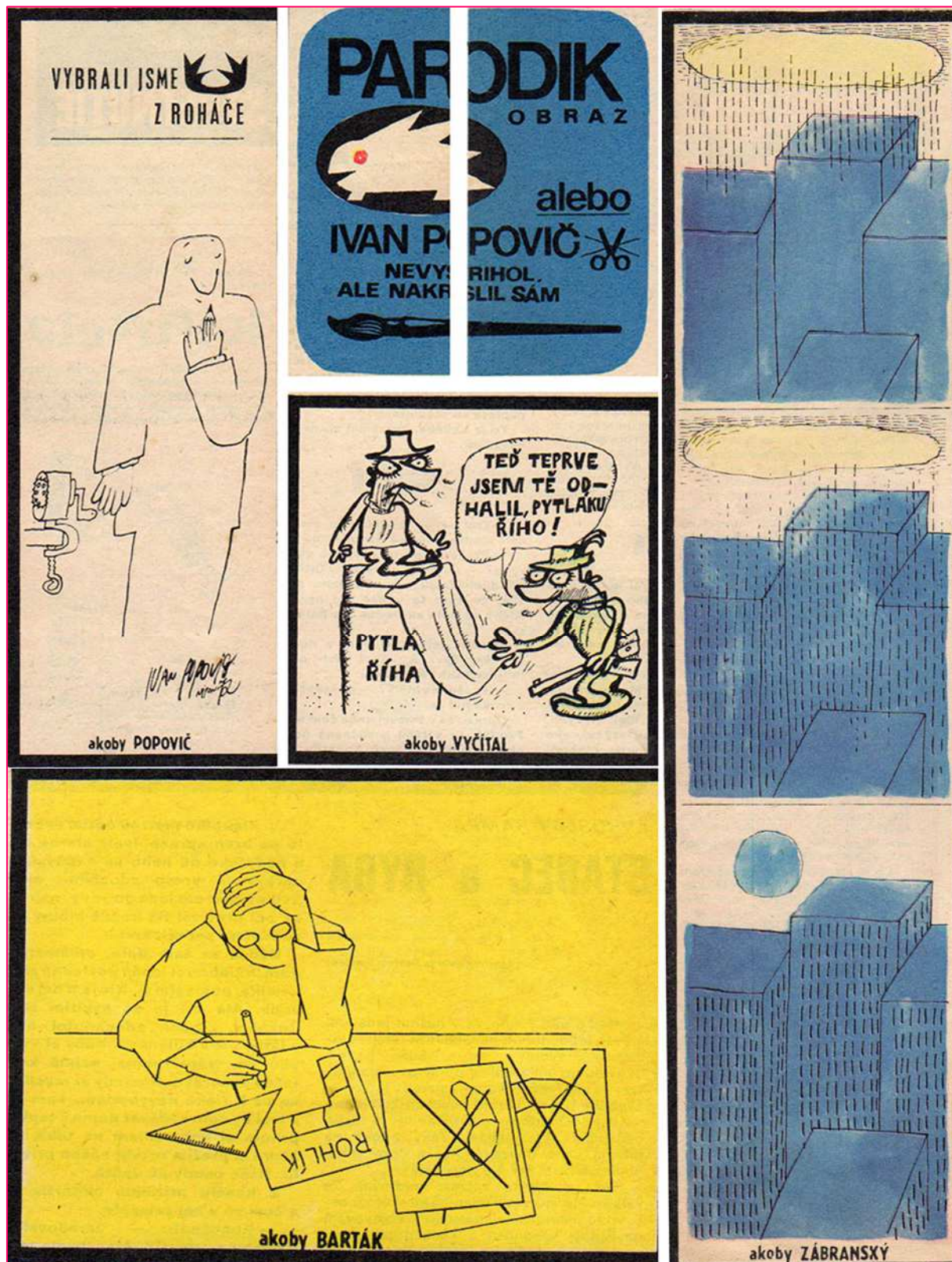
Parodie / Legrace z legrace - díl II

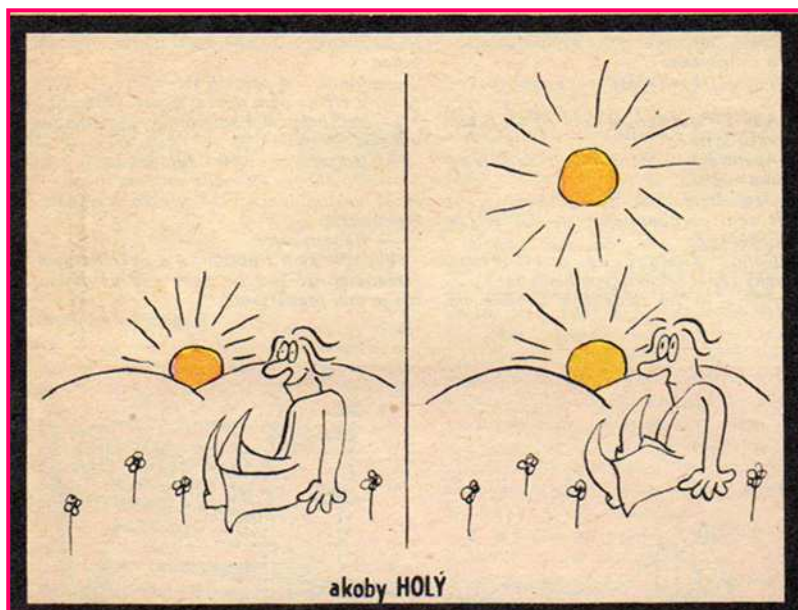
Parodie asi není to nejlepší slovo, ale ještě stále nás lepší název pro tuto rubriku nenapadá. Takže s tím asi už nepohneme.

Minule jsme to začali s Mladým světem. Ten totiž svou poslední „žlutou“ stránku zcela zaplnil **Mona Lisami**. „Originály“ jakoby od Francouzů *Efela, Siné(ho), Dubouta, Peyneta, Francoise*, „sovětského“ *Kukryniksy(ho), Steinberga* z USA a dalších v MS přetiskli - autorem byl totiž světznalý Polák **Eryk Lipiński**. A tamní Haďák ho obohatil o osmu *Gioccond* jakoby z ateliérů našich autorů výtvarného humoru. První čtyři (**Borna, Jiránka, Nesvadbu a Hlavína**) jsme si již představili a dnes dodáváme další čtveřici. **Nahoře** si můžeme vychutnat **Haďákovy** „parodie“ na styl kresby pánů **Štembery, Maláka, Neprakty a Štěpána**. Zatím jsme si nevšíмали faktu, že Lipiński mimo zmíněných karikaturistů zachytil Monu Lisu i jako od trojice známých malířů: Picassa, Chagalla a Legera. **A nyní bomba:** **Haďák** později pro dětského *Pionýra* (ročník 1977/8) učinil totéž a v barvě - **viz vlevo**. Bylo to něco jako vzdělávací tablo...

A co ještě odhaluje náš archív? Dalším zajímavým kouskem bylo veledílo **Ivana Popoviče**. Pro bratislavský *Roháč* (ročník neznáme) připravil „**PARODIKobraz**“ s devíti českými *jakoby* dikobrazáky. A aby nás zmátli, uveřejnili dvoustránku v *jakoby* dikobrazí rubrice „*Vybrali jsme z Roháče*“. A my si nyní Popovičovy parodie můžeme vychutnat právě zde:

Je to tak, jak sám uvádí v záhlaví. Nic nevystříhl; dokázal si vtipy od oblíbených českých autorů vymyslet a nakreslit sám. **Ivan Popovič** (jak vypadá a čím ostří své tahy vidíte vlevo hore) v tomto směru patří k nejdokonalejším našim (pardon, dnes už k sousedním) karikaturistům. Českou scénu kresleného humoru znal a zmapoval dokonale. Zde se potěšíme s *jakoby*Bartáky, *jakoby*Vyčítaly, či *jakoby*Zábranskými. A hned na další stránce to jsou to za-

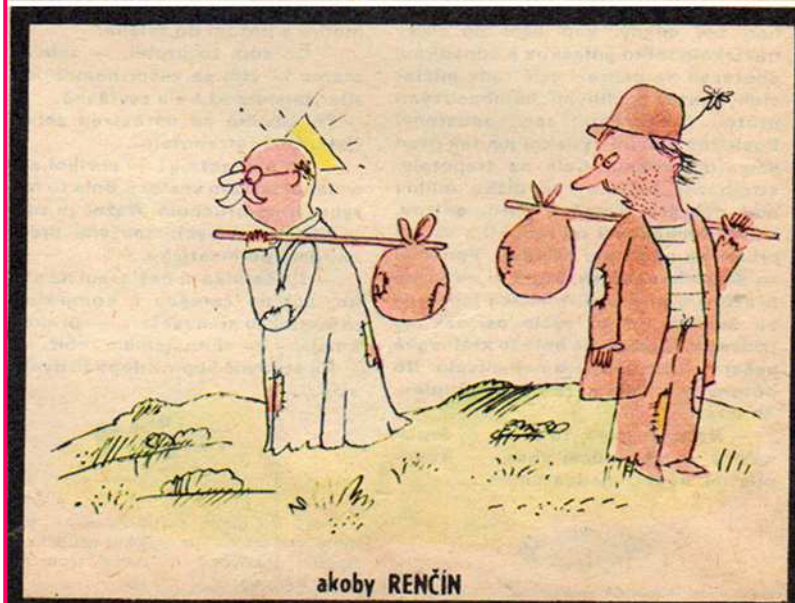
akoby HOLÝ

akoby JUŘENA

akoby BORN

akoby RENČIN

se jakobyRenčín, jakobyVyčítal, jakobyHolý, jakobyBorn, jakobyNeprakta a nemůže chybět ani pravý „dikobrazák“ jakobyJuřena.

(Viz orámované obrázky vlevo!)

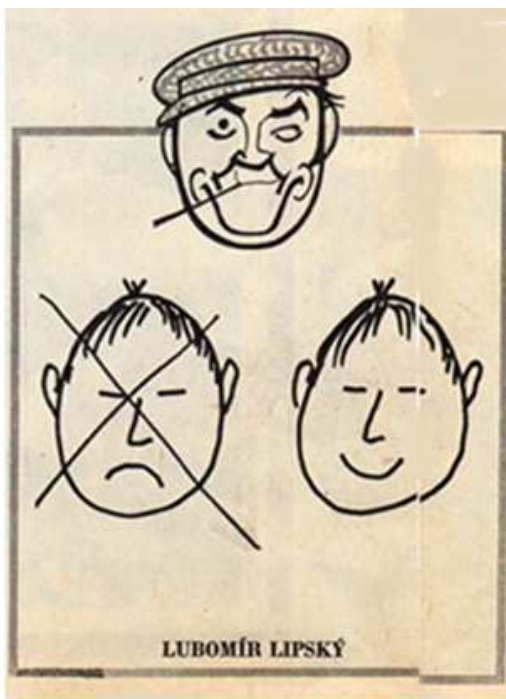
A teď ještě k předminulému číslu, kdy jsme uvedli, jak protektorátní noviny předvídaly co by mohlo čekat Evropu po porážce Nacistů a vítězství ruských komunistů. No, na naší půlce Evropy nebyli zase tak daleko od pravdy. Českým Stalinem byl totiž jeho slouha Gottwald.

Když jsem se probíral starou rodinnou poštou, našel jsem korespondák, který můj vtipný strýc ing. Vítězslav poslal své matce. Nevím zda mou babičku její mladší syn nějak výrazně pobavil, ale určitě si tento korespondák ráda u-

schovala a tak ho nyní můžeme ocenit. A pošťákovi tak v nejtěžších letech plných procesů umožnil vrazit soudruhu prezidentovi svým pádným razítkem (beztrestně!) ne jednu, ale hned pět do nosu. Za těch deset korun tenhle fór pardubickému vědci Slávovi určitě stál! (ih)

Název rubriky Parodie se nám moc nepovedl, základem tu stále jsou a budou kresby, jejichž autoři si vyhráli s cizími díly, tedy např. tvářemi. A to včetně hlav svých kolegů - karikaturistů. Prostě řečeno (tedy napsáno): máme pro vás připravena tabla kreslířů Dikobrazu - ve více verzích. V jedné je dokonce portrét Michala Hrdého hlavou dolů!

Nejen Mona Lisa!

Také portréty jiných osobností se objevovaly v minulosti v československém tisku. Je jasné, že v této rubrice chceme prezentovat humorné kresby, tedy hlavně karikatury - a to klasické portréty.

Ale to neznamená, že by vše museli kreslit profesionální kreslíři.

Na této straně

sice portréty známých umělců pocházejí od karikaturisty (mo-

hl je kreslit Ondřej Suchý, když jsme tady na půdě Melantrichu), ale ta "dolní" díla jsou výsledky práce "horních" osob.

Jde o AHOJ na sobotu - číslo 50 z roku 1970.

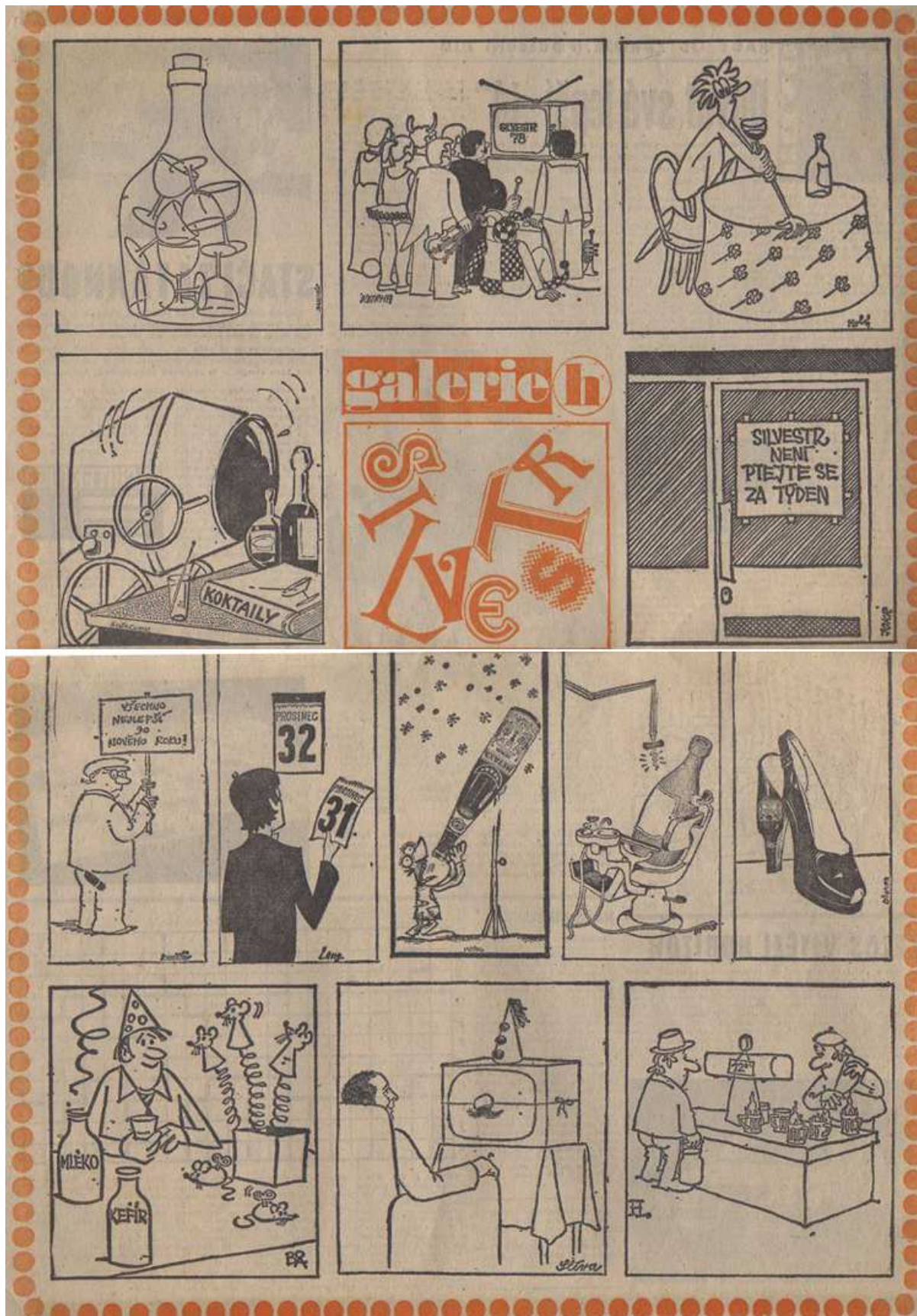
Takže asi sváteční nebo silvestrovské vydání a proto i paleta osobností preferuje ty humorem obdařené, respektive humorem se zabývající - ba i živí. Z toho se vymykají vlastně jen dvě hlavy zpěváků *Heleny Vondráčkové* a *Václava Neckáře*. Chybí tu však třetí zlaté dítě *Marta Kubišová*... Ovšem - je konec roku 1970 a tak... co si budeme povídat. Ale jednoho nepřilíš u režimu oblíbeného satirika, se podařilo do výběru novoročních blahopřání přece jen vtlačit. I když "anonymně":

Nahoře uprostřed,

nad *Jiřím Šaškem*, je ještě (ale bez uvedení jména) hlava *Darka Vostřela*, kumpána Šaška z Rokoka... A právě ten kolegova hlavu nejspíš také sám nakreslil.

Když ale jsme u toho **Silvestra**, musíme připomenout, že v ČSSR bývalo nijak nenařízeným, leč oblíbeným zvykem redakcí poslední vydání v roce (šlo o deníky a týdeníky) věnovat leg-raci - třeba Stadión tomu obvykle poskytl celé závěrečné číslo **52**. Ale podobně tomu bylo i v sobotních přílohách deníků. Zde je stránka kresleného humoru v **MF Víkendy** z roku **1978**.

Téma je jasné: **SILVESTR**. 13 autorů je poznatelných (své vtipy beze slov signovali). (G)

Výročí / Kuk do zákulisí KUKu (3. část)

Na diplomovou či bakalářskou práci o fenoménu nazvaném KUK ještě čekáme. Ono však pochopit význam existence tak neobvyklého týdeníku (jen!) kresleného humoru, není snadné. Těch více než sto tisíc výtisků časopisu na počátku léta roku 1990 si to však zaslouží - už jen proto, že tehdy ve vydavatelstvích neexistovala mnohomístná obchodní oddělení plná školených marketérů pracujících na získávání inzerce a zacházením s reklamou. Redakce měla jednoho redaktora a jednu sekretářku... Právě o tom píšeme v této (závěrečné) části s dokumenty (či důkazy?). O tom malém velkém zázraku, jemuž doba umožnila vysoký vzlet, ale též způsobila brzký dopad do reality, která pak přinese i rozpolcení republiky.

Skromně vybavená redakce (ale s napojením na Moskvu!)

Jak to vypadalo v redakci? Měla jednu místnost a v ní dva pracovní stoly. Xerox a telefony. V té místnosti v nejvyšším patře novinářského domu v Pařížské ulici byla ve zdech a po stěnách zabudována spleť kabelů a drátů a nestalo se pouze jednou, že jsem v létě zvedl řinčící telefon a ozval se šumem a dálkou vonící hlas, žádající "pa rúsky" k telefonu "taváryša polkóvniká Xxxx-ovova" (To jméno jsem bohužel zapomněl, ale bylo čistě ruské). Na vysvětlenou: v našem patře pracovalo ještě nedávno vedení MONu, tedy *Mezinárodní organizace novinářů* - oné (pro zasvěcené známé) prodloužené ruky sovětské špiónážní agentury, která štědře nalávala finance do svého působení v rozvojových zemích.

Ale my měli jiné starosti. O způsobu práce, která se dělila na redakční (Hanousek) a grafickou (Podskalský) napoví rozvrh hodin. Takto vypadal ten, který jsem zavedl v KUKu:

DEN	HANOUSEK	PODSKALSKÝ	KLEMENTOVÁ
Pondělí	9-11 h KUK/před.graf.č.C/I prohl.č.B od grafika 12-14 h red.práce/pošta,honoraře,ostatní/ 14-16 h návštěv.hodiny pro autory	9-11 h KUK předlož.č.B šéfr. převz.č.C/I od šéfa před.č.B do tiskárny imprim.č.A v tiskárně	8,30-14,30
Úterý			8,30-16,00
Středa			8,30-16,00
Čtvrtek	9-11 h KUK/korektury č.B grafikovi rkp.č.C/II 12-16 h red.práce/pošta atp.	9-11 h kor.č.B z tisk. do KUKu, projít s šéfem Převzít č.C/II od šéfa	8,30-14,30
Pátek			8,30-14,30

Písmena A B C jsou označena vydání, která byla v běžném týdnu zrovna "v práci" (A zrovna vycházelo, B se rodilo, C připravovalo). Styk šéfredaktora s grafikem se - jak pamatuji - odehrával často u stolu v našem malostranském bytě, kde jsem na KUKu pracoval a kde jsme si vyměňovali obtahy KUKu v rozpracovaném stavu. Prostě běžná rutina, Grafik převzal obrázky mnou vybrané a rozmístěné po stránkách na tzv. špiглу a zase je donesl už v úpravě a přesné podobě i s texty (těch bylo málo a obvykle jen na poslední straně). A také přinášel a zase odnášel do tiskárny obtahy a následně i moje korektury. Pak jsem viděl až hotová čísla, když je kdosi dopravil do redakce v balíku pro naše kolportéry.

Sekretářku někde splašil jistý Honza, kádrový omyl, který chvíli pracoval ve Škrtu (prázdné flašky od destilátů hromadil v naší místnosti. Našly se ve zde umístěném a předchozími soudruhy už při odchodu vybilém sejfu. Byl silně opancéřovaný, takže s ním nešlo pohnout, natož ho vyhodit.)

Paní Květa pořád nechápala, že je v práci proto, aby se tam kdokoliv z autorů mohl kdykoliv zastavit, nechat zde své práce a dozvědět se cokoli by potřeboval. A že sama může vypadnout ve chvíli, kdy dorazím do redakce. Měla naopak zažitý socialistický způsob práce v administrativě. Tedy pocit, že musí předstírat činnost, když tam je její šéf. A měla tendenci vystřelit na obhlídku obchodů, až když tam nebudu. Což bylo - jak vidět v rozvrhu - velmi často...

Náklad - tedy počet výtisků dodaných tiskárnou v prvním období vydávání KUKu

KUK	celk.n.	PNS /Praha/	Výr.cena	remit.
0	40 000	-	0,27	±5 000
1	175 000	125 350 /24 000/ 10 000 Brno 2 400 Plzeň 5 000 Blava 5 000 Ostrava 30 000 ČUK		
č. 2	155 000	125 350 /24 000/ 15 350 ČUK 5 000 Blava 10 000 Kolportáž		
č. 3	126 600	126 100 /23 500/		
č. 4	123 450	123 000 /12 200/		
č. 5	100 410	100 800 /16 000/		

Jarní nulté číslo zmizelo ze stánků velmi rychle a podobně tomu bylo i s prvním číslem. Náklad klesal z původních 175 000 výtisků nejprve pomalu - v červnu už byl 100 000 (číslo 5).

Posléze klesal rychle až na 52 000 (číslo 9). Naopak výrobní náklad byl (nelžu!) pouhých 0,27 korun (tehdy Kčs, to znamená 27 haléřů).

Desetitisíce se dařilo prodat kolportáží, většinou v Praze; v podchodech na Václaváku to mělo úspěch - hlavně u přestupní stanice Muzeum, kde to uměl mladý Pavel Šourek.

Remitenda nebyla velká... Avšak výtisky pro kolportáž jsme celkově snižovali, u týdeníku na pultech to upadající společnost PNS snižovala za nás.

Pro srovnání: kolik vynášel vydavatelství Novinář měsíčník Škrť lze jen odhadnout, ale v měsíci květnu mělo číslo 5 náklad 380 000 a v červnu pak číslo 6 náklad 365 000 výtisků. Jeho výrobní cena byla 1,88 Kč na číslo. Škrť se tehdy ještě

0 - PÁLKA	KUK č. 1
Titulní strany KUK 1 - 24	TEXTY: HANOUZEK (400) 100 HANOUZEK (240) 250
1. JIRÁNEK	3. KRESBY: JIRÁNEK (300+350) 1.050,-
2. HRDÝ	URBAN (450+350) 800,-
3. RENCÍN	BARTÁK (450+300) 750,-
4. ŠOUREK	VYČÍTAL (450+400) 1.150,-
5. KANTOREK	RENCÍN (350) 450,-
6. KANTOREK + HRUBÝ	ŠOUREK (400+250) 650,-
7. BARTÁK + KANTOREK	DOŠTAL (200+400+200+300) 1.100,-
8. JIRÁNEK	DOŠTAL (300+200+200+300) 1.000,-
9. JIRÁNEK	(6. odd) JAKUB (200+200) 400,-
10. VYČÍTAL	OPATREK (350) 375,-
11. ŠESKA	ROVINEK (200+200) 400,-
12. PÁLKA + KANTOREK	HRUBÝ (350+300) 650,-
13. PÁLKA	L. VANĚK (350) 375,-
14. JIRÁNEK	VÁLEK (250) 250,-
15. URBAN /2x/	LINEK (250) 250,-
16. JIRÁNEK	KOTAV 200,-
17. HRUBÝ	MACHALA 500,-
18. JIRÁNEK	REZÁB 200,-
19. KANTOREK /2x/	NEŠVADBA 200,-
20. JIRÁNEK	DOŠTAL 200,-
21. BARTÁK /3x/	VORŇ 200,-
22. ŠESKA	MATOUŠEK 200,-
23. PÁLKA	DOŠTAL 200,-
24. ZLATKOVSKIJ	
25. VYČÍTAL	
26. PÁLKA	
27. BARTÁK /2x/	
28. HRUBÝ	
29. URBAN	
30. KANTOREK + PÁLKA	
31. URBAN	
34. HRUBÝ	

prodával za Kčs 4,- a své si z toho ukrojila i distribuce. Nevím jak to přesně bylo, ale asi třetina peněz šla tiskárně, třetina vydavateli a třetina PNS.

Kdo měl vtip jako úvodní přímo pod hlavičkou KUK:

Zajímavý byl seznam jmen autorů, který se zachoval (viz obr. !) - jde o hlavní vtip v KUKu (ročník 1990) na 1. stránce udaného čísla, zde je v čitelnější verzi:

číslo 0 - Pálka	11 - Bubla	22 - Steska
1 - Jiránek	12 - Pálka a Kantorek	23 - Pálka
2 - Hrdý	13 - Pálka	24 - Zlatkovskij (SSSR)
3 - Rencín	14 - Jiránek	25 - Vyčítal
4 - Šourek	15 - Urban	26 - Pálka
5 - Kantorek	16 - Jiránek	27 - Barták
6 - Kantorek a Hrubý	17 - Hrubý	28 - Hrdý
7 - Barták a Kantorek	18 - Jiránek	29 - Urban
8 - Jiránek	19 - Kantorek	30 - Pálka
9 - Jiránek	20 - Jiránek	31 - Urban
10 - Vyčítal	21 - Barták	

Z toho vyplynulo i pořadí autorů podle počtu "titulek": Jiránek 7x, Pálka 5x, Kantorek 5x, Barták 3x, Urban 3x, Hrubý 2x, Hrdý 2x, Vyčítal 2x... dalších 5 autorů (včetně Rencína) mělo v prvním ročníku KUKu na obálce po jednom vtipu.

Výše honorářů se dlouho držela kolem osmi tisíc na jedno číslo.

Více než výše nákladu ovšem karikaturisty už tehdy zajímala výše honorářů. Z dnešního hlediska to nevypadá zvlášť úžasně. Tehdy to však skvělé bylo. Platy novinářů tehdy přesluhovaly na úrovni z 80. let, tedy mezi 2000 - 3000 Kčs. Víc už nevím, ale mám pocit, že pokud někdo bral přes tři tisíce, bylo to fakt něco.

Těch asi **osm tisíc na číslo**, které jsem mohl týden co týden rozdělovat jen a jen na základě svého úsudku, bez jakékoliv redakční rady či kontroly, bylo zcela samozřejmé a polistopadové nadšení z pádu proruského velení státu ČSSR bylo tak silné, že člověk vůbec neuvažoval nad preferováním některých autorů. Prostě mne řídilo jediné vlastní mínění o autorské kvalitě a mé přesvědčení o vtipnosti nabízených kreseb. Teprve na podzim roku 1990 se to začalo míchat s ekonomickými nutnostmi, proto jsem více sázel na "divácky přitažlivější" kresby, které by týdeníku (snad) přinášely vyšší čtenářský zájem. Časopis nemohl být prodělečný a inzerce

bylo minimum. Jak se ukázalo, nebylo v moci redakcí, tedy ani té naší (mojí) mluvit do odbytu monopolní PNS, která preferovala tlustší barevné magazíny, za jejichž distribuci pobírala výrazně víc, než ty "naše haléře" Zrovna tak se chovali trafikanti a na viditelná místa (těch bylo málo!) kladli Reflex a pod. a pro KUK sahali někde za sebe a k zemi.

Navíc i situace "na trhu" humoristického tisku byla nepřehledná, nabízela se z dnešního hlediska až neuvěřitelná spousta příležitostí. I Jiránek se tehdy soustředil na Lidovky a čerpali jsme spíš z jeho "odpadu". Ani z Renčina toho nešlo moc vytáhnout, měla u něj už přednost barva a ta v našich dvou časopisech byla pouze na obálce Škrtu.

Vypadá to, že v té druhé fázi roku jsem proto začal více sázet na publikování vtipů se slovy od Kantorka a Ur-

bana, než původně. A také než na bezeslovné kresby Hrubého, Linka, Ostatka a dalších... Vedle je vidět jak vypadala "výplatní listina" po zařazení kreseb do čísla. U **čísla 27/1990** se naše čtyři stránky podělily o honore takto: Str. 1 = 2.600,- / str. 2 = 2.250 / str. 3 = 2.100 a str. 4 = 1.050 korun. Celkem bylo vyplaceno 8.000 Kčs (hrubého). Na číslo 26 to bylo 8.500,-, za číslo 25 jen 6.900,- a na č. 28 7.800,- Kčs. Ve srovnání s dneškem - měsíční příjem kolem 30 000 Kč - připočtete si k honorářům jednu nulu. Bylo by to třeba 4000 za vtip a celkem tak 80 tisíc na celé číslo.

Mrzí nás (tedy mne), že se nezachovaly podobné stránky v bloku, kde by byly honoráře z první, jarní éry KUKu. Ale nemyslím, že by byl velký rozdíl. Ten nastal až v dalším ročníku, kdy už jsem byl v ČST a pro KUK už jsem dělal jaksi externě. V zájmu udržení se na pultech už se v závěru hodně šetřilo (se souhlasem autorů vtipů - především členů ČUK s licenci "A").

(ih)

Poznámka: Tehdy přišla člověka plná dávka humoru měsíčně (1x Škrt a 4x KUK) na osm korun - i s tuzérem kolportérovi.

Z domova / Matuška, Flekna, Vhrsti, Machata, Hojný, Novák, Fefík, Born, Barták, Kotyza, Slíva, Ševčík, Kemel, Kopecný, Tomek, Hanák aj.

Zemřel Pavel Hanák (13. 9. 1948 - 25. 9. 2021)

Ve věku 73 let (+ 12 dní) skonal **Pavel Hanák**, pozoruhodná postava i ve společnosti pozoruhodných karikaturistů. Patřil vlastně k "mladším seniorům" jako Ostatek, Slíva, Vyjidák či už zesnulý FRK. Ale spíš jsme ho vnímali o deset až dvacet let níž - s partou, s níž stoloval; tedy k Rakusovi a Koštýřovi.

Smrt člověka potká vždycky nevhod, ale tato doba je nevhodná i pro pohřby. Takže ani loučení neproběhlo za účasti kolegů, odešel od nás bez smutečního oznámení i bez pohřbu.

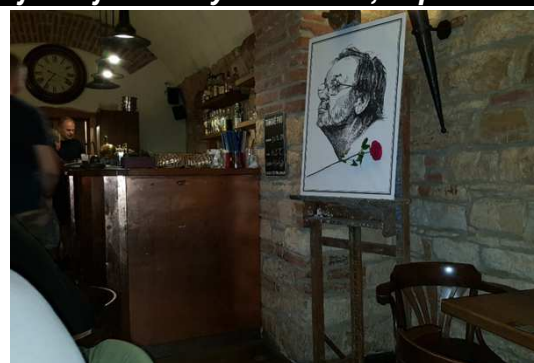
Jenže ne tak zcela. O zprávu pro GAG jsme požádali **Jiřího Koštýře** a šlo o osobu nanejvýš povolanou. Poskytl nám svůj snímek s perokresbou na malířských štaflích, která je od Miroslava Vomáčky (VENDY ateliér). A hlavně doplnil chybějící informace.

"Když Pavla v sobotu ráno 25. 9. Musilka (tedy manželka Daniela Musilová) volala k snídani, z jeho ateliéro-pokoje nikdo neodpovídal. Následně ho tam našla ležet bezvládného.

Pavel měl sice hodně neduhů, ale tohle bylo opravdu náhlé. Týden před jeho smrtí jsem s ním ještě seděl v Zubajdě a rozmlouvali jsme jako vždy o kreslení, vzpomínali na různé výstavy, akce po republice a pařby v jeho roubence ve Vysokém nad Jizerou. Sice si posteskl, že všechno jednou končí, ale vypadal velice dobře a vyrovnaně. Dokonce mi oznámil, že ho opět začalo bavit kreslit.

I když by se mohla kdekomu zdát jeho život-správa ne zcela slučitelná s životem, nikdo nepředpokládal, že Věčnost klepe na dveře.

Pohřeb ani věnce nebyly, ovšem v pondělí 4. 10. Jírka Hlaveš zorganizoval v Hanákově domovské hospodě Zubajda rozlučku, kde jsem zapili Pavlovu dušičku. Krátce promluvil Radek Rakus. Víc jsem truchlil, než fotil

a tak jedině dvě fotky, které mám, posílám. Nevím kdo byl všechno pozván, ale z karikaturistů tam dorazil, mimo nás třech, ještě Pavel Rychtařík".

Jeden z Koštýřových snímků tu vidíte. Díky za svědectví kamaráda a očitého svědka. Co k tomu dodat osobního? Takhle z hlavy si nejvíc Hanáka pamatuji jako portrétistu a sběratele portrétů především z hereckého prostředí a kurátora jejich výstav. Osobně mě potěšil svým veleobrazem s podrobnostmi o Hanouskovi na Salonu k mým 65. narozeninám v Mánesu.

Vlastně jen nadálku jsem mu pak přál slávu, kterou mu (vlastně k sedmdesátinám) uspořádali vydavatelé knihy o "slavných stařících" s názvem **"Nesmrtelní"**, kterou vyzdobil právě svými kresbami - až teď vidíme, že to bylo vlastně skvostné rozloučení, které by si přál každý výtvarník. Věnovali jsme tomu tehdy v GAGu pěkné místo - přímo na obálce čísla 10/2018

(a Jiří Koštýř o tom také napsal a najdete z toho kousek hned na další stránce).

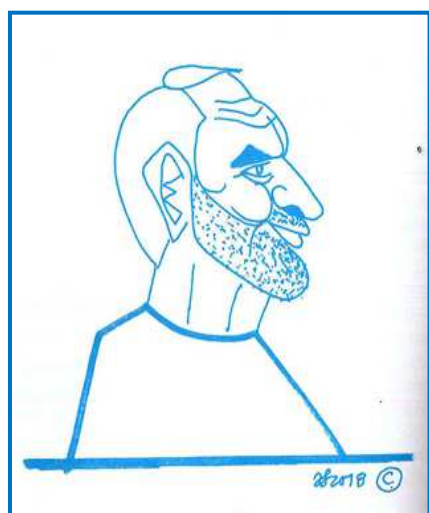
Pavel Hanák byl zastoupen ve všech výročních publikacích, které jsem pro ČUK redigoval a byl také od začátku předsednictví Radka Rakuse až do smrti členem předsednictva ČUK. A co že jsme to o něm psali v nejvýpravnější publikaci "2CET" v roce 2010? To nejintimnější znělo: **"Hanák je na herce. Patří k nim jeho žena Daniela i jeho tchán Musil"** Z biografických dat: Dětství prožil v Úpici u Trutnova, ale od šesti už bydlel v Praze. Zde vystudoval strojnickou průmku a vojnu strávil v tanku. Nejdéle pracoval v Potrubí Praha, pak v Energoprojektu. Výstav měl spoustu, ta "herecká", co si pamatuji, byla ve Vinohradském divadle roku

2008 (aby v tom nebyl sám, měl ji spolu Bičíkem, Nesvadbou, Vobrem a Poláčkem). Ilustroval knížky - např. *Slovník justičního slangu* a kreslil do několika periodik, včetně Sorry.

Až tam jsem se dozvěděl o Pavlově smrti a začal shánět informace. Právě včas, abych o všechno ještě v tomto čísle patřičně vyzdobil. I autoportrétem zesnulého kolegy. **(IH)**

V pondělí 1. 10. 2018 se v pražské *Galerii Lucerna* sešla společnost **nesmrtelných**. Čtete správně – společnost nesmrtelných. Nešlo však o žádné zombie, vampýry, upíry apod., ale o osobnosti, které v průběhu své pozeňnaně dlouhé životní pouti něco znamenali, znamenají a stále budou znamenat v oblasti kultury, vědy, medicíny. Čtyřicet tři osob zde vyzpovídal proslulý „missolog“ **Miloš Zapletal**. Na 375 stranách přibližuje čtenářům aktivity vybraných osobností, mezi kterými jsou např. profesor Pavel Pařko, psychiatr Cyril Höschl, kardiochirurg Jan Pirk, lékařka a manželka Otty Wichterleho Ludmila, Jiří Suchý, Jan Saudek, Jiří Šalamoun a další.

Co by to bylo za biografickou publikaci, ve které by vedle krátkých výpovědí scházely podobizny samotných postav. V tomto případě autor publikace **M. Zapletal** (na foto 2. zleva) nehledal v řadách renomovaných či méně renomovaných fotografů a obrátil se směrem v poslední době neobvyklým; k obzoru, za který portrétní karikatura pomalu zapadá. V řadách členů *České unie karikaturistů* (ČUK) si vybral a oslovil jednoho z našich letitých portrétních karikaturistů **Pavla Hanáka** (na fotce vpravo).

Podle výpovědi samotného **Pavla Hanáka**, nebyla práce procházkou růžovým sadem bezmezně volné invence, ale pevným řetězem na krátko uvázaným k budoucí vrtošivých celebrit. Proto nestačilo pouze skicnout 43 obrázků (jak je, bohužel, někdy mistr Hanák zvyklý), následně je odeslat mailem ve správném rozlišení a nakonec si skočit pro honorář, ale každá z karikatur podléhala před uveřejněním, přísné autorizaci živých nesmrtelných. Snad proto musel Hanák karikatury několikrát překreslovat a upravovat tak, aby se zavděčil nejenom redaktorům a čtenářům, ale hlavně těm co sloužili jejich předloze. Podle slov samotného **Pavla Hanáka**, měl spisovatel, herec a scénárista Zdeněk Svěrák tolik připomínek k prvním náhledům svých podobizen, že svou šťouravou kritikou mistra vybičoval k maximálnímu výkonu a proto si dovolím říct, že Svěrákova karikatura patří k těm nejlepším, které v publikaci najdete.

Černobílou knihu „*Nesmrtelní slavní mladí staříci*“ s přidáním žlutou a modrou barvou vydala *Mladá fronta*. Na 375 stranách rozhovory se 43 osobnostmi doprovází 42 modrobílých kreseb (1 rozhovor je se 2 osobnostmi dohromady).

Viz obrázek z měsíce září 2021.

Matuška vystavuje malby

Třebechovický Pavel Matuška to nemá do Hradce Králové daleko. Teď zve k návštěvě *Klubu Bonaventura*, který se nachází v podloubí na známém královéhradeckém Velkém náměstí.

Kromě posezení u kávy či vína v historickém interiéru může si zvědavý návštěvník prostudovat již od října jeho pětáctýřicet obrazů se 45 autorem vepsanými názvy. A malby tam mají vydržet na stěnách až do jara 2022.

Vybíráme alespoň ukázkou z Matuškovy nové tvorby - už samotný název „*Maršálové přicházejí, odcházejí...*“ (viz vlevo nahoře!) prozrazuje, že jde o autorovu poctu zesnulému **Janu Vodňanskému**. (r.)

Vhrstí: „Jsem Srdcař roku!“

A od včerejška na to mám papír! V soutěži *Živnostník roku Pízeňského kraje* mi dali tenhle titul a ještě mi přiklepli 2. místo v hlavní soutěži. V prosinci pojedou do Prahy na velké finále!

Přes své až nelidské pracovní vytížení **Vhrstí** nezanedbává své původní pracovní či žánrové zařazení mezi karikaturisty a drží se naprosto pravidelně stránek časopisu „*Rodina a škola*“, kde publikuje své školní (a rodinné?) vtipy.

Zrodila se zajímavá publikace

Legrace vznikající v posteli může přitáhnout pozornost, ale kdepak - nejde tu vůbec o erotiku!

Naopak jde o svým způsobem charitu - vyšla a před týdnem měla už křtiny kniha vtipů, jejímž

autorem byl vozíčkář **Jiří Flekna**. Ano, byl a už není, protože ještě než dílo „*Když sranda vzniká v posteli*“ vyšlo, Jiří skonal letos v březnu ve věku 61 let. Kniha s *de facto* a tedy i *de jure* celoživotní tvorbou autora na poli kresleného humoru měla být prezentována 9. 12. v **Bakově nad Jizerou**. Avšak bylo to odloženo.*)

Z knihy, jejíž obálku zde vidíte, přineseme též ukázky, až nám její guru **Petr Novák** z portálu mnichovohradistsko.cz poskytne recenzní výtisk... /red/

*) Více o tom najdete dál v čísle.

RADEK MACHATA

JAK SE POD STAROSTOU HOUPALA ŽIDLE

RADEK MACHATA

Narozen 1961 ve Slaném, žije v Praze. Vystudoval sdělovací a zabezpečovací techniku a opravdu se tím pár let i živil. Jako výtvarný samouk se postupně začal prosazovat po roce 1989, stal se jedním ze zakládajících členů České unie karikaturistů a členem Mezinárodní organizace karikaturistů FECO.

Od malička obkresloval indiány z knížek. Postupně se prokreslil Kralupy, Teplicemi a Děčínem až do Prahy, kde vyměnil indiánskou tematiku za svoje oblíbená témata, jako je především sport, politika a sex. V dobách, kdy byl ještě po kresleném humoru hlad, spolupracoval s několika deníky, časopisy a firmami všeho druhu. Později šel i jinou cestou.

Zabýval se fotografováním a různou grafickou činností. Obaly CD, loga, malby na zdi, motivy na trika, plakáty atd.

Ilustroval povídky v časopisech a také několik knih. Má za sebou vydanou i jednu knížku vlastní, plnou kresleného humoru.

Uspořádal tři své vlastní výstavy v Praze a zúčastnil se mnoha kolektivních výstav, a to jak v Čechách, tak i v zahraničí. Za největší kreslicí úspěch si považuje Cenu primátora města Ankary, získanou dvakrát, cenu na mezinárodní výtvarné akci Znojemský hrozen a čestné uznání z bienále v jihokorejském Soulu. A také možnost několikrát vystavovat v pražské Malostranské besedě, magickém místě bigbitu a kresleného humoru. Jako záliby uvádí po celý život muziku, dříve aktivně fotbal, dnes občas kolo, občas focení a hlavně Sparta.

Radek Machata se letos (konečně!) dočkal šedesátky...

...a výročí oslavil jak se sluší a jak to ke kreslířů vtipů patří. Totiž výstavou a knihou.

O výstavě i o knižnímu vydání výborů kreslených vtipů Radka Machaty jsme již informovali v minulém čísle. Nyní nám nezbyvá než autorovi poděkovat za recenzní výtisk, který nám do GAGu poslal a který se stává součástí ojedinělé kolekce publikací, která v České republice nemá obdoby - natož konkurenci. Kdo v ní své dílo nemá, jako by pro historii žánru neexistoval (tedy po svém odchodu z tohoto světa).

Čeští autoři tvoří základ této sbírky, která se blíží dvěma tisícům svazků (a to bez asi tří stovek tenkých katalogů ze čtyř stovek *Salonů kresleného humoru* legendárního Kobry, od roku 1990 pod patronací ČUKu). Machata se tak zařadil k našim autorům, jejichž počet a hlavně jména už brzy zařadíme do speciálního balíčku a zveřejníme v tomto periodiku.

Radkova kniha už od prvního pohledu, potěškání a prolistování zasluží pochvalu jako mimořádně kvalitní knihařský a grafický produkt. Není to žádný levný kousek, jakých jsme občas už drželi v rukou, protože - holt - penězi se musí šetřit, že... Machata dává jasně najevo, že tuto životní příležitost nemínil promarnit a své humorné knize věnoval potřebnou vážnost.

Přitom nejde o svazek velkého formátu. Kniha vtipů má běžný formát (cca 15x21 cm). Nejde o vázaný svazek v tvrdých deskách, ale o brožovanou publikaci. Přesto má fortelný hřbet a ač nejde o žádného tloušťka (80 stránek v odolných laminovaných a barevných deskách) dokázala tiskárna na úzký hřbet knihy umístit jméno autora a název díla. Tedy něco, co je pro každého vlastníka větší knihovny velice důležité (a čím šetřilci preferující hřbet s drátěnou spirálou své knížky vtipů vysloveně degradují).

Když už tu trouíme chválu, zaslouží se asi zmínit, kdo se o kvalitu knihy přičinil: vydalo nakladatelství ALFA-OMEGA v redakční a grafické péči Věry Martínkové v r. 2021. Na adrese tohoto nakladatelství si ti, kdo ji nenajdou na pultech a nechtějí obtěžovat autora vtipů, mohou také objednat. Cena není v knize uvedena.

O autorově životě a díle se píše výstižně na zadní straně obálky u fotoportrétu Machaty - vypadá pořád dobře, kluk jeden dědkovská! Než abychom pokoutně vyzobali z textu fakta pro naši zasvěcenou recenzi, vidíte celý text hned na samém počátku vedle knižní obálky. Přestože sledujeme naši karikaturistickou scénu dlouhá léta, dozvídáme se z životopisu i dost nového. Jelikož máme Machatu spojeného s pohostinským Břevnovem, překvapuje, že autor pochází ze Slaného. Pochopitelnou slabost pro fotbal zase omlouvá jeho oficiální přiznání, že jde - a též pokud jde o hokej - o Sparta.

Vtipy jsou v knize černobílé, jen poslední dva vzadu jako poděkování sponzorům jsou podobně barevné jako kresba na obálce. Což nehraje roli - dodatečné vybarvování je sice fajn, ale vtipu bez nápadu by nepomohlo. A těch dobrých černobílých je na těch osmi desítkách stránek určitě víc než stovka - občas to recenzenta nutí převracet knihu tam i zpátky. Aby některé „ležaté“ vtipy neztratily na účinnosti ztrátou velikosti, nejsou tu a tam umístěny na stránku po dvou nad sebou, ale je jim věnována stránka celá.

Kresby „většinoživnostního výčepáka“, jak Machatu nazývá jeden z autorů, jejichž slova se v závěru svazku nacházejí, jsou zcela homogenní co do stylu kresby - kdo jednou na Machatovy vtipy (vždy s textem!) narazil, pozná je už vždy a všude. Totéž jde říci/napsat o druhu humoru: je lidový (ale ne ve smyslu levný). Prostě takový, který pobaví typického Čecha, jakého potkáme na podvečerním zastavením „na jedno“ v nabitě „čtyřce“, než se odhodlá dorazit do „pekla domova“, kde ho opatruje milovaná choť... Jak autor přiznává, nejlepší humoristické podhoubí se nalézá v pravé české hospodě, klasické putyce plné štamgastů kde se denně probírají padouchové v politice, ve fotbale.... Ale co je cenné: nejde tu o pokleslou *trnkobrnkózní* vulgaritu, ale o vtip, kterému se může zasmát třeba návštěvník pražské kavárny zvyklý na Steinberga a zvykající si i na *Charlie-Hebdo*. Machata zná leccjaké hlášky a dovede využít i ty své a to vždy v profesionálním propojení s kresbou. Ani slova, ani obrázek by osamělé většinou nebyly „to pravé“. Až jejich „sdílení“ má požadovaný účinek. Pobavení čtenáře/diváka.

V doslovu současného předsedy České unie karikaturistů Radka Rakuse je zmíněna jedna zajímavá možnost. Totiž škatulkování kreslených vtipů od různých autorů podle hudebních žánrů. Takže z tohoto pohledu Radek Machata nehraje valčík ani šanson, nýbrž „rokec“. Jaký autor, takové dílo. Za jeho knižní představení je třeba poděkovat.

Ivan Hanousek

Naše politická kaše (autoři: Zdeňka Ortová, Miroslav Kemel)

„Také se každé ráno rozčilujete nad novinami, že politika není nic jiného než svinstvo, lumpárna a podfuk na občanech? A večer před obrazovkou debilizátoru nadáváte na naši politickou elitu, jací jsou to kuliferdové, vyžírkové, kriminálníci a šaškové počmáraní? Vypněte televizor, odložte noviny a otevřte tuto knížečku Zdeňky Ortové a Miroslava Kemela.

Místo rozčilování se vyladíte do usměvava...“

- Tak aspoň praví anonce vydavatele této knížky.

/red./

Jiří Novák - vtipnými kresbami chrání spotřebitele

Čas od času, ovšem nevypočitatelně, dostanou se nám pod ruce časopisy „d Test“. A to ve slušném počtu, když jejich odběratelka usoudí, že je dostatečně „vyděttestovala“ - a poskytne nám je k těmž. Ovšem netuší, že kromě naší lepší orientaci v kvalitě výrobků či služeb nám poskytnou i solidní informace o pracovitosti kreslíře z Kolína všedního jména Novák.

Nepíšeme zde o tom poprvé, takže jen pár informací o tom, co vidíte. Jde o jakýsi vzorník, kde a co Jiří pro redakci vyrábí kromě ilustrování běžných čísel. **Nahoře** vidíte “speciál”, obálku a hlavičku

jedné z deseti kapitol, jejichž názvy vidíte vlevo... A v sešitě najdete přes dvacítku ilustrací! **Dole** je titulní strana stolního kalendáře; jde o právě končící rok. V něm je barevných kreseb Nováka jako týdnů v roce. De facto jde o menší knížku vtipů, byť kresby samozřejmě mají upoutávat k střídavým radám k tématu níže. Takže zapsat do seznamu - a šup s ní do archívu! (sek)

Slívova produkce...

Není vyloučeno, že staříčkový editor GAGu už začíná mít problém se zrychlujícím se časem. Ale faktem zůstává, že nemine jediné čtvrtletí, aby **Jiří Slíva** nepřidal na knihkupecký pult aspoň jednu novou knížku se svým kresbopisem. Tentokrát tu je řeč o dvou vydáních, k nimž jsme získali jisté informace prostředím října tohoto roku.

Výtisky k recenzi před sebou zatím nemáme, tak aspoň jen pár údajů:

Titul "**Básničky na tři slova**" je souborem veršů, které vznikaly jako improvizace na slova zadaná z hledišť při koncertech Spirituál kvintetu. Tvořil je *František Novotný* a v knize ilustroval *Jiří Slíva*; dle anonce vydavatele, jak se v tomto případě sluší, tak "harmonicky". Viz foto ze zářijové prezentace díla nahoře.

Nu a ještě jsou tu "**Paragrafiky**", které vidíte rozevřené, aby bylo jasnější co se skrývá pod knižními deskami.

Slíva tentokrát do knižního díla dodal větší dávku slov. Jeho text začíná takto, dvěma otázkami:

Mají právníci větší smysl pro humor než jiné profese? Případně – dovedou si více dělat legraci ze svého povolání a jeho symbolů než jiní?

a odpověď je plná jmen právníků, z nichž díky za vydání svazku v Sloartu autor vyjadřuje *JUDr. Janu Kuklíkovi*, profesorovi jedné z fakult University Karlovy. Která že fakulta to je, snad zde nemusíme uvádět. Raději přenecháme toto místo Jiřího závěru:

Doufejme tedy, že i když je Justice záměrně slepá a nezáměrně občas i hluchá, smysl pro humor ji neopouští!

Na snímku je **Fefík**, jak ho známe. Ale existuje ještě jiný Fefík; místo půllitru drží v jedné ruce kytici a v druhé mikrofon. Jmenuje se **Milan Podobský** (*31. 12. 1966) a právě se stal Čestným občanem Prahy 6 roku 2021. Jedním z pěti, kterým starosta (a čerstvý poslanec parlamentu) *Ondřej Kolář* udělil tento titul - jak se to spoluobčané dozvěděli z periodika "Šestka".

Stalo se tak v bubenečské *Ville Pellé* v pátek 3. září při příležitosti Dne Prahy 6. "*Jsou to osobnosti čestné, které se snažily být jiným vzory a proto jsem rád, že jim dnes můžeme vzdát hold,*" pravil starosta. My známe tuto osobnost hlavně jako šéfredaktora *Sorry* a autora nejen vtipů a nejen v tomto časopise.

/r/

Pardubický Pavel Kotyza coby spisovatel

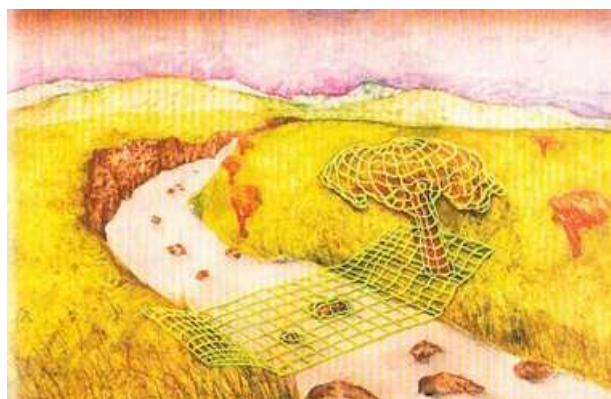
V Gagu jsme o tom již informovali, nyní přinášíme fotografii z podpisové akce pozoruhodné knihy **Figurion** na 31. Podzimním knižním veletrhu v Havlíčkově Brodě. 16. října 2021 publikaci představili její autoři. Zleva: Eva Kaiserová (nakladatelství Jonathan Livingstone), Martin Izák (ilustrace) a známý pardubický karikaturista Pavel Kotyza (text). ®

Snímek: Lenka Izáková

Česká akademie vizuálního umění

udělila první ceny v kategoriích Výstava či projekt, Umělecká publikace, Kurátor nebo teoretik a Objev roku. "Členové ČAVU hlasovali dvoukolově, vše proběhlo bez problémů," řekl předseda výboru Martin Dostál. Akademie uvedla do Síně slávy prvních dvanáct členů. Dostál říká, že "výtvarná scéna je rozbitá, panují v ní nekorektní vztahy a nemá reprezentativní zastoupení. Na tomto poli je pro Akademii nekonečný lán práce a aktivit." Karikaturista ani teoretik či kurátor výtvarného humoru - ani jejich spolek -

se ocenění letos nedočkal - nejpíš o 30 letech aktivity ČUKů Akademie ani neví. (ih)

V Ratajích zazimoval Igor Ševčík

Malá výstavní galerie zvaná příhodně (příhodně?) *Chodba* si troufá i na velkou výstavu! Je pojatá jako průřez pestrým, ale krátkým životem Čechoslováka *Igora Ševčíka*. Začala již v sobotu 9. října 2021 v klubu *Čtrnáctka* v Ratajích nad Sázavou. A potrvá až do 19. února roku příštího, kdy bude zakončena slavnostní dění sáží spojenou s oslavou Igorových nedožitéch narozenin.. Výstava tak ukončila letošní sezonu výstav "veselých dam a pánů, mistrů pera,

tužky, štětce, ale i klávesnice počítače a její věrné družky známé jako myš. Celou ji věnujeme našemu dobrému kamarádovi Igorovi, který nám drží místo u nebeského baru," jak uvádí pořádající penzionárista Ota Kmínek, který ohlášené zájemce rád provede výstavou i s patřičným komentářem a několika vzpomínkami na Igora Ševčíka. (g)

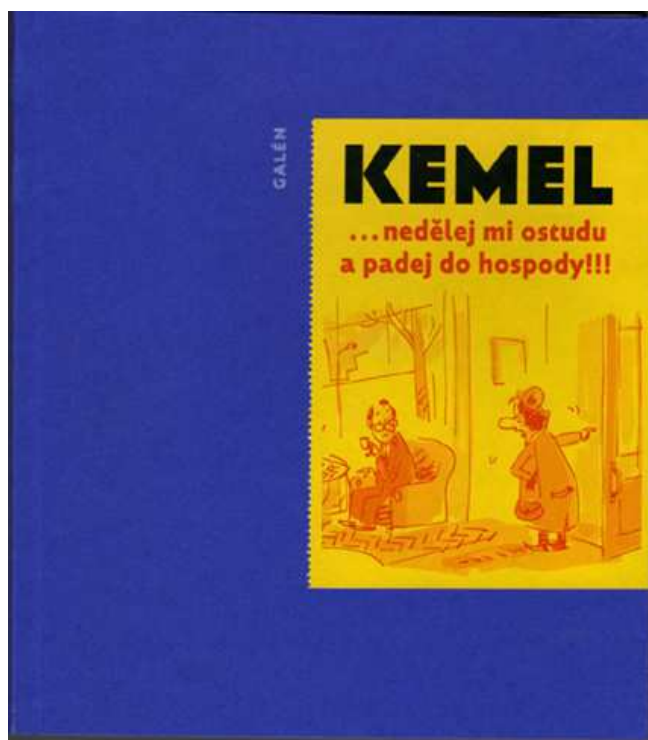
"Nedělej mi ostudu a padej do hospody!!!"

- cituje **Miroslav Kemel** výrok své figurky. Činí tak v názvu knihy vtipů kreslených od roku 2014 pro deník Právo. Vyšla v nakladatelství Galén v půlce října, má 320 stran, je středně velká a téměř čtvercová (17x19 cm), brožovaná a na 85 stránkách i pěkně barevná. Stojí 330 Kč. *)

Nakladatel o knize:

Hlavními hrdiny vtipů Miroslava Kemela jsou na první pohled medvědi, zajáci a politici. I když k nim, pravda, nyní ještě přibyli netopýři, je to všechno trochu jinak. Ve skutečnosti jsme hlavními hrdiny my sami, je to náš svět, námi zvolení politici, naše průsery a naše radosti. Jen ti medvědi a zajáci tady byli dřív než my.

Český kreslený humor má slavnou historii, dobré jméno ve světě a dnes už i milované a nezapomenutelné legendy. Na tradici těch nejlepších navázal po roce 1990 i **Miroslav Kemel** (* 1963), který si vybral možná nejtěžší oblast: politickou karikaturu. Aktuální dění komentuje jednoduchou pérovkou. Z tištěných médií se kresba již léta vytrácí a přesunula se na internet. Mnozí z nás ale držíme tradici: i zde jako první hledáme v přehledu zpráv typickou kemelovskou kresbu, abychom se, naočkování humorem, pustili do čtení.

Obecně se ví, že karikatura má za úkol tepat, upozorňovat na problémy a prapodivná rozhodnutí politiků, utahovat si z jejich hlouposti, vyčůranosti nebo nadutosti. Proč je ale Kemelova karikatura tak přesná, výstižná a proč má tolik fanoušků? Odpověď je prostá, najdeme ji v autorově postřehu: „*Mou základní hnací silou je pobavit sám sebe způsobem přemýšlení, nalezením nečekaných souvislostí, point a také samotnou kresbou a celým procesem kreslení. V podstatě nemyslím na čtenáře, ale jen na sebe, chci se bavit. Domnívám se, že je to jediný poctivý způsob, jak tuto práci dlouhodobě zvládat...*“ A protože se tím baví Miroslav Kemel, logicky se bavíme i my, jeho publikum.

*) Na webu

<http://www.galen.cz/idistrik/vydav/?PHPSESSID=pmbilvipgekoih90sgrsmg69&page%5Bbook%5D=5977> je uvedena i zvýhodněná cena 297 Kč).

Ale to ještě není vše! V knize jsou hned dva doslovy a to by tentokrát měl skousnout i jejich vášnivý odpírač. Jeden předkládá sám autor vtípů - a opravdu to stojí za přečtení i za následnou pochvalu. A druhý doslov zase zařazuje autora do kontextu žánru kresleného humoru a jeho tvůrců v naší zemi...

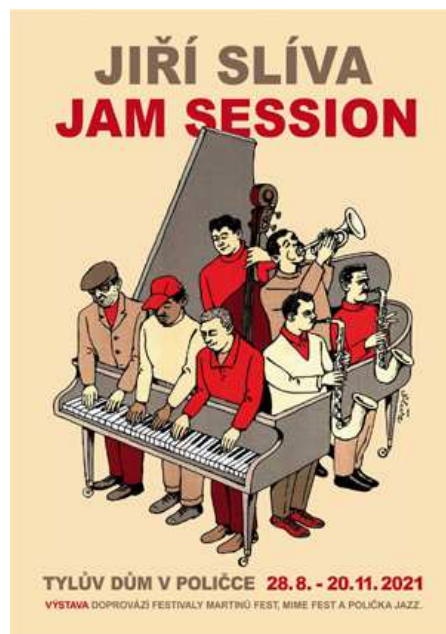
Ale protože je možné že “menší polovina” abonentů e-GAGu se ke svazku plného Kemelova humoru nedostane, pro jistotu jsme oba doslovy získali a zařadili do tohoto vydání. Berte to třeba jako dárek pod váš stromeček...!
(GAG)

Polička Jazz Festival 2021

se koná už po čtyřicetileté! A nechybí tu ani známý původně plzeňský a pak pražský milovník jazzu. Ve dnech 28. 8. – 20. 11. 2021 v přísálí Tylova domu vystavoval své obrázky pod názvem

“Grafická JAM SESSION Jiřího Slívy”

Uznávaný autor, věnující se kreslenému humoru, litografii, knižní ilustraci i poezii, tu představili svůj osobitý pohled na hudební svět (**viz plakát vpravo**). A že už toho na toto téma nakreslil! Vždyť jeho vůbec první knížka kresleného humoru s názvem “Konžerty” vyšla v edici HU-SA už v roce 1978. Kdo se tenkrát narodil, je dnes už plešatějícím padesátníkem...
(red.)

Miroslav Barták v médiích

To to trvalo. Víme, že už pár jedinců doporučovalo Marku Ebenovi do pořadu rozhovorů „Na plovárně“ právě Miroslava Bartáka - nejspíš u příležitosti jeho osmdesátin (6. 6. 1938). A hele, po málem třech letech se to povedlo. Pro nás, co jsme pořad shlédli, bylo zajímavé i to, co jsme dosud nevěděli, hlavně o jeho mimokarikaturistickém životě...

Pokud to mezitím nesmažou, lze program vysílaný na ČT d'Art najít na této adrese:

<https://www.ceskatelevize.cz/porady/1093836883-na-plovarne/221542151000018-na-plovarne-s-miroslavem-bartakem/>

K dalšímu, též zajímavému a výživnému rozhovoru s **Bartákem**, tentokrát v psané formě pro revue **Art Antiques**, jen upozornění: Najdete ho právě v tomto čísle GAGu. A klid - nikdo nám ho **nesmaže!** ©

Nahoře vlevo: Obálka knihy **Michala Bystrova** (desítky drobných textů z let 2011 - 2021)

Nahoře vpravo: Ilustrace **Miroslava Bartáka** (k některým z těchto textů)

Dole vlevo: „Novoroční pocta prvnímu jitra“

Dole vpravo: „**Jurkovičova** cesta k hudbě“

(Text se týká zesnulého **Pavla Jurkoviče**, zpěváka, skladatele a pedagoga. A je fakt neuvěřitelné, jak je ten svět malý - rok či dva ve střešovické národní škole na *Norbertově* (asi 1948-1953) nás tento mladík učil v hodině zpěvu. Pak jsem o něm zase slýchal od tety Jarmily, která byla kmotrou dcer slavného madrigalisty *Venhody* - a *Jurkovič* se stal významným členem jeho hudebního souboru...)

Bedřich Kopecný-prakta konečně už vylézá na světlo...

...ne sice na obligátní boží, ale na to encyklopedijní: Od 31. října 2021 jsou hotové wiki-pední stránky a všechny odkazy ke jménu *Bedřich Kopecný*. **PhDr. Pavel Ryška** si s tím dal

velkou prací, a tak stojí za to se podívat na výsledek. Jak jsme se dozvěděli od *Jaroslava Kopeckého*, nejvýznamnějšího z našich *Nepraktologů*, jde o důkladné shrnutí životní i umělecké dráhy všestranného umělce věnujícího se převážně humorným žánrům. Nás samozřejmě zajímá kapitola týkající se výtvarného humoru, především pak pod hlavičkou *Neprakta*.

(Viz níže!)

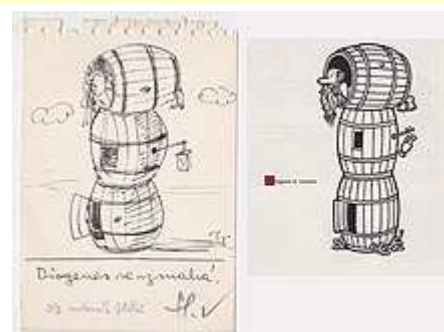
Bedřich Kopecný se lvem před Severočeským muzeem v Liberci, 1960

Kreslený humor

Na myšlenku publikovat společně kreslený humor připadli Bedřich Kopecný s přítelem *Jiřím Winterem* v říjnu 1949. Společný pseudonym *Neprakta* měl vyjadřovat „nespekulativní“ přístup a především „chránit nevinné“.¹ První kreslený vtip vyšel ve *Svobodném slově*, deníku *Československé strany socialistické*. Na jediné stránce nedělního vydání, která zůstala vyhrazena *anekdotám, rébusům a křížovkám*, byl 20. listopadu 1949 otištěn malý obrázek, který představoval jednotku hasičů zalévajících květiny ve čtvrtém patře činžáku. Z titulu se čtenáři dozvěděli, že slečna v okně je velitelova dívka a mohli kresbu interpretovat jako romantickou scénu s lehkým nádechem absurdity.

Pro nedělní *Svobodné slovo* připravoval Kopecný v padesátých letech také pravidelnou rubriku *hádanek*, rébusů a obrázků, v nichž měli čtenáři odhalit věcné chyby. Kreslené vtipy začaly vycházet v *Dikobrazu* i v jeho slovenském protějšku, v humoristicko-satirickém čtrnáctideníku *Sršeň*. Podstatná část produkce „firmy“ *Neprakta* se vyhýbala výrobní a komunální satíře a náměty těžila z *mytologie* i z nejrůznějších historických období – od *pravěku* až do konce *19. století*. Vtipy zpravidla používaly osvědčený a dlouhodobě úspěšný formát ilustrované anekdoty, která zřetelně oddělovala ikonickou a verbální složku. Ani v šedesátých letech se slova nepřestěhovala do bublin, ačkoliv je

Jiří Winter běžně používal při kreslení komiksových stripů a seriálů. Čistě obrazovému humoru beze slov se „firma“ *Neprakta* přiblížila knihou *Motivy z amfor*. V roce 1960 ji vydalo nakladatelství *Mladá fronta* jako druhý (a zároveň i poslední) svazek edice *Veselé kresby*. Soubor, inspirovaný *starými řeckými bájemi*, byl součástí rozsáhlého projektu *anachronických montáží*. Z velkoryse rozvržených *Nepraktických dějin lidstva* se však uceleného tvaru dočkala pouze *antika*.

Na obrázku vidíme antického mudrce *Diogena v sudu*, který se „vzmáhá“ - vlevo v původní kresbě B. Kopecného a vedle už v publikované verzi z pera J. Wintera - tedy vtipu firmy *Neprakta*.

A zde je adresa: https://cs.wikipedia.org/wiki/Bed%C5%99ich_Kopecn%C3%BD

*) Jiří Flekna - více o životě a díle

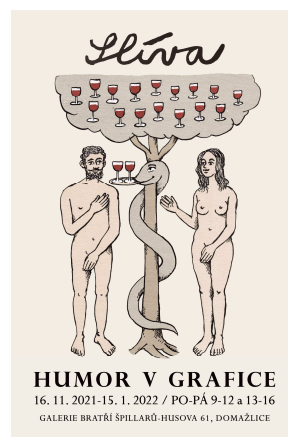
Jiří Flekna (1959–2021) z Bakova nad Jizerou byl po těžkém úrazu páteře více než třicet let upoutaný na invalidní vozík. Přesto svůj život nevzdával. Začátkem 80. let začal kreslit vtipy. Publikoval je v časopisech a za sebou měl i řadu výstav na různých místech ČR. Vyvrcholením jeho tvorby měla být kniha kresleného humoru, na které již začal spolu s přáteli pracovat. V březnu 2021 nás předčasně opustil. Jelikož už byla jasná Jirkova konkrétní představa, přátelé a rodina se rozhodli, že knihu vydají *in memoriam*. Kniha ***Když sranda vzniká v posteli*** představuje souhrn celoživotní tvorby kresleného humoru Jiřího Flekny. Humor, který vzhledem k handicapu autora vznikl vleže, v posteli. Doplněna je řadou fotografií a zajímavostí z autorova života. (PN)

Jiří Slíva vystavuje...

Třeba v Domažlicích „Humor v grafice“. Grafika tam visí už od půlky listopadu, ale hlavní je pro nás, že potrvá až do 15. ledna 2022. Galerie nese jméno „Bratři Špillarů“ a najdete ji v Husově ulici č. 21. Ve všední dny má otevřeno od 9 do 12 a pak od 13 do 16 hodin.

... kreslí pro Echo...

...a to vychází ve čtvrtek. „Týdeník Echo přináší nejdůležitější společenské události doma i ve světě, jedinečné komentáře, analýzy a rozhovory od uznávaných osobností,“ praví se na jeho webu. „Je pro nás důležitý film, literatura, architektura, výtvarné umění a samozřejmě i historie.“ Z autorů uvádějí jména: kulturního publicisty Jiřího Peňáse, filmového scenáristy a recenzenta Ondřeje Štindla dále Daniela Kaisera, který dělá rozhovory s osobnostmi světové politiky. Tým novinářů vede někdejší šéfredaktor Týdne a „Lidovek“ Dalibor Balšínek.

...a také pro Euro...

...co vychází v úterý. Euro není Echo, i když to svádí k záměně. Euro je ekonomický týdeník vydavatelství New Look Media. Vydavatelem byla původně společnost Euronews, v majetku PPF. V roce 2012 bylo nakladatelství koupeno Mladou frontou, koncem roku 2019 týdeník opustila část redakce a založila týdeník Hrot. V listopadu 2020 se týdeník dostal do problémů kvůli insolvenčnímu řízení a nevyšel v tištěné podobě; v prosinci 2020 už nevycházel. Až v lednu 2021 se ho ujala společnost New Look Media a začala časopis letos v březnu vydávat, nejprve jako čtrnáctideník a od září už opět jako týdeník...

Vlevo nad sebou 2 kresby pro týdeník Euro.

Vpravo nahoře a dole 2 kresby pro týdeník Echo

...a také ilustruje knihy

Jenže to není všechno, neb ještě v předvánoční době se na knihkupeckém trhu objevily dvě knihy, z nichž tu první (ze Slovenska) s názvem **“Kontrabas”** (viz vlevo) zdobí Slívova obálka (včetně písma!). A tu druhou (též ze Slovenska) obsahující **“Historky k poháru vína”** též obálka - plus plno ilustrací. (r.)

... a nezanedbává ani filatelii...

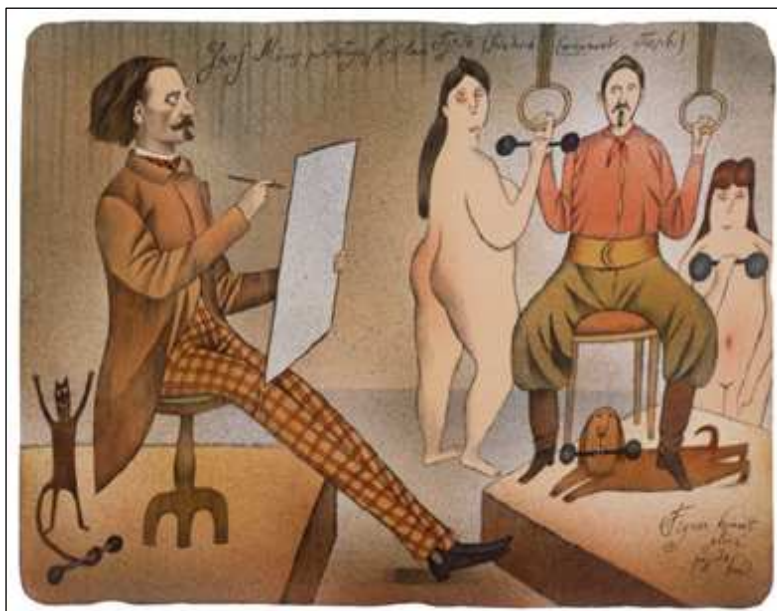
Naše Česká pošta jako vydavatel platných poštovních známek (jak známo, už nejsou označeny svou hodnotou (cenou v haléřích jako kdysi, ale ani v korunách jako nedávno, nýbrž písmeny - třeba A a B...) hlásí novou emisi.

Slíva vytvořil známky, které vyjdou příští rok, tedy vlastně už za pár týdnů a souvisejí s Filatelistickou olympiádou mládeže - ta totiž slaví už půl století existence. Kromě **“známkobola”**, viz obrázek vlevo dole si Slíva pohrál se známou britskou známkou, kterou využil nejen ve spojení s vrhem diskem anebo s cyklistikou (viz vpravo dole), ale též coby břemena na vzpěračské čince. Na další známce se známky radují z umístění na stupních vítězů a zdraví z nich své publikum.

Výstava s názvem **Adolf Born “Poslední vlastenec”**

Až do 28. listopadu hostila galerie Moderna na pražském Masarykově nábřeží jednoho z nezaměnitelných výtvarníků, „který vyprávěl své vyprávěné příběhy, kde neplatí fyzikální zákony a Bornův humor tu sloužil jako nástroj, který napovídal, jak odhalit rozpor mezi realitou a snem.“ jak stálo na pozvánce na výstavu.

Tyto pohádky Adolf Born vyprávěl na více než čtyřiceti akvarelech, litografiích a leptech a movitější klientele aspoň na chvíli nabídl možnost, kam uložit své peníze a zapomenout tak na inflační realitu všedního dne. /red./

Vpravo: grafika z roku 2009. **Adolf Born: “Josef Mánes portrétuje Miroslava Tyrše*)”**

*) Máme rodinnou hrobku přímo u Tyršova hrobu na Olšanech. Ale Tyrš na ní má sokola, my ne. /ih/

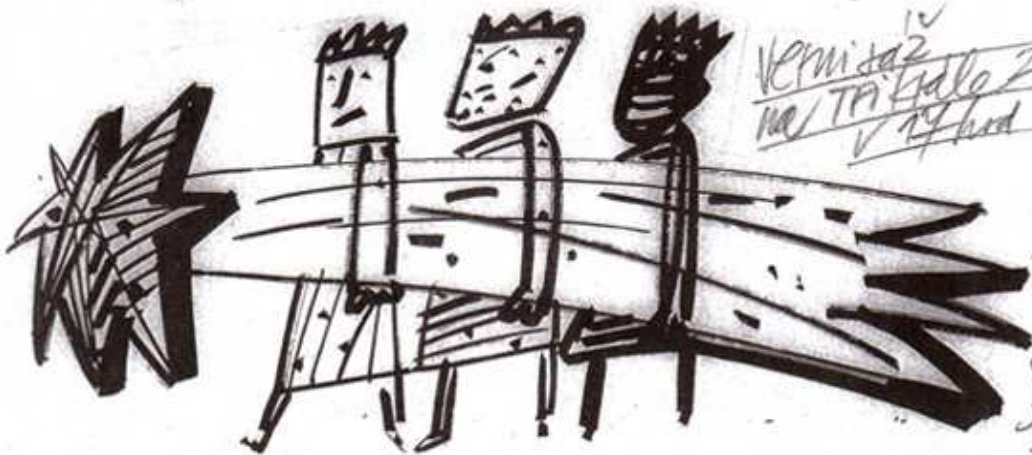
Kemel v ČT

<https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/podle-data-vysilani/> - najdete tam pořad **Události** v pondělí 8. 11. 2021 v 19 hodin. Kemel začíná přesně ve 20. minutě.

Městská knihovna v Praze

Stodůlky

Vernisáž
na Tříkrále 2022
v 17 hod

Mužská výstava / info dýkely / každý je Martino

Jakýpakcopak!

Vesela
vstava
jako
PF

auf
dát
přes
deva

to
poučim
misto
kade
PF

a proč ne, žejo!

obodici...
kreslici...
pišici...

Ladislav Hojný
v.v.v.v.

/ t j .
vlastivědný
vycháskář
ve
výslužbě!

Bude upraveno 13 kartonů z vybledla Všechno v jednom.

Tříkrálové sou 6. I. ve čtvrtek, dýluj něco teda.

Na Tři krále

bude **ak. mal. Ladislav Hojný, v. v. v. v.** jako své „p.f. 2022“ vystavovat „**Jakýpakcopak**“. Půjde o 13 kartonů obsahujících „**Všechno v jednom**“ a pozvánka do Stodůlek ohlašuje vernisáž ve čtvrtek **6. 1. 2022 v 17 h.** Pokud to dovolí antipandemické nařízení, autor kromě zajímavé tvorby poskytne neméně zajímavé pohoštění a odškrtně si tak ze svého plánu na nejbližší desetiletí zase jednu výstavu. Pan **Ahojný** bude prostě už zase **o výstavu dále.**

VHRSTI měl radost z balíčku

“Je magické datum 11. 11. a právě dnes vychází nová úžasná knížka pro děti – **Neobyčejné příběhy pana inženýra**. Napsala Barbora Klárová, ilustroval já, vydal Albatros,” tak představil přírůstek do své sbírky vlastních produktů **Vojtěch Jurik**. A na svém webu přidal i slova o slavnostním “odhalení” díla:

Křest knihy proběhl na místě velmi příhodném – v Národním technickém muzeu. Připravena byla luxusní inženýrská kapela, dílničky pro děti a samozřejmě paní spisovatelka a pan ilustrátor.

VHRSTI začínal jako komiksář

...a nyní nejen vzpomíná!

“Kdysi dávno, těsně potom, co jsem si vymyslel ten pošahaný pseudonym a rozhodl se, že se stanu slavným komiksovým autorem, poslal jsem svoje

první komiksy do již tehdy kultovního evropského časopisu **Stripburger**. Ten publikuje nezávislé komiksy z celého světa už od roku 1992. A – světe, div se – oni ty moje první neumělé pokusy opravdu otiskli! A díky tomu objevili nového komiksáře **Vhrstího** i doma v Česku. Od té doby jsem ve Stripburgeru ještě párkrát publikoval, třeba vybrané komiksy z cyklu **Nejdůležitější věci na světě**. A jeden z redaktorů časopisu k nám dokonce kdysi přijel na návštěvu.

Naposledy mě napadlo do **Stripburgeru** poslat svůj “nahatý” komiks **Jak přijít na nudapláži o sebevědomí**. Minulý týden přišly se Slovinska autorské výtisky. Mám z toho radost. Můžu si tak přečíst i spoustu zajímavých komiksů od autorů z Francie, Španělska, USA, Chorvatska, Anglie, Finska nebo Portugalska. K mému překvapení není můj komiks zdaleka z těch nejdůležitějších. Našel jsem tam sexuálně mnohem explicitnější kousky. Ostatně hlavním motem tohoto čísla je FOREVER*) YOUNG!”

*) Našli jsme si ve slovníku, že *forever* znamená “navždy”. Není nad to vědět, kam sáhnout v knihovně. A navíc se tam na vás nevrhne žádná drzá reklama. Ta tam má přísný zákaz vstupu, a to: *forever!*)

Není nad kurátorky

V ženských (dámských) rukou je zřejmě výtvarným dílům (i výtvarníkům) nejlépe. Vidíme, byť často jen na snímcích z vernisáží výstav, jak umělce těší, když je obklopí (někdy i z obou stran) pohledné (obvykle mladší) a uměnímilovné (často i v žánrech výtvarných vzdělané) osoby opačného pohlaví.

Praha:

Na horním snímku je ak. mal **Ladislav Hojný** na poslední vernisáži v Praze. Je zachycen se svými díly **za zády** a s pohoštěním, které pan malíř nabízí vždy v kvalitě (a ve značné kvantitě) **před sebou**... Kurátorky (kolem sebe) považuje za své múzy a to ho nutilo ke stálému navyšování počtu samostatných výstav.

Domažlice:

Za velmi zdařilou považuje **Jiří Slíva** svou poslední (zatím) výstavu na domažlickém náměstí. I on si kurátorek cení a nestává při vernisážích jen tak **v koutě**. Nepřehání to sice s mísami lahůdek jako Hojný, ale zase rád všem **s kytarou** zazpívá své písně... (red.)

Vánoční dárek? Hádanky!

Takové, kterým k rozluštění nepomohou, ale zato pobaví obrázky od Bartáka

Kniha pro všechny, kteří si chtějí hrát, bavit se, potrápít své mozkové závity a hezky je probouzet - tak anoncuje Radiotéka Českého rozhlasu knihu *Dalibora Gondíka* nazvanou **Ranní špek** (aneb 100 + 1 hádanka).

A opravdu je plná hádanek, nejspíš známých z vysílání Českého rozhlasu "Dvojka", jak prozrazuje tajenku obálka. O Miroslavu Bartákoví nic neříká, ale znalci poznají podle minikresby nahoře, že se na knižním díle také podílel. Nejspíš to byl oříšek, ilustrovat hádanky aniž by ta kresba prozradila správnou odpověď. Ale prý se to podařilo, ten Gondík se už nemusí držet za hlavu a může raději myslet na to, jakou chuť má po ránu špek. Ten nezdravý pokrm je totiž v názvu nejspíš proto, že kmotrem knihy byl na vernisáži jistý řezník jménem *František Kšána*. Kterého - na rozdíl od špičkového ilustrátora *Miroslava Bartáka* - inzerát zmiňuje. Ale všichni se sešli 1. listopadu v Radiocafé Vinohradská 12 na křtu novorozence...

Tohle není žádná hádanka, i když...

Každý obraz *Miroslava Bartáka* se obejde beze slov. A je tak trochu hádankou... A toto je kresba, kterou předložil k vyluštění čtenářům čerstvého letošního *Nebelspalteru* - číslo 11. Jak víme, redakce vždy na hlavní téma daného vydání upozorní dopředu kmenové kreslíře časopisu a ti pak posílají do daného termínu své verze na daný námět. Tento zněl docela zajímavě: "Pravidla společenského chování".

Ovšem - a v tom je originalita tohoto vtipu - co se s tím stane v časech dodržování anticovidových opatření? A to velice konkrétně: "**Na návštěvě**". Barták se k vývoji společenských návštěv postavil srozumitelně a co by původní profesí inženýr navrhl vylepšení dosavadních desinfekčních způsobů ve sféře postupů, ale též pokud jde o technické prostředky. A jak domácího kutila (přesněji vynalézavého umělce se řemeslným backgroundem známe, tak rovnou upozorňujeme, abyste se před návštěvou v Bartákově řevnickém sídle správně oděli...

No, prostě jde o to, abyste nebyli po zacinkání přede dveřmi domácí pánem zaskočení.

(g-men)

ČUK ve Wikipedii

Informace o České unii karikaturistů

Seriózní a pracovitý **Jiří Mikulka** (abonent GAGu, z něhož rád čerpá) obohatil tentokrát nejznámější globální encyklopedii **WIKIPEDII** o informaci o ČUKu. **Nalézá se na adrese:**

https://cs.wikipedia.org/wiki/Česká_unie_karikaturistů

Autor jistě dá i na případná doplnění, upřesnění či korekce. Už předtím jsme přivítali na Wikipedii heslo **KUK**. Za autory kresleného humoru mu patří už teď náš dík!

Pro e-GAG z hesla vybíráme jen pár základních údajů:

Česká unie karikaturistů (ČUK) byla založena v roce 1990. Sdružuje převážně české umělce, zabývající se výtvarným humorem, především autory kresleného humoru (cartoons) a karikatur.

ČUK je členem mezinárodní organizace FECO (Federation of Cartoonists' Organisations).

Založení ČUK

Iniciátorem vzniku ČUK byl novinář Ivan Hanousek. Ustavující valná hromada byla 10. března 1990 v pražské Malostranské besedě. Do spolku vstoupilo asi 150 kreslířů, mezi nimiž byli i ti nejznámější - Vladimír Renčín, Vladimír Jiránek, Jan Vyčítal, Dušan Pálka, Miroslav Barták, Pavel Matuška, Lubomír Lichý.

Předsednictvo ČUK

Na ustavující valné hromadě bylo zvoleno první předsednictvo spolku: předseda Miroslav Barták, místopředsedové Vladimír Jiránek a Jan Vyčítal. Miroslava Bartáka vystřídal v roce 1999 Břetislav Kovařík, místopředsedy byli zvoleni Ivan Hanousek a Josef Kobra Kučera. Od roku 2014 je předsedou spolku Radovan Rakus, místopředsedové jsou Jaroslav Dostál a Marek Simon.

Znak ČUK

Spolek má ve znaku dvojocasou bílou opici s pivním püllitrem nad hlavou, parafrázující lva v českém státním znaku. Znak spolku, který r. 1990 nakreslil Michal Hrdý, posloužil i pro název Výroční ceny ČUK, tzv. *Řád bílé opice*.

Časopisy, knihy, publikace

V prvních letech spolek vydával ve vydavatelství Novinář měsíčník *Škrt* (od ledna 1990 do srpna 1992), týdeník *KUK* (od dubna 1990 do června 1991) a Magazíny těchto dvou časopisů, kde měli členové ČUK velký prostor pro publikování svých kreseb.

Od samého počátku spolu členové spolku komunikovali prostřednictvím

bulletinu *GEK*, s příchodem internetu ho nahradil e-GAG. Jejich náplň tvořily informace pro členy spolku, odborné a vzdělávací články, profily významných karikaturistů.

Výstavy a soutěže cartoons

Základem spolkového života byly *Salony kresleného humoru* organizátora Josefa Kobry Kučery, které se konaly desetkrát ročně (od r. 1990 do r. 2010) v Malostranské besedě.

ČUK pořádala mezinárodní soutěže kresleného humoru:

Mezinárodní bienále kresleného humoru Písek (od r. 1995 do r. 2011, devět ročníků)

Mezinárodní bienále kresleného humoru Humorest Hradec Králové (od r. 1996 do r. 2014, osm ročníků)

Mezinárodní soutěž výtvarného humoru Fór pro FOR Praha (od r. 2002 do r. 2008, sedm ročníků).

Výroční ceny ČUK

Od roku 2004 ČUK uděluje své **Výroční ceny** za významnou životní tvorbu výtvarného humoru, za jeho popularizaci nebo za práci pro spolek. Tzv. *Řád bílé opice* získali (stav k polovině roku 2021):

kreslíř Jiří Winter Neprakta

kreslíř Miroslav Barták

Josef Kobra Kučera, organizátor Salonů kresleného humoru, zakladatel bienále cartoons v Písku a

Gastronomických grotesek ve Znojmě

město Písek, pořadatel bienále cartoons

novinář, teoretik karikatury Ivan Hanousek

kreslíř Vladimír Renčín

Východočeské muzeum v Hradci Králové, pořadatel bienále Humorest

kreslíř Jiří Slíva

Robert Radosta z Malostranské besedy za pořádání Salonů kresleného humoru

kreslíř Vladimír Jiránek

slovenský kreslíř Fedor Vico, organizátor mezinárodní soutěže cartoons Zlatý súdok, vydavatel

časopisu *Bumerang*

kreslíř Josef Poláček

kreslíř Jaroslav Dostál

Jan Beneš, organizátor bienále Novobydžovské usmívání.

Jiří Slíva doporučuje
naši pozornosti autora už proběhlé výstavy v pražské Nové síni.

Jmenuje se Michal Tomek.

Podle obrazů, které tam JS ofotil (**dva vidíte vedle**), je to opravdu zajímavá tvorba. Určitě v nás vyvolává emoce zastrčené někde v dětském koutku naší paměti. Je v ní svérázný humor, je to prostě dobrý nápad a má dobrou formu; umožňuje další, vlastně neomezené variování a rozvíjení.

Proto má místo i na stránkách našeho magazínu, který si dost zakládá na mapování humorného výtvarnictví.

Steinberg v Praze bude!

Výstava **Saul Steinberg**, živoucí klenot světové karikatury ač je už dávno po smrti - a ač hranice tohoto žánru už za živa překročil několika směry - se přece jen uskuteční a to na původně avízovaném místě - v sídle **Národní galerie na Staroměstském náměstí**

Podle našeho zdroje (díky Jirko) to však nebude tak honosná přehlídka, kterou hostí Paříž, ani tak na grafické exponáty obsažná výstava, na kterou se těší zjara Milán (tam totiž rumunský rodák studoval). Bude to zhruba za rok, naši mají domluveno asi desítku děl, které vystaví v grafickém kabinetu NG.

Z Teichmannova skicáře...

Z červnových stránek MfDNESU nám ještě přebly dvě známé české dámy ze skicáře **Václava Teichmanna**. Měl to být důkaz, jak jednodušší je pro autora portrétování normálně stavěné osoby než se vyrovnávat s figurou osoby macaté. I když, jak vidět, právě zde si s tím autor chytře poradil. Upoutal nás ovšem detail: že **Dagmar Havlovou** zachytil před domem v naší ulici (má číslo 1) a také to, že portrétoval ženu, se kterou, ještě jménem **Veškrnová**, se dobře znal - s jejím prvním manželem **Radvítem** dokonce měli stálou rubriku ve *Svobodném slově*. Abychom však nezapomněli na to hlavní: **Janou Maláčovou** totiž uzavíráme problém karikování našich ministryň, protože z vlády **ty čtyři** se širším obvodem rázem **zmizely!** Do nové si už žádnou takovou premiér nevybral. Dalo se to však čekat - vždyť přece voličům sliboval ZMĚNU.

Sorry na stránkách omladlého Mladého světa!

Není to žádná recese (ani hoax = falešná informace). To o **Sorry** je pravda pravdoucí - je zde zastoupeno vtipy svých autorů. A ten **Mladý svět** už opravdu zase vychází! Tady ovšem tradice končí, neboť vtipy už nemají pro sebe prestižní stránku 32 - tedy zadní stranu, na níž jsme se vrhali ještě dříve, než jsme týdeník otevřeli. Haďáka, Maláka anebo Jiráňka teď zastupují například Košťýř, Setík a ze záhrobí i Michal Hrdý. Je to stránka 66, před zadní stranou nabílskané obálky, kterou si propachtovala inzerce. Což je pochopitelné, neboť právě příjmy z reklamy umožní vydavateli **A11 s. r. o.** se sídlem v Praze 7 reinkarnovat týdeník (má stejnou hlavíčku!). Moc se tomu nechce věřit, ale pokud bude staronový titul nadále vycházet, bude mít tuzemské prvenství - jako jediné periodikum, které věnuje celou stránku kreslenému humoru. I když jen se třemi vtipy, jak sami vidíte!

Stránka vpravo je z MS č. 38, které vyšlo 4. 11. 2021 a bylo zakoupeno za 39 Kč v Kauflandu.

Miroslav Barták má vystavovat v lednu*)

Vzácnou příležitostí vidět novou tvorbu Miroslava Bartáka bude výstava v Galerii Vinohradská 12 v suterénu historické rozhlasové budovy Českého rozhlasu. Jenže! Dosud neznáme přesný termín vernisáže ani dobu trvání - Číňani to s těmi svými koronaviry fakt dost přehánějí...

Zatím si můžeme zrekapitulovat autory kresleného humoru, kteří už zde vystavovali v rámci cyklu Do nového roku s humorem. Kupř. od místního rozhlasáka **Hradeckého**. A jména **Renčín**, **Lichý**, **Slíva**, **Kemel** prozrazují, že kurátorka galerie Zuzana Foglarová dbá důsledně na kvalitu...

*) Nezbyvá než doufat a po 15. prosinci sledovat web ČRo = <https://informace.rozhlas.cz/galerie>

Šíp + Slíva podruhé

V době pandemické se člověku vyhýbajícimu se lidským stykům vyhýbají i samy lidské styky. A tak je odkázán na čtení a dívání - najednou pak na něho vykoukne knižní obálka s portrétem (ano, je to portrét) **Karla Šípa** - a to **od Jiřího Slívy**. Nezbylo nám než autora kresby po-

žadat o dovysvětlení a tak jsme dostali možnost zalistovat si v knize (alespoň na dálku) a vybrat aspoň dvě z patnácti celostránkových ilustrací pro diváky GAGu. Pro čtenáře ještě připojujeme pár slov: "Redakce dala na obálku jinou kresbu, než jsem na ni vytvořil a přidala i pár ilustrací z předchozí naší knížky..." Ale jak říká sám Šíp v titulu "**Do hrobu si to nevezmu**". Proto i my berme dílo tak, jak si to v nakladatelství XYZ vymysleli... Jistě nám úsměv dopřeje. Více o knize na www.albatrosmedia.cz

I **letošní Nepřaktův (a Švandrlíkův) kalendář na příští rok** má onen předlouhý formát a tak nám odpusťte, že se nám do skeneru celý nevešel (viz ustříhnutý vtip vlevo). Ale upoutalo nás úvodní upozornění, že uvnitř najdeme rozšířené **jmenné kalendářium** - a vsutku! Díky **Jaroslavu Kopeckému**, který bibliotéku GAG těmito stolními kalendáři už léta zásobuje, jsme tak měli možnost zjistit, jaká že podivná nečeská jména tento český kalendář korektně nabízí. Aby s námi, co máme ještě stará dobrá jména převážně po svatých (= dobrých) lidech mohli slavit i cizinci a hlavně nešťastníci, co jim rodiče ztrpčili od narození život. Vyhledali jsme si "namátkou" 25. červen, abychom zjistili, kdo dostane dárek spolu s GAG-menem. No, není to zase tak strašné, poblahopřát budete toho dne moci vedle Ivanů také Fabriciům a Šalamounům*), máte-li takové přátele. Ba i Salome (ta je asi nesklonná?). Příšernější jména se nalézají všude jinde, ale kdy slaví jmeniny Dejan, Penelopa, Florentýna, Arabela, Samson, Serena a Vesna neprozradíme. Jen napovíme, že jsme právě tato většinou "nekréšťanská" jména našli v posledních dvou červnových týdnech...

*) Šalamoun je i příjmení, viz novou českou vládu.

Miloslav Martenek má novou knihu vybraných vtipů

Na závěr rubriky jsme ještě doslova vecpali dvě čerstvé tiskoviny. Ta kresba od **Jiřího Košťře** by už v půli března, kdy vyjde 1. číslo nového ročníku, nebyla moc vtipná, jako je na obálce prosincového čísla měsíčního Sorry. Naopak nová knížka a zároveň výstavní katalog

“Sláva letu” by se mohla jmenovat “Míla letí” protože **Miloslavu Martenkovi** se neříká Sláva, ale Míla... Stránky plné vtipů bohužel nejsou číslované, takže tuto informaci a pár dalších dodáme, až si knihu přes svátky pořádně projdeme. Zatím jsme mohli jen ocenit víceméně oslavné texty **Pavla Šmidrkala** z obrazárny Špejchar Želeč a novináře **Michala Steina**, který život pilota a tvorbu už padesát let publikujícího kreslíře Martenka prokádruje téměř až na dřevě... Díky za recenzní výtisk - ale více k tomu až v příštím roce. (G-men)

Tříkrát ministryně financí v demisi (i v plavkách)

Na snímku **uprostřed** je věrná Babišova partačka **Alena Schillerová** tak, jak se sama vidí, **vlevo** je v plavkách na urážlivé koláži kolující po síti a **vpravo**, jak ji vidí karikaturista: **Pavel Reisenauer** v Respektu (v září 2021). Která je výstižná, kterou podobu byste preferovali?

Poznámka: “Data z českých nemocnic prokázala souvislost mezi obezitou a nejtěžšími průběhy covidu” - stojí v nadtitulku textu **Ivy Bezděkové** v Deníku N z 22. září 2021. A hlavní titulek článku? “**Tloušťka jako riziko.**” A netýká se to jen žen, milí politici!

Retro / Vladimír Renčín a ... "Litografie"

Litografii (tedy kamenotisku) se začal Renčín věnovat v průběhu sedmdesátých let a po počátečních experimentech (**viz obraz vlevo**) stále více, zvláště v letech osmdesátých.

Druhá ukázka (**viz obraz vpravo**) je z publikace "31 litografií" z roku 1975.

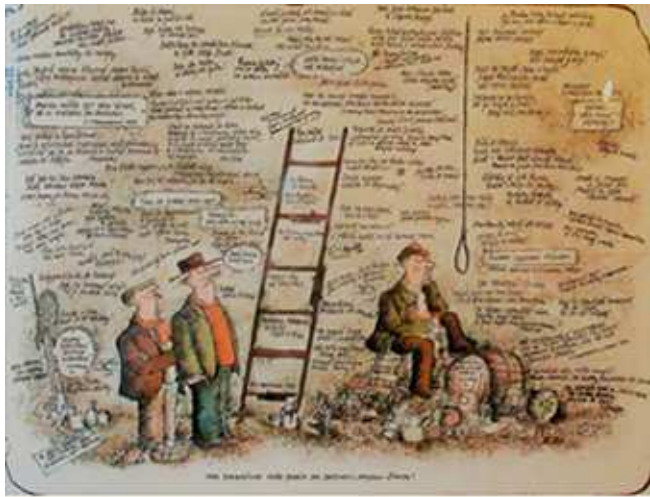

Kromě toho, že byly litografie pro Renčina, jako výtvarníka, zajímavé, jednalo se zároveň i o poměrně solidní prodejní artikl.

Většina jeho litografií vznikala v Hradci Králové, v přízemí domu (**na snímku vlevo**), kde byla dlouho i prodejna Dílo, včetně galerie. Z tehdejšího Renčínova bydliště (V kopečku 85) to měl blízko a s pány Kňourkem a Záveským se mu spolupracovalo dobře.

Menší část pak vznikla v pražské Dittrichově ulici, v dílně Tomáše Svobody, kde se Renčín věnoval práci na hladkém kameni právě se zkušeným litografem Svobodou (**na snímku vpravo**). Na Renčínových litografiích, původně černobílých, později většinou barevných, byly nejrůznější náměty. Od kreseb beze slov, přes ty s běžnými texty až po kompozice s rozsáhlými texty, což umožňovaly větší formáty litografií (**viz obr. na další straně**):

Poslední z ukázek (**viz výše**) je z bibliofilského vydání *“Tatínkovy lodi naděje”* spisovatele Oty Pavla z roku 1990. A na závěr **napravo**: něco jako poselství?

Co se chystá :

6. prosince tr. by se Vladimír Renčín dožil osmdesáti let (zemřel 4. 10. 2017) a k tomuto výročí se připravovalo několik akcí. Díky “čínské chřipce” byly všechny odloženy a v případě postupné realizace na ně s předstihem upozorníme.

První avizo: V galerii “Na hradě” v Hradci Králové se uskuteční *Renčínova* výstava v době od 4. května do 20. června 2022 (vernisáž: ve středu 4. května, od 17 hodin).

Zpracoval: **Jiří Hruboň**

Rubrika “Retro”, de facto cyklus příspěvků věnujících se významným českým autorům výtvarného humoru v různých oblastech tvorby právě (po dvou letech) uzavřela kapitolu *“Vladimír Renčín a ...”* V příštím roce zahájíme nový cyklus *“Neprakta a ...”*. A...? ...máte se na co těšit!

(g)

Sonda / Zkoumali jsme, jak nyní vypadá zájem o mezinárodní soutěže

Příkladem budiž letošní Mezinárodní soutěž karikatur v Maroku

Je to jedna ze stovek podobných zpráv na webech světa cartoons, jak se říká kresleným vtípům či karikaturám. Tahle je ve francouzštině, což je celkem vzácné, ale je celkem čerstvá a může čtenáři GAGu, neznalému světa mezinárodních soutěží, trochu poodhalit, jak to aktuálně v branži vypadá; a českým autorům zopakovat, že poslední dobou (ba i tou předposlední) se naše kreslené vtipy z tohoto světa vytratily. Přestože GAG od samého počátku na nově vyhlášené mezinárodní soutěže upozorňuje. A přesto, že Česká republika v tom není sama.

Les participants au 4ème édition du Concours International de caricature Maroc 2021

V této marocké soutěži, která dospěla už do 4. ročníku, je dost podstatných fakt, které stojí

za pozornost. Jednak organizátoři nejsou ani z Číny, ani z Íránu, což jsou obvyklé destinace takových soutěží, ale ani z Evropy, kde se dožily vysokého věku soutěže jak Západní, tak Východní. A není ani ze Spojených Států, Kanady či Velké Británie, kde nic takového nikdy nekvetlo, protože i v zemích, které daly světu génia kresleného humoru od Addamse po Steinberga či od Searleho po Larryho, prostě frčí pouze aktuální novinové karikatury na politiku - a i ty jaksi vymírají... Pro vtipy, navíc obvykle mezinárodně srozumitelné, avšak spíš abstraktní, tedy jen bez (anebo s mi-

nimem) slov v obrázku, už prostě není v klasických médiích místo.

Podívejme se však na počty účastníků marocké soutěže, jak je pořadatelé zaznamenali podle mateřských zemí autorů. Je jich celkem 72, což patří k vyššímu průměru. Když se podíváme do minulého GAGu, tak v rubrice Výsledky najdeme v údajích o kreslířích tyto počty: Do jedné ze soutěží v Turecku přišly letos práce od autorů z 58 států, do jiné v Polsku jen ze 32, do Srbska ze 47, Ukrajiny 45, Itálie 44, do Rumunska ze 64 a do Německa ze 62 zemí. (přihlédnout je však nutno ke konání v nejtěžším covidovém období).

Z jakých 72 států se do Maroka snesly soutěžní práce? A od kolika autorů? Pokusili jsme se to z adresy maghrebcartoon.com stáhnout do jednoduché "tabulky". Ale z abecedního seznamu jsme přešli na pořadí podle počtu účastníků z uvedeného státu:

Pouze jeden účastník soutěže byl z těchto zemí:

1 - Arménie, Azerbajdžan (Seyran Caferli *), Bahrain, Bělorusko (Oleg Gutsol), Belgie, Bosna a Hercegovina (Resad Sultanovič) Bangladeš, Kostarika, Kamerun, Dominikánská republika, Anglie (Alexej Talimonov) Francie (Jean-Loïc Béloom), Gabun, Libanon, Libye, Litva (Vladimiras Beresniovas), Maurétanie, Mexiko, Černá Hora (Darko Drljevič), Malajsie, Nicaragua, Norway (Fadi Abou Hassan), Filipíny, Saudská Arabie, Somálsko, Burkina Faso, Singapur, Thajsko, Tunis, Uruguay, Uzbekistan (Makhmud Eshonqulov), Nový Zéland (celkem 33 států)

Následují:

- 2 - Austrálie (Lui Postruzin "POL"), Bulharsko, Kypr (Musa Kayra - *díky za tu chalvu!*), Jordánsko, Kuvajt, Spojené arabské emiráty, Portugalsko, Rakousko (celkem 7 států se 2 zástupci)
- 3 - Alžírsko, Estonsko, Německo, Myanmar, Palestina, Peru, Sudán, Španělsko, USA (Hazem Nassar) (9)
- 4 - Argentina, Kolumbie, Kazachstan, Makedonie (Jordan Pop-Iliev) Polsko (Maciej Trzepalka - *ahoj Matěji!*) (6)
- 5 - Chorvatsko (Nikola Listeš, Mojmir Mihatov), Řecko (2)
- 6 - Syrie (1)
- 7 - Brazílie, Kuba, Rumunsko (3)
- 8 - Egypt, Írák (tedy soutěžilo 8 účastníků ze 2 zemí)

Nyní ty nejpočetněji v marocké soutěži zastoupené země - Top ten:

- 10 - Itálie (kupř. Mariagrazia Quaranta "Gio")
- 12 - Srbsko (Mileta Miloradovič)
- 14 - Ukrajina (Vladimir Kazanevsky - *zdravíme z Česka!*)
- 15 - Indonézie
- 17 - Rusko (třeba Igor Smirnov, Valentin Družinin)
- 18 - Indie
- 23 - Maroko

...a na závěr tři vítězné státy:

- 29 - Čína
- 37 - Turecko (mj. Kemal Ozyurt a Erdogan Basol - *pozdrav do Istanbulu!*)
- 82 - Írán (Massoud Shojai Tabatabai, Saed Sadeghi)
- *) Jména v závorkách - to jsou vybraní autoři, které známe jako účastníky velké řady obdobných soutěží, setkali jsme se s nimi při práci v porotách nebo při předávání cen, respektive se s nimi osobně známe.

Komentář: Tak málem polovinu, tedy 33 států ze 72 reprezentoval jen jeden autor. Ze 39 států došly příspěvky ne více než od 2 autorů. Anebo jinak: ze 40 zemí obeslali soutěž max. 2 kreslíři). Anebo ještě jinak: Z pouze tří zemí do soutěže připělo celkem 148 karikaturistů...

Chápeme, že ne každý má zálibu v důkladném zkoumání takových údajů, a tak nabízíme alespoň pár vět o tom, co tato účastnická data mohou prozradit.

V kvantitě vede velká trojka

Pokud půjdeme jaksi po povrchu, ovšem při vědomí, že nejde o tradiční soutěž pořádanou v evropské zemi, můžeme na tomto příkladu lehce dokladovat, kde je dnes jádro kreslířů cartoons - Za Íránem, kde existuje škola, která tyto autory přímo chrlí, následuje Turecko, v jehož Istanbulu se už dlouhá léta pořádají dvě významné soutěže a Čína, jejíž lidnatost má v tomto směru velký vliv i zde. Za kuriózní můžeme považovat jen fakt, že tyto státy nejsou zrovna výkladními skříněmi demokracie, která bývá považována za ideální systém, který umožňuje satiru a dokonce přeje politické karikatuře.

Když pomineme počet autorů z pořádající země, který je obvyklý, jde v případě Indie a Indonézie o další superlidnaté země, takže by nás to nemělo udivovat. Rusko, Srbsko i Ukrajina jsou už léta zavedená v oblasti kresleného humoru včetně pořádání obdobných festivalů, výše najdeme i obdobné případy jako Rumunsko, Chorvatsko i Polsko - byť právě z těchto zemí by bylo možné čekat vyšší účast.

Dobře vybrané téma

Tím se dostáváme ke konkrétnímu zadanému tématu soutěže, které může být pro účastníka rozhodující. Tento rok to bylo téma «COMMENT LE **CORONAVIRUS** A CHANGE LE MONDE?». Zátitu převzal satirický týdeník *Le Canard libéré*, a pořadatelem říjnové slavnosti v Agadiru byla *l'Association marocaine de la caricature (MAC)*. Tedy téma jistě srozumitelné všem a všude. K pandemii se v tomto roce vyjadřovala i řada našich autorů, takže nebyl důvod neposlat hotový obrázek do soutěže s uzávěrkou 30. 9. 2021... Samostatnou otázkou - v dané chvíli však spíš tou hlavní - je: proč v seznamu soutěžících nenajdeme českou vlajku a nenacházíme jediné jméno našeho karikaturisty?

Co na to Češi?

Samozřejmě jde také o finanční ocenění nejlepších vtipů. Nutno však přihlížet ke zvyklostem; obvykle už usedlí autoři z Evropy se do nových "rozvojových" soutěží moc nehrnou. Jediný Francouz, jeden Angličan a pouze tři Němci jsou dost výrazným důkazem. Ale jména pár autorů ze starých evropských států (viz!) připomínají, že už to nebývají potomci starých rodů, ale spíš kreslíři z řad přistěhovalců.

Jak víme, vysloveně politické vtipy s bublinami plnými slov, v mezinárodních soutěžích nemají moc místa, jde tedy spíš o nápad, jakým

výtvarným způsobem zpracovat obecnou myšlenku, aby ovšem byla pochopena a měla svůj humorný náboj. Víme přece, že čeští klasici Neprakta, Renčín i Jiránek se na mezinárodním poli svou většinou tvorbou neměli proč ukazovat. Svět soutěží přál totiž Bornovi, Bartákovi, Plotěné, Slívovi, Vyjídákovvi nebo Linkovi - posléze i třeba Davidovi, Srnovi či Kubcovi; autorům vtipů beze slov. Vlastně i Matuškovvi, kde název obrazu nemusí u jury hrát nějakou roli.

Jedno zjištění sice není ověřené, ale nabízí se. Když tato soutěž vykazuje tolik (72) zemí z nichž přispěli soutěžící, vypadá to, že si na tom organizátoři dali záležet a především z Afriky (a vůbec z tzv. rozvojového světa) jistě mimořádně intenzivně zvali k účasti aspoň po jednom karikaturistovi. Velký počet států samozřejmě přispívá k dobrému obrazu události.

Abychom však zjistili, zda účastníci z Gabunu, Bahrainu, Bangladeše, Kamerunu, Mauretanie, Somálska či Burkiny Faso jsou solidním příspěvkem ke kvalitě soutěže anebo jen ozdobným přívěskem, museli bychom vidět jejich díla, což se ve chvíli zrodu této úvahy ještě nestalo. Vybrat z takového množství kreseb těch pár mimořádně kvalitních pro ocenění by však nemělo být pro jury problém.

Ivan Hanousek

Český Afgánec varuje

Afgánec *Fawad Nadri* se z Kábulu do Česka vrátil krátce před jeho obsazením Tálibánem: „Jen odhadem polovina pětimilionového Kábulu byla nějakým způsobem svázána s vládou. Ti jsou teď zalezlí doma a čekají se svými dětmi a manželkami, jestli je někdo nepřijde podříznout. (...) Jestli Tálibánu někdo věří, je pošetilý. Už když přišli do Kandaháru, koho prvního zabili? No **populárního komika Nazara Muhammada**, který pracoval u kandahárské policie. Vytáhli ho z baráku a zastřelili. Jak se tedy změnilo jejich chování k lidem? Nijak.“

Tomáš Lánský: „*Milionům lidí hrozí poprava*“, MfDNES 19. 8. 2021, str. 2

Smíchem proti čínskému moru

Dívčí škola v britském Brightonu, kde školné ročně vyjde až na 15 000 liber /456 tisíc korun/, pro své žáčky zavedla takzvanou **terapii smíchem**. Vzdělávací instituce doufá, že hodinu dlouhé **lekce smíchu** zmírní úzkost, kterou v dětech mohly vyvolat dlouhé uzávěry způsobené pandemií covidu 19.

ČTK: „*Lekcemi smíchu proti pandemii*“ MfDNES 27. 10. 2021, str. 6

Charlie Chaplin v Praze

V šapitó na holešovickém Výstavišti měla o víkendu premiéru inscenace *Diktátor* v provedení Městských divadel pražských. (...) **Výsměch** tyranům opilým mocí, ale také varování. („„) „Divadelní adaptace filmové **grotesky Charlie Chaplina** není žádná legrace, divadelní a filmový **gag** nemá moc společného. Filmový a divadelní čas není jeden a na jevišti se nedá kouzlit a zpřesňovat stříhem, zkratkou a detailem,“ vysvětlila dramaturgyně *Kristina Žantovská*.

ČTK: „*Na Výstaviště dorazil Diktátor*“, MfDNES 18. 8. 2021, str. 12

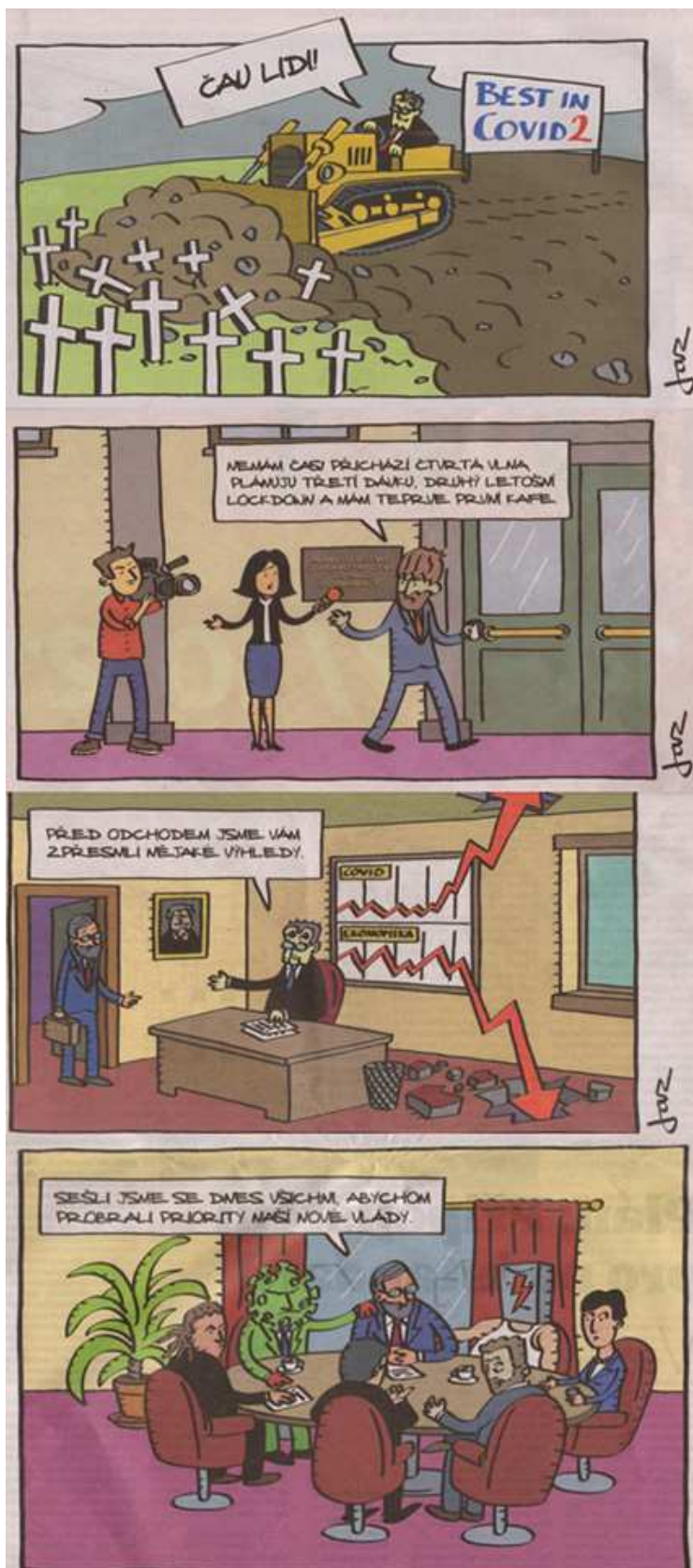
Kresby: autory portrétů **Jiřího Suchého** včera a dnes jsou **Pavel Matuška** (nahore) a **Václav Teichmann** (MfDNES, 2. 10. 2021, str. 8)

Jiří Suchý: Nezastavitelný

Poté, co viděl filmy s *Georgem Formbyem* a *V+W*, u-mínil si, že jednou bude **komikem**. Říkal si: „*To musí být nádherný, být v centru takového dění... Dokázat lidí rozesmát.*“ (...) Jak se říká: Nic není na světě mocnějšího než idea, která se zrodí v pravý čas. A to se *Jiřímu Suchému* koncem padesátých let skutečně povedlo. Možná nevědomky, ale hlavně díky silné vůli, která ho nutila lidi **rozřehtat**, se vyhnul všem majitelům ideologické blátivé pravdy a soustředil se na to nejpodstatnější: osvobodit slova. Zářil jak polárka na noční obloze a

to tehdejší mocipány dráždilo chvílemi až k nepřičetnostem. Před Semaforem se stály v den začátku předprodeje mnohahodinové fronty. (...) Semafor, který dnes sídlí v Dejvické ulici, se sice již mívá se současnými trendy, ale hlediště naplní pamětníci (...) i jejich děti či vnuci, aby viděli živou legendu, která jim připomíná, co je to „**chytrý humor**“, jak se kdysi říkalo.

Karel Hvizďala: „*Jubilant, který naučil lidi znovu se smát*“, Deník N, 4. 10. 2021, str. 14

Pravý úsměv se pozná i za rouškou

Vedoucí katedry psychologie na UP v Olomouci *Martin Dolejš* v rozhovoru přibližuje, zda má **úsměv** za rouškou smysl a proč je pro firmu výhodné mít spokojené zaměstnance, kteří se v práci upřímně **usmívají**. (...)

Uvědomili si, že **úsměv** otvírá dveře a člověka vnitřně těší, když se **usměje** na někoho jiného.

Ostatně jedno přísloví zní: **Směj se všude!** Tebe to nic nestojí a ostatní to obohatí. (...) Jakmile se člověk do **úsměvu** nutí, je to **fašný úsměv**. On to dělá aby vyšel nadřícenému vstříc. (...)

U neverbální komunikace lze **pravý úsměv** za rouškou velmi dobře identifikovat. (...) Hlavní rozdíl spočívá v tom, že při pravém **úsměvu** se využívají svaly okolo očí, které lidé nedokážou ovládat vůlí.

Kristina Paulenková: „I za rouškou má úsměv smysl“, MíDNES 23. 8. 2021, str. 2

Kresby: **JAZ**
(Deník N září - říjen 2021)

Bartoš a Rakušan v Českých Budějovicích

Koalice PirSTAN si jih Čech vybrala jako jednu z posledních zastávek kampaně před volbami.

„Včera na mítinku v Olomouci mě **rozesmálo**, že vám někdo předzídval Vyhulenec a Vykulenec,“ otevřel téma moderátor, který tak **pobavil** oba politiky. (...) Bartoše z obležení mladších lidí vysvobodil až vrchol podniku - divadelní **fraška** o premiérovi. (...) V ten moment už za potlesku přibližně stovky lidí mířili na pódium členové Pirátů s vymodelovanou hlavou premiéra Babiše a členů jeho kabinetu. Hra o neschopnosti vlády

během pandemie sklidila úspěch. Diváci ocenili zejména **parodovanou scénku** z tiskovky, kterou proslavila Babišova slova: „*Nebudte slušní, řekněte jméno.*“

Jiří Vachtl: „*Senioři, byt vám necháme*“ MíDNES 6. 10. 2021, str. 5

„Standa Holý měl šťastnou ruku...“

Generace dnešních čtyřicátníků ho mohla vidět každou neděli vedle postaviček *Jů*, *Hele* či *Mufa*. Jiří Chalupa byl moderátorem poměrně svérázným.

Studio Kamarád jste moderoval od začátku v roce 1980 deset let. Pak jste z obrazovky náhle zmizel (...) Jů a Hele v té době z obrazovek zmizeli také. Nicméně v roce 2011 bylo Studio Kamarád i s nimi obnoveno. Vnímali jste to jako zadostiučinění?

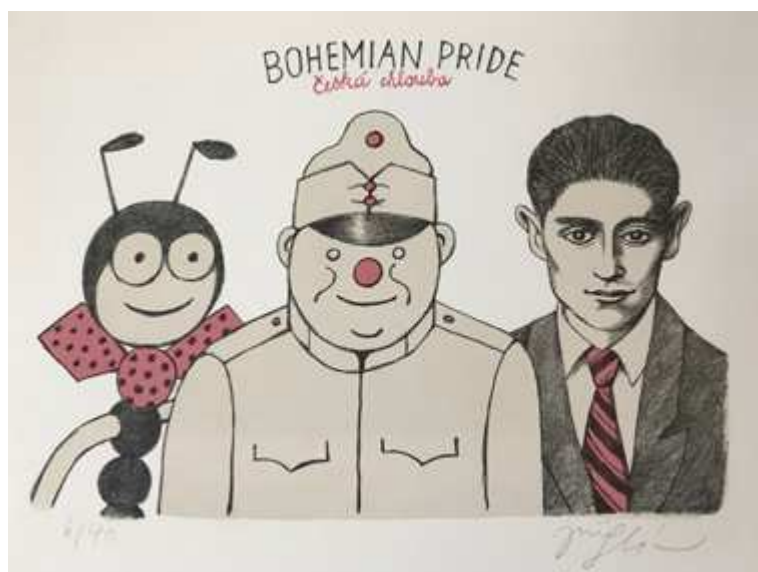
Po roce 1989 se proměnila doba, hledaly se nové cesty. Je hezké že se Jů a Hele vrátili, protože se ukázalo, že jsou lepší než ony nové cesty. Podle mne v tom, že jsou kontaktnější. Jednak dobře vypadají - **Standa Holý** měl šťastnou ruku, když je tak navrhl - zadruhé mají svůj **humor**, k dětem mají blízko.

Petr Kolář: „Chalupa: Byl jsem rád, když se Jů a Hele vrátili“ MfDNDES 11. 9. 2021, str. 17

Jak se zbavit klauna

Rusko využívá proti Evropě klíny, jež promyšleně vráží do slabin našich demokracií (...) Klín se jmenuje *Sputnik V* a jednou ze slabin slovenské demokracie je premiér. Ten si s Kremlem tajně dohodl dodávku vakcíny, letadlo slavnostně přivítal na přistávací dráze. (...) Naštval tím své koaliční partnery, kteří na rozdíl od *Matoviče* nechťejí být užitečnými idioty Moskvy. (...) Premiér však místo řešení krize tráví čas (...) napadáním svých kritiků. Minulý týden se mu povedlo **nejapným žertem** rozlítit Ukrajince, když prohlásil, že Rusům slíbil za dodávku vakcíny území Zakarpatské Ukrajiny. (...) *Matovič* (...) vyhrál volby, protože mnoha lidem se líbil tento **rozložený klaun**, který sliboval, že bude praskat bičem nad zkorumpovanými politiky a udělá takový **cirkus**, že to Slováci ještě nezažili. Svůj slib splnil.

Martin M. Šimečka: „Slovenská vláda je v krizi“ Respekt, 8. 3. 2021, str. 10

Grafický list Jiřího Slívy
„Bohemian Pride“
(Česká chloubka)

Simona Stašová dostala od Společnosti Vlasty Buriana cenu za humor

„Moc si té ceny vážím. Mimo jiné proto, že ji před lety dostala i maminka Jiřina. Myslím, že není tolik maminek a dcer, které mají stejnou cenu. (...) S mámou je opravdu **legrace** i doma. Od dětství to z ní nasávám a **směju se**, i když je smutno. Je pravá nefalšovaná **komická**, má to v sobě od narození. **Smích a humor** je její motor životní. Musím zmínit její maminku, mojí babičku *Mařenku Bohdalovou*,

protože vím, že celý ten náhled na život s **humorem** máme určitě obě po ní. (...) Čím víc poznáváte život, tím víc si uvědomujete, jaký dar je **humor** a radost z maličkostí.“

Scarlett Wilková: „Stašová: Snažím se, ať je se mnou legrace“, DNES magazín 7.10.2021, str.4

Buchty a loutky spojují (zdánlivou) naivitu s drastickým humorem

Samotný název souboru může znít jako **absurdní legráčka**, má však dnes už ne tak zřejmou logiku. S **hravou ironií**, která byla pro *Buchty* vždy charakteristická, totiž odkazuje ke slavnému americkému avantgardnímu divadlu „*Chléb a loutky*“. (...) *Buchty a loutky* jsou jediní čeští profesionální loutkaři, kteří se dlouhodobě profilují především prostřednictvím tvorby pro dospělé. (...) Když teď hrají u příležitosti třicátých narozenin o své vlastní historii, činí tak se stejnou mírou **zábavného zlehčování** jako v případě sovětského letce Meresjeva, francouzského mstitele anebo amerického boxera Rockyho.

Vladimír Mikulka: „30 let Buchet, loutek a nápaditostí“ Deník N 21. 10. 2021, str. 14

Stand up komik Miloš Zeman

Vzpomínám si na jeden dávný sjezd ČSSD. (...) *Jana Volfová* horovala za pozitivní diskriminaci. Dnes velká vlastenkyně a odpůrkyně kvót obhajovala celou svou nepřehlédnutelnou osobností povinné zastoupení žen v orgánech strany. (...) Svou řeč zakončila větou, že „v **zájmu rovnosti nesmí být nikdy znevýhodňována rasa, orientace, barva pleti či pohlaví**“. Znuděný Zeman v tu chvíli zbystřil a přihlásil se o slovo. Hluk v sále ustal. Premiér se těžkopádně opřel o pultík a pronesl: „S **návrhem souhlasím, ačkoliv mě pramálo zajímá barva pohlaví Jany Volfové**.“

Banální hra se slůvky a syntaxí. Hrobové ticho vystřídal **výbuch smíchu**. Zeman byl prvním skutečným **stand up komikem** české politické scény. A i když jeho někdy až vulgární či **urážlivé žertíky** (...) šly nezřídka za hranici slušnosti, zapsal se (...) do paměti **českého národního humoru**.

Vladimír Vokál: „Politický nekorektní Miloš Zeman“ MfDNES 22. 10. 2021, str. 9

Učebnice marketingu uvádějí případy, v nichž reklamní sdělení pohořelo

Jde o **případy úsměvné**, založené na jazykovém či kulturním nedorozumění. (...) Automobilka Honda v roce 2001 uvedla v Evropě nový model pod názvem *Fitta*. Jenomže ve švédštině a norštině je *fitta* hrubým výrazem pro ženský pohlavní orgán. Vůz se musel přejmenovat na *Honda Jazz*. **Vtipnosti** se dají najít i v českých kulisách. V březnu 2010 se mezi nejčtenější články měsíce zařadil příspěvek, jak *IKEA* inzerovala (...) *Doprodej Hoven*. Šlo o výprodej posledních kousků koberečku pojmenovaného po dánské vísce. Slogan sestavil na webu automatický algoritmus. (...) Od podzimu se o zápis na listinu nejvypečenějších sloganů může hlásit i slogan. „*Bohemia Energy: nic na vás nehrajeme.*“

Tomáš Ventura: „*Velký český marketingový úlet*“ MfDNES 25. 10. 2021, str. 9

Akademici v *Le Monde* kritizují import teorií ze severoamerických kampusů

Politická korektnost a ústupky levicovým aktivistům? Ne ve Francii, alespoň podle nových plánů presidenta *Macrona*. Země si před dvěma týdny připomněla rok od vraždy středoškolského učitele *Samuela Patyho*, který žákům vykládal o svobodě projevu a **karikaturách** proroka Mohameda. Zatímco loni byla z brutální vraždy celá země ořesena, letos se okolo piety objevovaly i další sentimenty: **karikatury** prý jsou rasistické a *Paty* je před žáky neměl vůbec zmiňovat. Právě těmito tendencím se Francie chce postavit. Tedy levicovému progresivismu, který se šíří ze Spojených států

Jana Šafaříková: „*Francie vyhlásila boj „americkému viru*“, MfDNES 29. 10. 2021, str. 6

Kresba: **JAZ**, Deník N z 1. 10. 2021

Sochy jako oběti agrese i legrace

Na pražském Újezdě fungoval tank č. 23 - údajně první, který vjel v květnu 1945 do bojující Prahy. Byla to lež. „*Za 23 let se vrátíme,*“ četli někteří šifrovaný vzkaz v čísle, za kterého po přičtení k letopočtu vznikla číslice 1968. Byla to **bi-zarní náhoda**, ale tem-

nou symboliku tanku už nikdo neodpáral. V dubnu 1991 si z něj **udělal legraci** výtvarník David Černý, který ho přetřel na růžovo. (...) Protesty proti připomínce totality mohou mít i velmi **absurdní konce**. Ve slovenské vesnici Krajná Bystrá byla v roce 2015 (...) odhalena busta rodáka *Vasil'a Biľaka* (...) je podepsán pod zvacím dopisem, který se stal záminkou ke vpádu okupačních armád do Československa. *Biľaka* lze tedy označit za vlastizrádce. Busta se stala terčem protestu aktivistů Kalmuse a Lorenze. Polili ji rudou barvou (...) a přidali nápis Svině. (...) Dočkali se restu.

Ivan Brezina: „*Svržené sochy*“, Víkend DNES, 6.11. 2021, str. 20

F. F. = Ferenc Futurista = František Fiala (bratr herce Emany Fialy)

Jméno *Ferenc Futurista* zůstává zapsáno v našem povědomí, ztrácíme však pojem o jeho významu pro dějiny českého kabaretu. Sedmého prosince uplyne už 130 let od narození tohoto (...) osobitého umělce.

Komika, který byl ve své době slavnější než „**král komiků**“ *Vlasta Burian*. (...) Prošel napříč téměř všemi pražskými kabarety, několika z nich šéfoval. (...) Ačkoliv chtěl být malíř, vystudoval sochařství a nakonec se stal veleúspěšným **komikem**. (...) Poznávacím rysem jeho tvorby byl expresionismus, neboť byl zdatným **satirikem**, rád balancoval na hraně drsného **černého humoru** až hororu a to byla devíza, která ho odlišovala od ostatních **komiků** včetně *Vlasty Buriana*. Proslul výstředním **smíchem** a **komická čísla** s oblibou šperkoval vykulenýma očima nebo vyceněnými

zuby. Diváci si nikdy nebyli jistí, jestli je jeho výstup **humorný**, a právě to je neustále provokovalo a udržovalo v nejistotě. Jeho **komika** byla často krutá a srozumitelná jen pro ty, kteří (...) se uměli **zasmát** sami sobě. (...) Futuristova **komika** představuje posun (...) od **komiky** realistické ke **grotesce**.

Justina Kašparová: „*Humorista Futurista*“ Moderní divadlo č. 2, listopad 2021, str. 15

V 6. čísle týdeníku Rozhlas - TR 6/2010 vyšel zajímavý text o nadčasové kresbě dvojice BAPE, otištěné v Dikobrazu č. 51/1968. Je to ukázka redakčně až neobvykle nedůsledné práce.

Veselé Vánoce!

1968

V Česku rád chodím po antikvariátech a vyhledávám staré ročníky časopisů. Dikobraz číslo 51 ze dne 17. prosince 1968. Navzdory čtyřem měsícům ruské okupace není země ještě zcela ochromena strachem. V satirickém časopise Dikobraz je odvážná kresba: Za pár dní budou Vánoce roku 1968 a dva pánové si navzájem přeji „Šťastné a veselé Vánoce 1989“. Šťastné tedy mají být Vánoce až teprve za dvacet let. Jak se autorovi podařilo tak přesně odhadnout budoucnost? Co si pomyslel o své kresbě, když zoufalých dvacet let skončilo právě v době, kterou předpověděl? Komunistismus přece padl v Československu měsíc před Vánocemi 1989. A co si myslel ve chvíli, kdy byl Václav Havel tři dny po Vánocích zvolen prezidentem? Jak je možné, že ho napadl právě tento rok? Zdařila

se mu i jiná proroctví? Měl potom pro něj ten obrázek nějaký význam?

Myslím, že ať mi o tom kreslíř řekne cokoli, bude to zajímavé. Autorem je nějaký Bape. Je to pseudonym Vladimíra Perglera, kreslíře a člena redakce Dikobrazu. Tento týdeník sice už od roku 1990 neexistuje, ale Bape má svou internetovou stránku, kterou vede jeho dcera, Šárka Loty Erbanová-Polcarová. Do telefonu mi říká, že tatínek zemřel v roce 2001 ve věku 68 let.

Jdu jí v Praze navštívit. Na domovních dveřích je vizitka NUMEROLOŽKA. Přijímá mě se svou matkou, Perglerovou manželkou. Vůbec se na takovou kresbu nepamatují, jsou obě překvapeny. „Jistě dámy přiznáte,“ říká, „že je to vyložené proroctví, jasnovidectví, či lépe řečeno jasnokreslení!“

„Já sama jsem numeroložka, věštkyně a skutečně používám automatické psaní,“ vysvětluje mi dcera.

„Automatické psaní?“

„Ano, člověk se v transu spojí s energetickým zdrojem z kosmu a píše. Je to grafické duchovní

spojení. Médium text zaznamenává, ale slova se objevují na papíře bez jeho vědomé účasti. Když se z transu probudí, bývá často velmi překvapen vzkazem, který mu sdělila vyšší energie.“

„A kdo může psát automaticky?“

„No, materialista má určitě lepší předpoklady stát se písařem vesmíru.“

„Takže váš tatínek zřejmě kreslil ten vánoční vzkaz v transu!“ říká jsem nadšeně.

„Možná,“ poznamenává paní Perglerová, „ale možná jen tak bezděčně přehodil dvě poslední číslice. Náš svět přece stál tenkrát na hlavě, a tak i on postavil číslice na hlavu. Jsem si jistá, pane, že Vláda nevěděla, co kreslí.“

(Kapitola z knihy Gottland, kterou v překladu Heleny Stachové vydalo nakladatelství Dokořán.)

Polák o Češích

Článek napsal polský autor **Mariusz Szczygiel**, což je autor slavného bestselleru „Gottland“ a „Muž který učí Poláky rozumět Čechům“, jak je nazvána i dvojstránka s povídáním o něm, kde je otištěn výstřížek s „BAPEho“ kresbou (**viz výše**). Sice je už po Vánocích, s nimi to však souvisí jen okrajově. Ale přece!

Je s podivem, že tento Polák, který má rád český humor, našel to, co nám všem ušlo a s časovým odstupem i zapadlo do ztracena. Přitom je jeho objev zatraceně aktuální a zvláště byl teď o Vánocích 2009, což je právě 20 let po sametové revoluci. Dá se říci, že kdyby redakce Dikobrazu tenkrát tušila co otiskla, tak by tato kresba nespátřila světlo světa.

Někdo by v tom i uviděl pravý zásah „shůry“ a projev Boží ironie. Prostě odzvonění režimu. Tato kresba je totiž opravdu prorocká a nevím jestli zmínění autoři si v roce 1989 následně uvědomili co se jim „povedlo“. Přitom je zarážející že Mariusz Szczygiel zmiňuje jen jednoho z autorů zmíněné dvojice a o druhém mlčí.

Snad o něm nic neví a dcera i manželka V. Perglera mu patrně ani nenaznačily že šlo o dvojici autorů. Jinak by jistě nenapsal že kresbu nakreslil nějaký Bape. Dokonce píše že Bape je pseudonym Vladimíra Perglera.

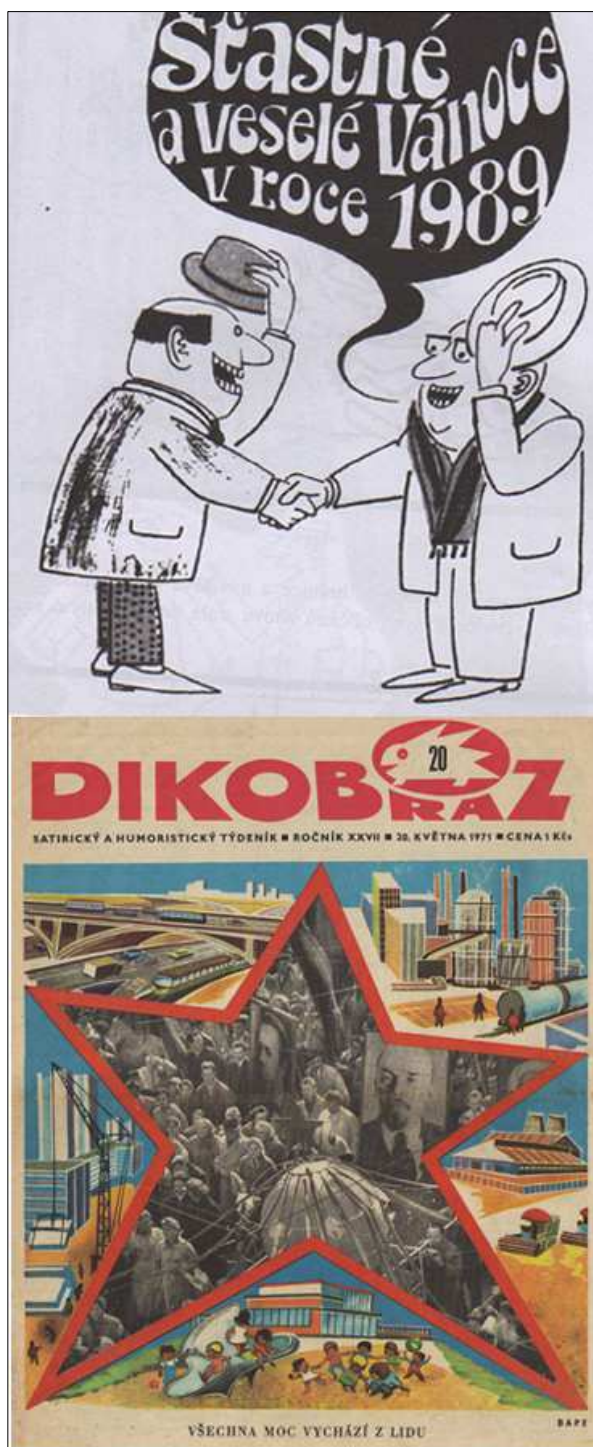
Pokud si ještě pamatují tak to byl právě Jiří Bartoš, jehož nápady Vladimír Pergler kreslířsky realizoval. Nebo se snad mýlím? Pak mne opravte!

S největší pravděpodobností nebyl tedy autorem tohoto vtipu Vladimír Pergler, jak je v článku uvedeno, ale právě námětář; o dva roky mladší Jiří Bartoš. Vladimír Pergler dal jen nápadu, jako obvykle, kreslenou podobu.

BA-rtoš PE-rgler = BAPE, známá dvojice, proslulá mnohými, někdy i tendenčními politickými vtipy, si tenkrát dala gól do vlastní branky. A s ní i celý tehdejší režim.

Marie Plotěná

GAG tehdy doplnil příspěvek ještě poznámkou: O BAPE těžko psát. Oba jsou mrtví, ale ani za živa to nebylo zrovna povznášející téma. Kresba jistě neurážela, ale obsah byl jen málokdy zajímavý a místo aktuálnosti to byla spíš poplatnost zrovna žádanému tématu. BAPEáci měli v Dikobrazu výsadní postavení a proto byli i leckde jinde trpěni - rozházet si to se zástupcem šéfredaktora týdeníku ÚV KSČ?

Kolegyň Marie Plotěná správně vystihla, že polský bestsellerista alespoň v této kapitole zůstal hodně na povrchu, když se nepokusil získat informaci z povinného druhého zdroje. Výsledek je pak tristní. Nejen, že se ptá jedné z jeho dvou dcer - „numeroložky“ (?) - místo jakéhokoliv karikaturisty, který by mu řekl o pravém autoru prorockého vtipu. A řekl by mu, že pro Perglera třeba zanikl Dikobraz s rokem 1990, ale pro ostatní se jeho agonie ještě dál protahovala. Ještě, že aspoň ví, že v té době (před Palachovou obětí a před památným hokejem SSSR - ČSSR) si u nás ještě leckdo v rámci pokračování „obrodného procesu“ či „polednového vývoje“ v tisku na leccos troulal. Jiný z autorů tenkrát nakreslil vtip s textem, že situace u nás se už normalizovala: „Krajem se potlouká už jen pár zdivočelých novinářů“. Divočení páru BAPE pokračovalo v komunistickém „progresivním“ týdeníku Politika po celý leden, v Dikobrazu ještě v únoru, v březnu už to bylo dost opatrné a zjara už je to o hodně slabší.

Jiná otázka jsou následné stranické prověrky v redakci, kde jistě Bartošovi (s Perglerem) nejvyšší soudruzi pořádně přistříhli křídla. O to více se pak asi museli pro komunisty tužit. K tomu patří jako kontrast jedna ze služebních obálek soudruha Bartoše s kolegou Perglerem, která ozdobila obálku Dikobrazu už velmi brzy po nástupu normalizace (**viz obr. vlevo dole - květen 1971**)

A ten fór - nikoliv jako fór, ale jako docela běžná a dost smutná myšlenka - se v Praze zrovna nosil (každý to věděl: 1918-1938; 1948-1968 - doplňte další... 1968 - 1988!) Jenže koncem roku 1967, kdy se dělaly novoročenky na rok 1968 by ten fór nedával smysl. Jednak na Mikuláše 1967 prezident Antonín Novotný mobilizoval armádu na obranu svého stranického stolce, jednak by si ho ani v „otepleném“ Dikobrazu z půlky 60. let nedovolili. Před Vánoci 1968, kdy vtip BA-Pe stvořili, už nemohli „jakoby zaměnit“ u nás

tak oblíbená data s osmičkami na konci a proto ta přesnější a zvnějšku až ohromující „předvidavost“: **P. F. 1989**. Fór byl tím pádem pro tu chvíli ne moc vynalézavý a mezi jinými, v konkurenci mistrů té doby Haďáka, Jiráňka či Vyčítala, zanikl. O to více je dnes zajímavý.

Je to vlastně úžasné, jak šedá je historie a jak nečekaně čiperný je ve svých výhonech strom života. Značka BAPE by vcelku zapomenuta žloutla v archívech a... Bác ho! Hrou náhod se jeden z nejméně odvážných tuzemských karikaturistů, už brzy největší služebník režimu, stává náhle jakýmsi hrdinou. Škoda že nežije a nemůže se vyhrávat nn výsluní současných médií. Byla by to tuplovaná ironie. (IH)

Tento článek do aktuálního e-GAGu nezařazujeme proto, že bychom měli nedostatek materiálů. Naopak - už zase „přetékáme“. Ale mezi abonenty máme i řadu nových osob, kteří ho tehdy číst nemohli. Tak ať mají historici žánru kreslený humor další zajímavou, ale učitě jen málo známou informaci...

„Bidenův“ odchod Američanů z Afghánistánu na obálce polského periodika

Ukázka jak má vypadat obálka časopisu, pokud se redakce rozhodne využít pro ni dílo z kuchyně žánru karikatura (cartoon). Jde o polský časopis *Wprost* a konkrétně o jeho vydání ze srpna 2021. Autorem takto využitého díla je **Pawel Kuczynski** a dané téma je „*The drama of Afghanistan*“ - přesněji vzato jde o ukončení vojenského působení Spojených států amerických v divoké asijské zemi. Přímou ukázkově tu vidíme hodnotu humorné kresby ve zkratce; bez zbytečného plýtvání slovy. Umí zachytit srozumitelně situaci, která v jednu chvíli na jednom místě světa nastala. Nejde o běžnou novinovou satiru, kde nosatí panáci vybavení karikovanými tvářemi konkrétních politiků baví čtenáře svými výroky v obláčku u úst či v bublinách vznášejících se jim nad hlavami. Tady jde o zprvu nenápadnou, ale pak údernou a všeříkající myšlenku dobře nakreslenou a umístěnou na správném místě.

/r/

Vtipná malba: „Čtenář Dostojevského“

S tímto názvem se stává malba slavného Emila Filly tzv. „kresleným vtipem“. I když vlastně malovaný vtipem. Člověka, který si Filla spojuje s érou českého kubismu a nebyl už dlouho v Národní galerii, určitě toto dílo mile překvapí.

(To se stalo i GAGmenovi, který osm let každý všední den krácel do školy a zpět kolem domu v Lomené uici, kde Fillovi bydleli. A dodnes kolem chodí na tramvaj, pokud musí za něčím vyrazit nahoru na Petřiny. V médiích sleduje, jak náš protější soused Kodl ty staré Fillovy obrázky nabízí v dražbě za miliony.)

Jak jsme se o obraze dozvěděli? *M. C. Putna* z UK pro Deník N napsal zajímavý text „Život je krátký na četbu Dostojevského“ k 200. výročí velkého ruského spisovatele *Fjodora Michajloviče Dostojevského*. A reprodukce malby (**viz vedle!**) to zilustrovala. Dost přesně. Jak *Putna*, tak o pár dní později pedagožka *Valíková* v MfD, vysvětlili i těm, kdo nečetli knihy šíleného spisovatele, proč obraz vůbec vznikl, a proč je tak přesný a přímo vtipný...

Putna: „Veškerá psychopatologie, kterou Dostojevskij zpracovává, je nadčasová. A tím je jednoznačně inspirativní pro literaturu dvacátého století. Ale jak říká ukrajinský kritik *Oleksandr Bojčenko*: Nečtěte ruskou literaturu, škodí zdraví. (...) Lidský život je příliš krátký na to, abychom jej marnili se šovinistickým Dostojevským.“

Valíková dodává: „Dostojevskij je vizionářem hrůz dalších století. V románu *Běsi*, který vycházel ze skutečných událostí, skupina mladých revolucionářů terorizuje zapadlé městečko, neštítí se vydírání, vražd, krvavého nátlaku.“ A zároveň oponuje: „Dostojevskij drsně pojmenovaná běsy, které v sobě mají jedinec i společnost. Ukazuje, jak ideály často přerůstají v ideologii, ta v zájmu pokroku potlačí tradice, odstraní společenské pojistky a otevře cestu krvavému teroru. I proto dnes čteme Dostojevského.“

Miniglosa

K Fillově malbě

Dnes existuje hned několik významných výtvarníků, kteří vlastně dělají vtipy. Ne anekdoty, ale výtvarně hodnotná díla s pointou - častý je kontrast mezi dílem a jeho názvem. A nejde tu o jedince anebo jedinou generaci.

Třeba nedávný oslavenec **Kurt Gebauer** a jeho žák **David Černý**. Jsou to sochaři a to, co tvoří, jsou hmotné a na práci náročné vtipy. Mají také slušnou „prodejní“ cenu.

Pokud to ještě tuzemským teoretikům karikatury nedochází, pomůžeme. Proč už dnešní noví kreslíři vtipů nemají profesionální základy; nejsou absolventy výtvarných akademií?

Tuto otázku lze obrátit: proč dříve studenti a absolventi AVU a UMPRUM tvořili vtipy?

Aby měli na pivo u *Svitáků* (a na víno v horní *Makar-dě*) kreslili (rychle) vtipy a dostávali za ně (docela rychle) honoráře.

Dnes už o drobné nestojí a ty nápady za x-náctisobné peníze sochají a malují (i na cizí stěny). To za komunistů prostě nemohli.

Proto dnes dělají Umění a tím lidu tak blízký kreslený humor přestal být. Kdo by se v Česku kvůli pár stovkám namáhal vnučovat své kresby periodikům. Nebo je *grátis* pouštět po síti...” (IH)

4x „Topení“ očima polských karikaturistů

V tomto období nejen roku, ale i podivného vývoje cen paliva a energie se starší obrázky známých polských kreslířů v čele s **Mirowslawem Hajnosem** (viz obrázek vlevo nahoře) jeví velice aktuálními. Přestože vznikly už dávno před *uhelnou válkou* na Liberecku. Konečně i návod **Pawla Kuczynského** (viz dole!) jak vedle horka vyrábět a šířit chladno, není k zahození... (r.)

Pavel Matuška

se má čím chlubit. Jeho poslední informace - a snímky - by se bezvadně vyjímaly v naší GAGové „Chlubně“, jenže tu už si propachtoval GAGmen pro vlastní vytahování: kde kdy byl, co tam viděl, co kde dělal, kam co napsal a s kým slavným se kdy, kde a proč setkal...

Na Pavlíka tedy zbyl jen **Miš Maš** a podobrský rodák tuto rubriku parádně obohatil. Čím, to vidíte vedle. A píše:

„Zdravím do Prahy podzimní a přikládám několik informativních fotografií z vernisáže mé výstavy a pak následné návštěvy panů J. Suchého a J. Grygara v Klubu Bonaventura na Velkém náměstí v Hradci Králové. Výzdoba kavárny mými 45 obrazy potvrzuje až do jara příštího roku (asi). Otevřeno tam je každý den do 23 hodin.“

Při návštěvě Jiřího Suchého, jsem jmenovaného u příležitosti jeho 90. narozenin obdaroval portrétem, o který se rozrostla má kolekce tváří osobností.*) Odměnou za to mně byla slova uznání a chvály za mou tvorbu a zápis mistra Suchého v knize návštěv.

*) Zmíněný Matuškův portrét Suchého najdete v tomto čísle v rubrice „Z tisku“

Byl jsem na výstavě a miloval jsem. Ale to už jsem věděl dopředu, že mě budu litovat. Onem výstavou jako obryš mě očerávil. A to mi dělá Pavel Matuška furč. Dosud každá jeho publikace přičítá mě očerávil. To je prostě jeho specialita: nadržoval a příjemně překvapoval. To jsem já Miš.

*To si myslím já, Jiří Suchý
konečně zvedl*

19.10.2021

← miš

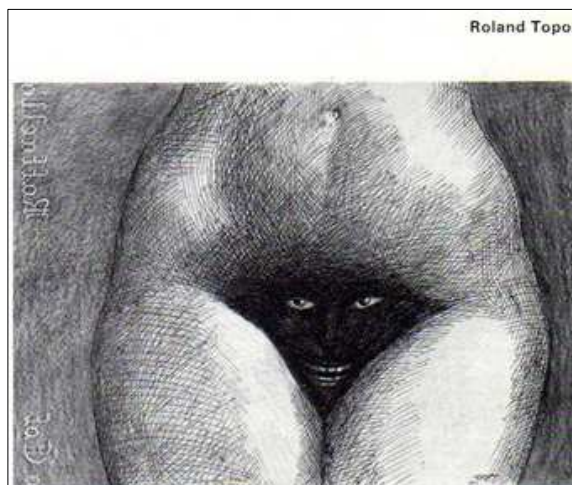
Tolik aktuality z pod *Orebu*. Autor pak přidává pár informací o svém nelehkém zdraví, ale to dnes my „sedmdesátníci+“ umíme taky. Tak se měj, Pavle, maluj, posílej a buď zdrav! (G)

Legrácky z internetu (ta první vlevo hodně černá)

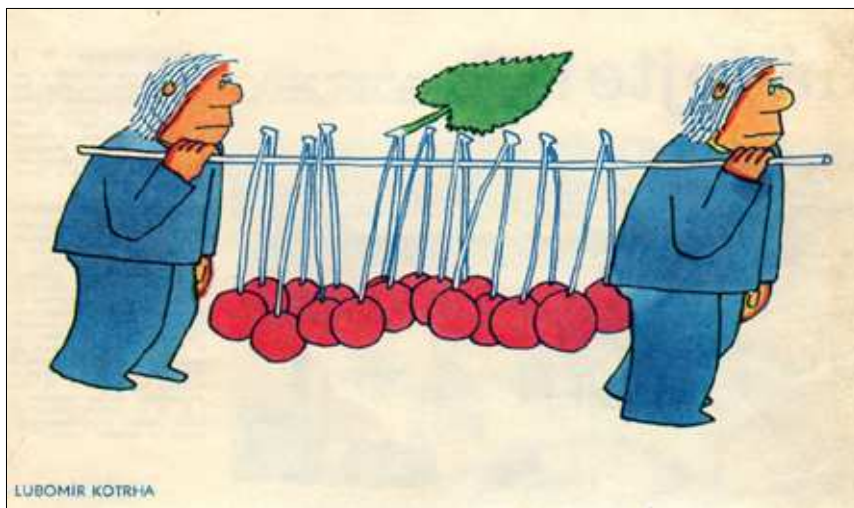

Černé to je určitě, více než vtíp je to výtvarné umění - jak vidíte, jde o dílo uznávaného mistra Rolanda Topora. Vybrali jsme jeho propracovanou grafiku ze švýcarského „Graphisu“ - a to má svou váhu...

Taková pěkná a velká černá plocha!
To člověka svádí prsknout sem něco bílého...
Že by parte? To snad ne...
Možná černobílý kreslený vtíp?
To bude ono...

Z internetu, vlastně z prověřených „řetězových e-mailů“ ještě dva kousky. Pěknou (asi reklamní) májku vztýčili venkované nejspíš už na jaře. Ale husu pro důchodce přinesla až podzimní „drahota“. Vypadá i tak skvěle - a bude nám i chutnat, pokud v hypermarketech nezdraží ty bezchutné brambory z dovozu - do ceny by se pak zapsala doprava s drahou naftou... skladování s drahým osvětlením... vyšší minimální mzdy... a dokonce i dražší papír - třeba v *Knize stížností* (existuje-li vůbec ještě?).

Konečná...

Se soudružkou **Konečnou** na čele (výstižné jméno pro danou situaci) jsme se konečně dočkali tři desetiletí trvajících působení českých komunistů v parlamentu - včetně jejich projevů, kvůli kterým slabší povahy vypínaly televizory. Je naděje, že už je veřejnoprávní média nemuset zvát do vysílání a na to vypínání už budeme mít jen *Okamuru* a spol.

Přitom odchod komunistů ze scény předpovídal (tehdy ještě československý) karikaturista **Lubomír Kotrha** již dávno, a to na stránkách pražského **Ahoje na sobotu**. Své třešničky si soudruzi měli odnést už v červnu roku 1973, jak jim jasnozřivě poradil ve 26. čísle. Tehdy jsme si je však ještě spojovali s rudými hvězdami, které zářily nejen nad Kladnem, ale kam oko dohlédlo.

Když konečně zhasly, vypadalo to nadějně, ale... Ani výstavy karikatur „Zrušte komunisty, než...“ které jsme pořádali už na přelomu tisíciletí, nepomohly. Věrní voliči nosičů rudých třešní sice stárli, ale zvilost jim věk neubírala. Až nyní se konečně můžeme přestat těmi mastodonty zabývat a ostří per a tužek zaměřit na současné politické strany. Naštěstí už bez obav z pobytu v Jáchymově. V tom nelázeňském...

Portrétní karikatura / 24x **Andrej Babiš** v podání českých karikaturistů

To je ale Babišů! Není divu, vždyť jak Slovákova pozice českého premiéra, tak jeho chování včetně mizerné češtiny budilo zaslouženou pozornost nejen karikaturistů. A budít ji zřejmě bude i nadále - nevypadá to, že by z politiky vycouval zpět ke svým miliardám. Takže uzavíráme jen prvé kolo rekapitulací toho, jak se podoby zhostili vybraní kreslíři.

Nahoře jsou to díla **Petra Poláka** v *Deníku N*, uprostřed tři kresby autora s pseudonymem **JAZ**, rovněž z *Deníku N*. Tento málo rozšířený deník musíme pochválit, že často svou první stránku přenechává právě těmto dvěma kreslířům. A jak vidíte, tomu prvním se zrovna toto vůbec nedaří (přítom velké a realistické kompozice bez osob zvládá dobře) a jeho portréty, tedy nejen ty Babišovy se nám prostě nezdaří. Z těch čtyř nahoře kupodivu vypadá nejvěrněji ta druhá zleva - premiér v roušce. **JAZe** naopak preferujeme, ale když jsme odhlédli od celého obrázku, zjišťujeme, že právě ten Babiš, co do podoby, mu moc nesedí.

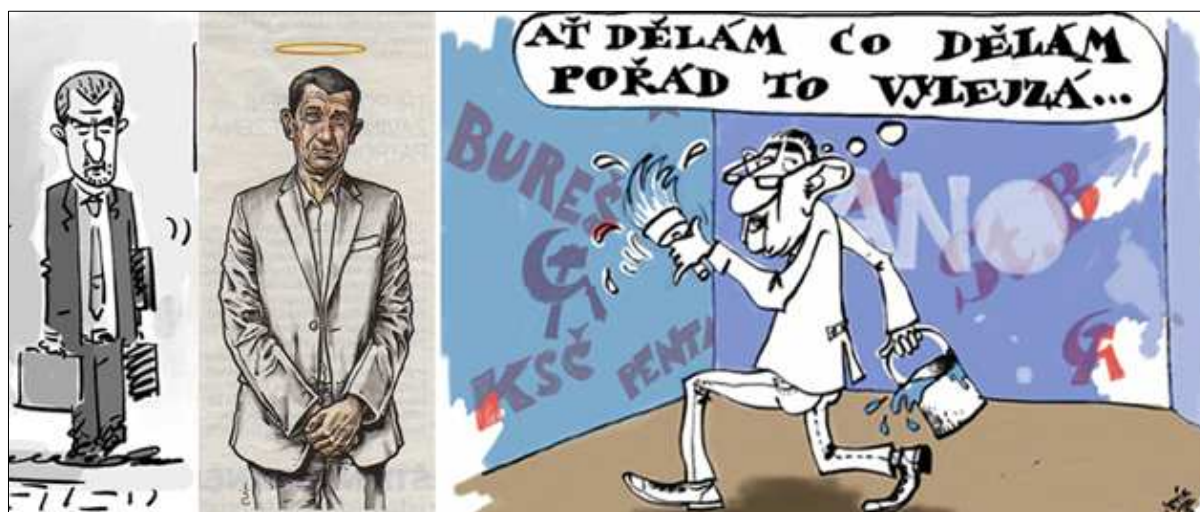
Posuďte však sami tyto dvě **Polákovy** hlavy, které koukaly na čtenáře přímo z titulek *Deníku N*. Jistý vývoj je však vidět - ta vpravo z **24. listopadu** - už v prezidentské známce - se **Petru Polákoví** podařila trochu víc. Zjednodušeně řečeno - problém tkví asi jen v tom, že autor neví, zda dělá karikaturu či prostou ilustraci.

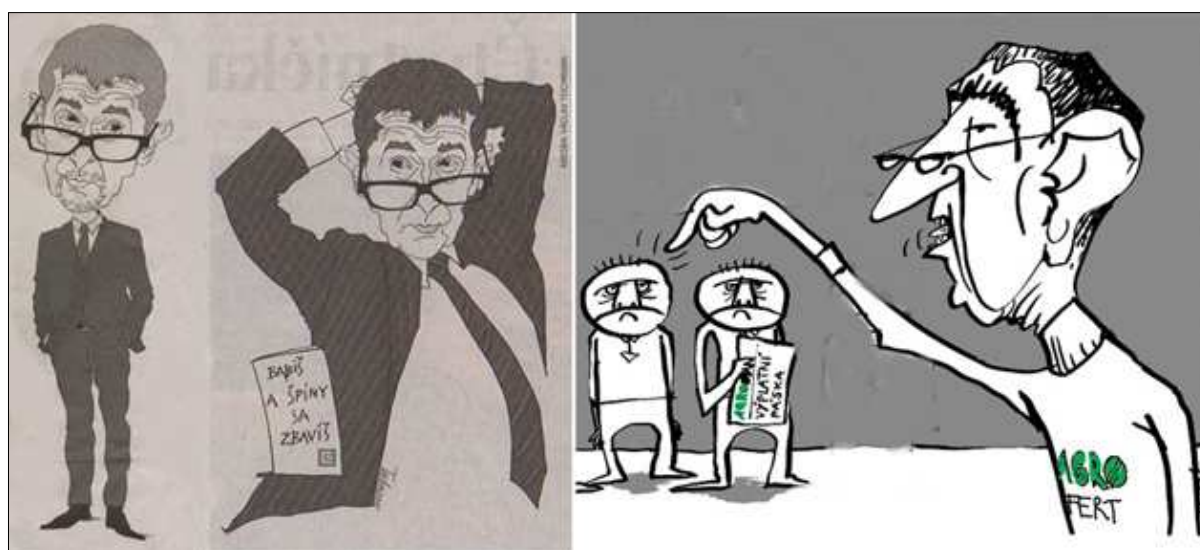
To v *Respektu* se obrázky na obálce objevují často - a kresby *Pavla Reisenauera* jsou tu k vidění běžně - vlastně jako doma. Jde o autora vyzrálého, takže o Babišově vzhledu ví víc než třeba. Zdá se však, že právě premiér z profilu je pro karikaturistu vhodnější... Všimněte si, že *Setík* umí Babiše zleva, zprava, ze předu i z *en face*. Přitom Babišové v po-

dání *Setíka* jsou širšímu publiku neznámé, protože se objevují pouze v nízkonákladovém měsíčníku *Sorry* - proto jim zde dáváme více prostoru. Ale nejen proto - jsou totiž blíž naší představě o karikatuře humorné až satirické. Nejde tu jen o kresbu, svou úlohu hraje i nápad, vtipný text, který ovšem vyžaduje čtenářovu znalost aktuální politické scény - to je ovšem samozřejmý požadavek na konzumenta tohoto humoru. Například na vtipu vlevo to znamená mít přinejmenším jisté povědomí o existenci a vzhledu Babišovy novější manželky Moniky (nejen o *Čapím hnízdě* a *Agrofertu*...)

Ale abychom nezapomněli na **Miroslava Kemela**, jehož Babišové se rovněž v jednoduché a snadno rozeznatelné podobě prohánějí už pár let po stránkách Práva. Jednoho Andreje najdete i v tomto čísle, kde představujeme Kemelovu novou knihu kreslených vtípů vydanou Galénem. Zde tedy pro úplnost našeho přehledu aspoň tahle povedená hlava (vlevo i s tělíčkem premiéra) ve výřezu... Uprostřed doplňujeme přehlídku o portrét svatého Babiše od **Reisenauera** a vpravo je parádní ukázka Babiše v pohybu, což je (co do dynamiky) unikát mezi všemi těmito portréty. **Setík** (profesí architekt, nikoliv animátor) to umí s prostorem i s rozhýbáním postav.

Až na závěr jsme si nechali naše favority. **Vlevo** jsou dvě karikatury ze **Skicáře Václava Teichmanna** (vychází už léta v deníku *MfDNES* v rubrice *Názory*). Autor si to zaslouží za brilantní kreslířskou techniku, tedy za kvalitu, která mu umožňuje přesně vystihnout podobu portrétované osoby. Tím zjednodušuje divákovi poznání o koho jde, což u jiných kreslířů nemusí pro každého být tak jednoduché. Vlastní vtíp či konkrétní situaci pak autor přikresluje pomocí obligátních tělíček, jak to již "odjakživa" u žánru karikatura vidíme. Zde nám však jde především o tváře, takže tito Babišové jsou výřezy z otištěných kreseb.

Nu a **vpravo** je vlastně jejich protipól - jak ve stylu tak i pojetí karikatury. **Setík** vždy dělá vše pro to, aby bylo od prvního pohledu zřejmé, že jde o dílo satirické, do postavy portrétovaného (tedy karikovaného) jasně vnáší svou představu, o koho jde.

Naši nominaci si první z autorů vysloužil za přesné vystižení podoby modelu, tedy výtvarnou hodnotu. Ten druhý zase za pochopení, jakou funkci má mít karikatura, jak ji známe přinejmenším už od francouzské revoluce - umí zvýraznit podstatné rysy osobnosti (a dokáže je také kdykoliv transformovat (obvykle zeškaredit) do podoby výtvarného vtípu).

(IH)

AUTOTURISTOVÍ POD STROMEČEK

Vánoce se blíží, co nevidět napadne první sníh a co vidět každého autoturistu jistě napadne poradit se s námi. S kým? No přece — s odborníky. Ale my nečekáme a přicházíme vstříc sami. Co potřebuje náš vůz, aby se naše zimní výlety nestaly horrorem, ale naopak aby se vyvedly k naší naprosté spokojenosti? Co dát našemu milému vozidlu pod stromeček? Samozřejmě a především naše spolehlivé, masově tisíci motoristy užívané a vysoce osvědčené ochranné prostředky: proti zimě, mrazu, ledu, proti náledí, sněhu, střežylům, proti vánici, závějí a ledovcům! Bez nich jsme dnes totiž naprosto vyřízeni a naše vozidlo je pro čas zimní k nepotřebě. Dnes už snad nemusíme

zdrazňovat, že ty tam jsou časy motoristické prehistorie, kdy se za nejdokonalejší prostředek považovala voda. Dnes víme, že voda je jednak nepítel našeho vozu, jednak je až směšně levná a nemá tak pestré obaly jako naše výrobky, které lze navíc kombinovat v celých sestavách a jejich účinky různým způsobem nejen sdružovat, ale i negovat. Rozdělme si však potřebné prostředky do dvou skupin, abychom se mohli lépe orientovat, co je k čemu vhodné a nutné. Nejprve však ještě: kam tyto prostředky umístíme, abychom je měli vždy po ruce? Samozřejmě — do auta. Tam nám budou nejpotřebnější, protože všechny slouží k přímé ochraně našeho vozu. Ale teď již k věci:

1. Abychom z chladiče neměli chladičku nebo dokonce mrazničku, použijeme k jeho naplnění populární kapalinu Nemrznol, kterou máme schovanou od léta, protože počátkem zimy již nebývá na trhu. Proti rampouchům na brzdách slouží novinka Nemrbrzd, kterou potíráme brzdové obložení po každém větším zabrzdění. Protože se však při použití tohoto účinného prostředku prudce snižují brzdné účinky našich brzd vlivem olejických elementů emulze, je třeba obložení po každé jízdě ošetřit zdršňovačem, oblíbenou tekutou brzdou značky Smirex, kterou ředíme destilovanou vodou v poměru 1:1, případně sněhem v poměru 1:1,5 (prašan) či 1:2,33 (firm). Proti zamrzání světlá v reflektorech jsme v této sezóně uvedli na trh v licenci vyráběný prášek Antiledex T-001, který by ovšem za prudké jízdy ztrácel přilnavost ke světelným částicím, kdybychom před tím opomněli potít reflektory známým lepicím přípravkem Kanagom.

2. Jak však tyto naše ochranné prostředky odstranit při náhlé oblévě nebo dokonce v případě samozvaného příchodu jara? K tomu je nejlépe použít našeho vysoce účinného univerzálního rozpouštědla se silnými čistícími účinky nazvaného Zmarex, které nanášíme tak dlouho, tolikrát a s takovou vytrvalostí, až všechny drahé a pracně nanesené ochranné nátěry, posypy a postříky z povrchu zmíněných částí automobilu zmizí. Pokud ovšem zmizí i chrom, lak, sklo, těsnění, zrcátko či dokonce celý nárazník nebo jiná důležitější část vozu, nutno použít dalších, ještě účinnějších a v tomto případě doslova nepostradatelných našich výrobků, o nichž si však opět řekneme až před jarní autoturistickou sezónou. Nyní však ještě na závěr o jednom naprosto nezbytném pomocníku, který nesmí chybět uvnitř vozu žádného zimního autoturisty. Je jím Zámkol, speciální olej dodávaný na trh v balení ve tvaru malé polyetylenové olejničky. Ten stačí vstříknout do zamrzlého zámku dveří a automobil, který by jinak byl po celou zimu k nepotřebě, nás může opět vesele vyvézt do ráje zasněžených hor. Protože jej však máme uložen uvnitř zamrzlého vozu, použijeme nejprve prostě sekery, která nám umožní prosekát se do automobilu, z něhož pak Zámkol vyjmeme a využijeme bezzbytku jeho vynikajících vlastností. Pro příští předvánoční trh připravujeme k tomuto účelu vysoce účinnou tekutou sekeru Prásksek v aerosolovém balení.

Reklamní leták sestavil
IVAN HANOUSEK

ilustroval OLDŘICH JELÍNEK

Objevil jsem to v pravý čas. A kdo by se nepochlubil, když mu zkušený profesionál doprovodí jeho povídání v týdeníku **Stadión**. Už jsem se v životě setkal s různými významnými osobami v různých chvílích a na různých místech - tak třeba ještě neznámý trenér fotbalistů RH Cheb mne pozval v Praze na sklenku vína. Kdo by řekl, že z *Uhrína* bude za pár let trenér veleúspěšného národáku?

Nebo že *Horníček* bude ze scény Semaforu přeplněnému diváky vyprávět, co se o něm zrovna píše v Univerzitě Karlově. Aniž by tušil, že ten autor zrovna sedí uprostřed sálu?

A nebo vzpomínka na to, jak na mne *Jirka Štáidl* ve svém saabu troubil, a vesele mával, když jsem v kalném ránu čekal na tramvaj - a už za pár hodin za tím volantem zahynul?

Také jsem nemohl tušit, že k nám do bytu hned čtyřikrát po sobě vejde *Barbra Streisandová*, ale ke stolu s námi neusedne a nabízenou kávu odmítne. Že by tušila, že jsme přes noc vypili ten soudek piva připravený pro její filmový kompars?

Faktem je, že mé texty ilustrovali jak Jiránek s Renčínem, tak Haďák, Barták, Slíva a řada dalších. Ale zrovna vzpomínku na tuto ilustraci od Jelínka už dávno vzal čas a nebýt nelitostného čistění přebujelého archivu, nevyšla by nikdy na světlo. Ale je fakt, že **Oldřich Jelínek** byl tehdy velmistrem právě v oblasti motoristických kreslených vtipů... (IH)

Z pošty / Ohlasy na GAG č. 3 - PODZIM 2021

Ahoj Ivane, děkuji moc a srdečně zdravím.

PK / Česko

Díky moc, ohromné čtení (a koukání). A na co pesimismus, když (asi) Sorry
vzkvétá?

JT / Německo

Pozdravujem do mojej milovanej Prahy a vdaka za GAG.

IP / Slovensko

MERC-ih bb-eaucoup !

BB / Francie

GAG dorazil, dakujem, už som si vyglančil okuliare na čítanie.

MV / Slovensko

S U P R

AM / Česko

Tentokrát jsme vybrali jen z ohlasů bezprostředně po doručení - a je z toho vidět široký geografický záběr e-GAGu... Dále už vybíráme z názorů a reakcí, o něž čtenáře žádáme. Byť ta prvá z Prešova není na čerstvý GAG, ale na ten prastarý týdeník KUK. I to bereme!

Dorazilo, vdaka. Len (uf!) neviem, kedy to všetko stihnem pozrieť. Ale trochu som si po nedávnom presťahovaní (už aj pracovne, ktorá bola súčasťou bytu) robil poriadky a poukladal som si nejaké časopisy. Zistil som, že KUK č. 23, 24 a 25 je bez udania roka (1990) a potom do konca roka, teda od č. 26 už je rok uvedený v lište nad hlavičkou. Pokyvoval som hlavou a hovoril som si v duchu: Ako sa to mohlo takému mach-rovovi a šéfredaktorovi stať...? Tak som som si do toho štvorca s údajmi rok dopísal.

Držte sa na tej Delostreleckej!

Fedor V i c o

Děkuji za podzimního obra a bohužel, musím vás opravit. Takový molos kolos se nedá přečíst ani za 2 hodiny. Jsem vcelku dobrý čtenář a celé číslo čtu někdy až do svítání.

M. F í k

Kvíz - správnou odpověď zaslal jako prvý sám autor V. T:

U toho Babiše a Bartoše je to tak, že si vyměnili účesy (image). Není to starý Bartoš a mladý Babiš.

Ahoj, V a š e k

Pár reakcí na podzimní e-GAG. Opět se v něm nachází fůra velmi zajímavých (aktuálních i historických) informací o cartoons. Krátce se pozastavím u článku "Pár myšlenek, které neměly rezonanci". Je smutné dočíst se, že český kreslený humor pomalu odumírá. Chce se říct, že to nemůže být pravda, že pár nových tváří tu snad přece jen existuje, ale dlouho bych asi argumentovat nedokázal...

Proč u kreslířů „padají jablka daleko od stromu“ - proč není slyšet, že by potomek některého českého kreslíře šel ve šlépějích svého otce (či matky)?

Já si alespoň žádného takového nástupce nevybavuji. (...) Dále zmíním FrKa Františka Kratochvíla (e-GAG str. 64 až 66). Teď jsem dvakrát zaregistroval, že se jeho vtipy s podpisem ULRIKE 13 objevily v Mladém světě (a FrK "žije" dál). Eben s Bartákem: Velmi příjemné povídání. Když je dobrý moderátor, který se umí ptát, a ví, nač se má ptát, tak je to paráda. Snad jen drobnost, pan Barták řekl, že nikdy neměl otextovaný vtip, já ale mám v archivu jednoho Bartáka s textem (Dikobraz č. 50 z roku 1968 (str. 6).

Jiří M i k u l k a

Stalo se jednou nebo možná dvakrát, že redaktor Motyčka byl tak překvapen kresbou bez textu, že ho tam připsal sám... Později to už nedělal.

Miroslav B a r t á k

Teroristé ostrouhali: Karikaturista, který proslul karikaturou Mohameda nakonec zahynul při běžné autonehodě...

Švédský kreslíř **Lars Vilks** zemřel ve věku 75 let. Protože obdržel výhrůžky smrti, měl od roku 2007 policejní ochranu. V neděli 3. října 2021 jel se dvěma policisty v autě, které se stříetlo s nákladním vozem v Jižním Švédsku.

První zprávy o autonehodě nemluvíly o atentátu. Přitom teroristická síť Al-Káida vypsala za vraždu Vilksa odměnu 100 tisíc dolarů (2,1 milionu Kč). V roce 2010 se dva muži pokusili zapálit kreslířův dům v jižním Švédsku. V roce

2015 Vilks v Kodani pořádal debatu o svobodě slova, kde zaútočil muslimský extrémista. Vilks tehdy vyvážl bez zranění, útočník ale zabil filmového režiséra.

EDRA - karikaturista co už 16 let pořádá Caratinga International Humor Exhibition

„Navzdory zkušenostem z cest, víře a odhodlání je vždy velmi náročné, když chcete něčeho dosáhnout. Dnes jsem s velkou radostí na stěně v galerii rozšířil sbírku plakátů o nový k 16. Salonu of Caratinga Humor. *Děkuji moc, můj Bože!*“ - říká EDRA, prezident Mezinárodní výstavy humoru. S tím plakátkem nad levým uchem (a na triku).

Karikaturista EDRA

Élcio Danilo Russo Amorim - EDRA, je rodákem z města Caratinga (MG).

Karikaturista, designér, producent, novinář, redaktor, ředitel Mezinárodní výstavy humoru Caratinga; zakladatel **Casa Ziraldo de Cultura (viz obr dole)**, tvůrce literárního veletrhu Caratinga a dalších kulturních projektů.

Vyšlo mu 31 knih. Oceněn byl na Salonech humoru v Brazílii i v zahraničí. Pracuje pro několik novin, časopisů a nakladatelství; už 13 let je spolupracovníkem portálu Brazilcartoon. A letos se dnem zahájení Salonu (24. 10.) připomnělo narození legendárního karikaturisty jménem **Ziraldo (89)**.

Organizátor projektu Edra vysvětluje, proč vzdávat tomuto autorovi a dalším klasikům hold v letošním ročníku. **„Kreslíř ztrácí stále více prostoru v médiích, a tím i na trhu práce. To se zvýraznilo s krizí posledních dvou let, rozhodli jsme se nebývalým způsobem mít právě autory cartoon a humornou grafiku jako téma“.** Mezinárodní výstava humoru Caratinga je nejdéle trvající v jeho státě. **„Je to jediná skutečně mezinárodní akce v našem regionu. Je to značka, která hodně propaguje naše město, říká EDRA.**

Tříkrát z Polska

Pandemie všude, tedy i v Polsku, ale to nás neomlouvá, že jsme se severním přátelům (a nejen jim) věnovali letos sporadicky, jen útržkovitě. Tentokrát tedy komplexněji, jak jsme to našli a stáhli ze stránek SPAK (to je polský ČUK). <http://www.spak.art.pl>

Začneme výstavou „*Przepotwarzanie*” (asi *Přetvařování?*), která je a bude v legendárním varašavském „*Muzeum Karykatury im. Eryka Lipińskiego*“ k vidění až do 3. dubna 2022. (viz plakát vlevo!)

Výstava nabízí práce „*najwybitniejszych twórców karykatury portretowej, m.in. Andrzeja Stopki, Edmunda Mańczaka, Edwarda Ałazewskiego, Edwarda Głowackiego i Izabelli Kulczyńskiej*” - to vše ze sbírkového fondu muzea. Kreslíři na obrazech zachytili mj. Stanisława Lema, Marylin Monroe, Jozefa Stalina, Adolfa Hitlera i Wojciecha Jaruzelského. Nechybí ani tváře dnešních polských politiků (Lech Wałęsa, Aleksander Kwaśniewski, Leszek Balcerowicz) a umělců; někteří tu jsou vícekrát. Výstavu doprovází i bohatě ilustrovaný katalog.

A pokračujeme (shora a zleva...)

Mirosław Hajnos u svých obrazů a za ním Blankytná zátoka. V *Głębiniow* nad *Jeziorem Nyskim* se počátkem září konal už *X Weekendsatiry i karykatury* a přijeli **Dariusz Dąbrowski, Michał Graczyk, Wiesław Lipecki, Mirosław Hajnos, Artur Ligenza i Czesław Przechak**. Během pobytu vzniklo přes 50 prací, které pak ještě putovaly dál.

Rysunek prasowy w Opolu. V létě se před radnicí konala výstava *III Ogólnopolskiego Konkursu na Rysunek Prasowy* (vlevo dole). Na vernisáž dorazil Janek Janowski (laureát Hlavní ceny). Centrum Kulturalne w *Przemysłu* ohlásilo výsledky soutěže „**ZŁOTA SZPILA**”- **Ogólnopolski** (= celostátní) **Turniej Satyry**. Porota v sestavě **Henryk Cebula** (uprostřed), **Ryszard Kudzian** a **Tomasz Król** ocenila tyto autory: **Jadwiga Kupiszewska** z Rzeszowa, **Dariusz Dałomis** z Wólki Małkowej a **Jacek Frąckiewicz** z Widawy. Nebyla však letos udělena hlavní cena *Złota Szpila*.

Cartoonist Kambiz Derambakhsh dies from COVID-19

Titulek to říká jasně: **Kambiz** je prvním špičkovým karikaturistou o němž víme, že zemřel na čínský retrovir. Zemřel v sobotu 6. 11. 2021 v teheránské nemocnici po těžkém boji s infekcí COVID-19. **Bylo mu 79.** Byl ročník 1942 - tedy jako naši Kantorek a Vyčítal, které přežil (a stejný ročník jako Vobr s Hanouskem, co ho už chvíli přežívají). Kambiz Derambakhsh, známý jako Kambiz publikoval v prestižních světových titulech jako jsou New York Times a Spiegel a také měl stálé místo v Nebelspalteru. Derambakhsh žil a pracoval mnoho let mimo Írán a tím si dobyl svět. A ale nakonec se vrátil do Íránu, protože podle vlastních slov „chtěl být v přímém kontaktu s lidmi“. Měl svou kavárničku, kde se setkával s přáteli a fanoušky - a kde také kreslil.

Perský Sempé dobyl svět, ale zemřel už doma

Narodil se v roce 1942 v Širázu a svou pětadesátiletou kariéru začal kreslením karikatur pro Tofiq, nejoblíbenější íránský satirický časopis před islámskou revolucí - to mu bylo pouhých 14 let.

A pracoval více než 60 let jako kreslíř, grafik a ilustrátor. Představil své dílo na více než 50 samostatných a 100 skupinových výstavách po celém světě a jeho specifický pohled na život mu vynesl mezinárodní uznání. Získal ocenění v řadě soutěží - m.j. GP v Istanbulu v roce 1990, GP v Japonsku na Yomiuri Shimbun v roce 1998.

Říkalo se mu *perský Sempé* a v roce 2014 byl vyznamenán francouzskou *Medailí rytíře Čestné legie*. Jeho díla jsou k vidění kromě Teheránu i v muzeích v Paříži, Basileji, Hirošimě, Istanbulu, Varšavě a jinde. Vydal několik knih, z nichž ta poslední „Cats and Birds“ s novými obrazy a kresbami vy-

šla v Teheránu v lednu 2021. Kniha „Visual Stories“ obsahující sérii jeho karikatur vyšla v roce 2017. Další knihou je „Siyah“ (Černé miniatury) jde o fúzi perského miniaturního stylu a černého humoru, jiné se nazývají „Olympice Khande“ (Olympiáda smíchu), „Samphony e Khotoot“ (Symphony of Lines) a „Agar DaVinci Mara Dide Bood“ (asi „Kdybych se potkal s Da Vicim?“).

Kreslil beze slov - pro svobodu slova

Zatímco ve světovém tisku publikoval velice často kresby beze slov na podporu svobody slova a kresby (**viz kresba kufru s papíry, perem a inkoustem**), po návratu do rodného Íránu velmi zjemněl a vydal třeba knihu „Scrapbook of Dumb Show“ s podtitulem „Pantomime on paper“ Z vtipů se šašky se stalo oblíbené téma. Ale uměl prodat i jednoduché nápady, které umocnil právě až svým propracovaným provedením. (**Viz barevné ukázky na další straně**)

Jemně barevné ladění

kreslených vtípů beze slov bylo další poznávací značkou umělce. Svědčil jim celostránkový prostor, který jim v GAGu dát nemůžeme - ty dvě kresby nahoře jsou právě toho typu - pozná se to už situováním **díla na výšku**. Zatímco ta **dolní kresba** je ukázkou běžného, lidu přístupného humoru, jaký se pěstuje a líbí tradičně i u nás (tyto kresby na šířku se zase v humoristickém časopise tradičně vejdou - pěkně nad sebou - na stránku jednu...

Pohřeb teheránského výtvarníka

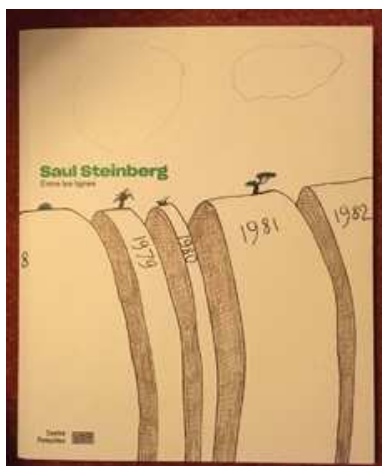
měl impozantní provedení. K rakvi ozdobené na víku jeho typickým podpisem **Kambiz** (a zároveň umělcovou značkou - **viz foto vpravo dole!**) přišlo a přisedlo velké množství lidí přes souběžná omezení antipandemickými restrikcemi. Pod portréty karikaturisty se vystřídala řada řečníků. Ukládání rakve zachytily desítky fotoreportérů pro známé agentury a ty pak nabídlly stovky hromadných i detailních snímků.

Poznámka: Zesnulý byl evidentně pro kulturní elitu země národním umělcem (**viz snímky**). Až nad nimi si teď uvědomujeme, jak je u nás na umění nahlíženo prostě jinak. Pohřby zpěváků a herců - tedy reprodukčních umělců - bývají mediálně podpořeny, ale když zemře náš sebestopulárnější tvůrce výtvarného humoru, autentický karikaturista jako třeba **Neprakta** a nebo **Renčín**, ministerstvo kultury ze sebe (namísto patrona důstojného rozloučení) zaujme "pozici zesnulého brouka". (IH)

Jiří Slíva přivezl snímky (a katalog výstavy) z Paříže

Lenin dělá, že o něm neví... A tak si **Slíva** za zády betonového velikána klidňanko fotí svého oblíbeného Američana... **Horní snímky** jsou totiž ze Slívovy říjnové návštěvy velké výstavy **Saula Steinberga "Entre les Lignes"** v proslulém pařížském *Centre Pompidou*, k níž patří i moc povedený katalog (152 stran za 35 Euro - **viz vlevo!**). Expozice bude ve 4. a 5. patře otevřena až do konce února 2022 a neomezí-li návštěvy pandemie, bude to příležitost prohlédnout si 80 prací různého typu - anglicky se to zove *assemblage, drawings, sculpture, objects, books and photographs...* To vše díky laskavé zápůjčce *Saul Steinberg Foundation*, která tuto kolekci Centru poskytla.

Ale Jiří objevil ve francouzské metropoli (a zdokumentoval) i jiné výtvarné zajímavosti. Tak třeba *"k lidu blíž!"*. V pařížském metru totiž zdobí stanici **Saint Germain** podobizny veleslavných kulturních obyvatelů jako Charlese Baudelaira, Milese Davise, Giulliet Greco, Rolanda Topora či Simone de Beauvirovou... **viz dva snímky dole.**

Foto: **Klára Říhová**

Nahoře se Saulem (a Leninem), dole s Francouzem a s dalším Amíkem... Ten Slíva jede...

Congratulations dear *Valeriu Kurtu!*

Pod tímto titulkem jsme našli zprávu o výstavní síňce ve Frankfurtu nad Odrou (dříve DDR). Galerie nabízí výstavu kreslených vtipů berlínského *Valeria Kurtu*, nar. 1956 (dříve Moldavsko) a otevřené dveře tam zvaly zájemce ještě na počátku května tohoto roku.

Člověk si říká, když vidí tolik někdejších butiků se zakrytými výlohami (aspoň v Praze) jak by se podobná galerie hezky vyjímal kdekoliv - třeba i na Starém Městě či Malé Straně, když už metropoli opustili obětní beránci (turisté z ciziny), jimž byl různý brak za nekřesťanský peníz nabízen - nemluvě o prodejích odporných *trdelníků* (prodávaných dokonce i se zmrzlinou!)

Jen najít i u nás šikovného člověka, co by se nápadu ujal...

Pandemie na jihu / Chorvati nelžou, nevymlouvají se na covid, ale vystavují - až se jim od nosů prší (pod rouškama to však nepoznáte).

Už počátkem roku byla v Ivanič-Gradu zahájena 20. výstava hostů **Chorvatského družstva karikaturistů**. Šlo o asi 60 nejlepších děl 25. festivalu **Zagreb 2020** na téma **Kuchyně**.

Bohužel, i když to byla jubilejní akce, vše se odehrálo v skromných podmínkách za nadvlády koronaviru, tedy bez publika, přítoků a dalších věcí, na které tam byli zvyklí při otvírání výstavy. Důležité bylo, že obrazy bylo možné vidět celý měsíc během pracovní doby university. A občané Ivanič-Gradu byli o tom informováni díky místním médiím, která o výstavu opět

projevila zájem... To vše se zarušovanou účastí starosty města *Javora Bojana Leše*, ředitele POU Ivanič-Gradu *Dražena Malece* a předsedy HDK *Davorina Trgovčeviće*. (**viz foto!**).

Vítězná kresba - už po třiapadesáté!

Kdy? Letos. Kde? Na každoroční soutěži karikatur v Čivijade. A komu z Chorvatů připadla?

Goranu Čeličaninu z Varvarina (**viz obr. vpravo!**)

Předsednictvo Stowarzyszenia Polskich Artystów Karykatury (od roku 2017)

Předseda SPAK – **Witold Mysyrowicz**

ligasls@wp.pl

Místopředseda SPAK – Dariusz Łabędzki

darek@labedzki.com.pl

Místopředseda SPAK – Janusz Mrozowski

mrozowskijanusz@wp.pl

Pokladník SPAK – Marek Gliwa

mag_jar@poczta.onet.pl

Sekretář SPAK – Dariusz Pietrzak

dariusz-pietrzak@wp.pl

Člen výboru SPAK – Michał Graczyk – michalgraczyk@wp.pl

Člen výboru SPAK – Zbigniew Piszczako – zbp58@interia.pl

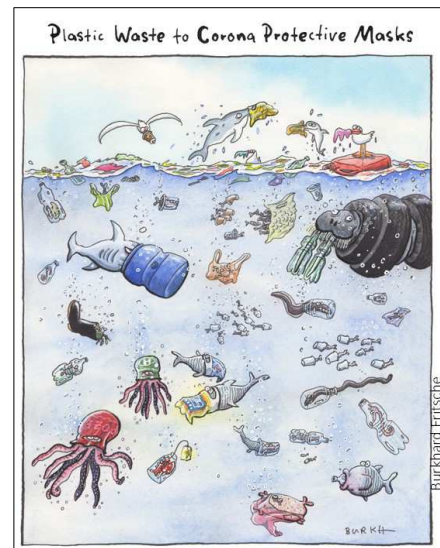
Z FECO Deutche:

Burkhard Frische si pohrá s nasazením plastových roušek jako prevencí mořských tvorů před čínským koronavirem. Obrázek je ze speciálně německými autory ilustrovaných **FECO NEWS**.

Našli jsme tam i kresby tamních našinců **Jana Tomasschoffa** a **Pavla Taussiga**.

Z Belgie:

9. **Cartoonale De Geus** Lebbeke na téma „**Kolonizace a dekolonizace**“ – vítězné karikatury na www.curieusdegeus.be / Výstava 'TILTING TIME' Karla Meersmana v Knokke-Heist až do 16. ledna 2022 - více informací na www.karlmeersman.com / A další výstava s názvem: **Hahaha, humor v umění** bude v Bruselu k spatření až do 16. ledna – více informací na promo.ing.be

Z Nizozemská:

Objevili jsme to na webu **Vhrstiho**: Nizozemská pošta vydala kreslené známky, které ilustrují inovační úspěchy své země. Jejich autorem je karikaturista **Erwin Soval** z Rijsbergenu. Myslím, že se mu celkem povedlo vtěsнат na malou plochu známky to nejdůležitější a ještě to okořenit vtipem. Přetiskujeme aršík ve zmenšené velikosti.

Ze Slovenska

V pondelok 15. 11. 2021 predstavil Galéria kýchania mozgu v centre Wave v Prešove tvorbu nórskeho autora kresleného humoru **Firuz Kutsal**, ktorý v roku 2019 navštívil ve spolupráci s **Norwegian Cartoonist Gallery** MiA Prešov a festival Amp-lión v Banskej Štiavnici.

Prezentoval svoje práce i na výstave Free Feeling a reprízu podujatia zopakoval v Oslo vo svojej galérii kresleného humoru E96. Jeho autorská výstavná kolekcia predstavuje 70 prác, ktoré sarkasticky zachytávajú problematiku agresivity diskriminačných vzťahov k ženám, tragikomický pohľad na COVID 19 a na slobodu prejavu. Výstava potrvá do konca roka.

Firuz Kutsal je tureckého pôvodu, študoval v Nórsku ako grafický dizajnér a ilustrátor. Od roku 1990 je umelcom na voľnej nohe. Jeho kresby sú publikované vo viacerých tureckých, nórskych a gréckych novinách. Získal čestné uznania po celom svete a v decembri 2009 získal jednu z cien OSN **Ranan Lurie POLITICAL CARTOON** za „Citáciu za výnimočnosť“. Na súťaži **Fax for Peace** v talianskych Benátkach získal prvú cenu. Nedávno získal Bronzovú cenu na súťaži **HumoDEVA 2018**. Je pravidelným karikaturistom spravodajského portálu **Vart Oslo** a noviny **Utrop** v Nórsku a produkuje karikatury a obálky časopisov pre turecké médiá. Je členom Federácie karikaturistických organizácií v Nórsku, **Don Quijote Cartoon Committee**, **Cartoon Movement**, **United Sketches** a **Norwegian PEN**.

<https://www.cartooningforpeace.org/en/dessinateurs/kutsal/>

GODIŠNJA IZLOŽBA KARIKATURA ČLANOVA HDK

V překladu: Výroční výstava karikatur členů Chorvatského družstva karikaturistů

Na tradičním místě v galerii MORH-a „Zvonimir“ v Záhřebu se 19. listopadu 2021 otevřela neméně tradiční výstava členů HDK. Už to tak je 36 let - ale nikdy to nebylo v tak netradičním provedení i s odlišným zahájením v rámci čínského napadení světa koronavirem COVID-19.

Na výstavě, která skončila za deset dní, se představilo 48 autorů s celkem 140 díly.

Při otvírání výstavy se setkali ve vysílání pořadu „*Dobro jutro, Hrvatska*“ předseda HDK Davorin Trgovčević a Nikola Plečko - Nik Titanik, zástupce HDK u FECO. Vedle besedy o výstavě se mluvilo i o stavu HDK a postavení karikatury v Chorvatsku, jaké výhledy má karikatura a její autoři v zemi.

Nik Titanik mimo jiné konstatoval, že chorvatští karikaturisté už více než rok hrají 1. ligu ve světové karikatuře. *Davorin Trgovčević* zase mluví o problémech spolku: Je třeba získat pro HDK a žánr

kresleného humoru autory mladší 50 let. (Tak to v Česku známe.) *Hrvatska radiotelevizija* je jediné z tamních médií, co sleduje tento umělecký i novinářský žánr. (Takové médium však my vůbec nemáme).

Překvapení ze slovenského Bumerangu

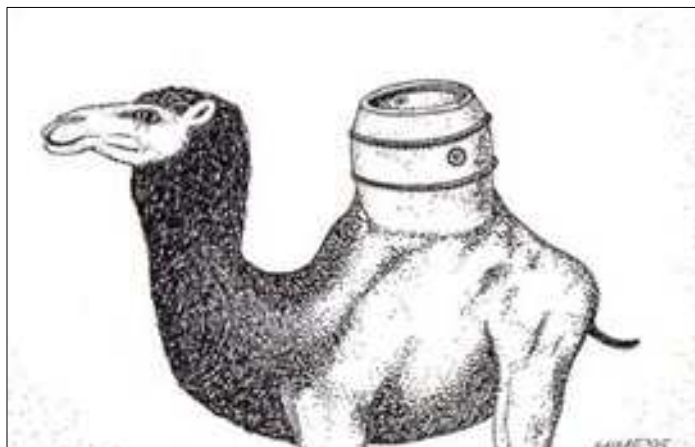
V 11. čísle, které vyšlo jako vždy poslední sobotu v měsíci (tedy v listopadu) se v anketě, která otevírá každé číslo humoristického měsíčníku jako úvodník, objevilo jméno jednoho slovenského autora kresleného humoru. A podívejme! Dozvídáme se, že karikaturista

Dr. Miroslav MOTYČÍK

je mezinárodní antidopingový expert, kodifikátor antidopingové regulácie, zakladatel štátnej Antidopingovej agentúry SR, prezident Slovenskej antidopingovej akadémie, takže ne pouze „tvorca

kresleného humoru a satiry i satirickej epiky pod pseudonymom *MIME*“!

Tak tu nabízíme aspoň jedno z jeho děl (**viz obr. vlevo!**) a také jeho odpověď na první otázku:

1. Poznáte nejakú (máte nejakú vlastnú) definíciu humoru?

Humor je niečo ako „šiesty“ zmysel. Vždy o niečom vypovedá, karikuje našu realitu, ovplyvňuje nás a dáva nášmu životu nový rozmer. Ten, kto ho nemá, vníma realitu, vie sa aj smiať, no podstata toho skutočného mu často zostáva nepoznaná.

Výstava "Koček" v ECC Kruishoutem ještě trvá!

Ale už jen čtyři dny se mohou diváci potěšit výstavou "CATS" tureckého karikaturisty jménem **Gürbüz Dogan Eksioğlu** - končí 19. prosince 2021. O kvalitě autora svědčí i jeden z osmi jeho obrazů publikovaných na obálkách prestižního časopisu New Yorker (**viz obr. nalevo!**).

Do minulého čísla e-GAGu jsme "vyhrabali" jednu jeho knihu z naší bibliotéky, dnes tedy přidáváme pár dat o autorovi jménem **Gürbüz Dogan Eksioğlu** (**viz portrét uprostřed!**). Vystudoval na *Marmara University Faculty of Fine Arts* obor graphic design v roce 1979. Ale již v roce 1977 získal první ze 71 cen na mezinárodních soutěžích. Mezi jinými Gürbüz získal 5x *Excellence awards* na *Yomiuri International Cartoon Competition* v Japonsku (dnes už soutěž neexistuje). Doma v roce 1984 vyhrál *Aydın Dogan Cartoon Competition*, kde později působil jako člen mezinárodní poroty.

V **ECC Kruishoutem** ještě pár dní vystavuje i **Sergej Síchenko** z Izraele své "Art Parody".

Jak jsme už uvedli minule, výstava zavádí diváka do dějin výtvarného umění, jak je vidí umělec optikou humoru, ironie a satiry. Více než sto obrazů a soch vytvořených slavnými mistry dostává nový význam a zve diváka, aby se zapojil do hry přehodnocování a znovuobjevování slavných mistrovských děl.

"Sergej na tomto satirickém projektu pracoval několik let a pokaždé objevil ve starých mistrovských dílech něco nového a neobvyklého. Jeho cílem bylo nalézt novou filozofickou rovinu a dát tak slavným uměleckým dílům současný význam. Karikatury jsou vytvářeny různými technikami, jako jsou: akvarel, kvaš, kresba, počítačová grafika a koláž. Sichenko věří, že každý obraz nebo socha, kterou zachytí ve svých karikaturách, vyžaduje své speciální vizuální nástroje. (...) Všechny parodie jsou vystaveny v chronologickém pořadí a každá je opatřena odkazem na původní umělecké dílo a jeho umělce," píše pořadatelé na webu ECC, kde jsou k vidění i některé ukázky - třeba i tato (**viz obraz vpravo nahoře!**).

Propozice / Itálie, Čína, Turecko, Belgie, Rusko

Po Novém roce se legendární *Humor Graphics Competition* připravuje na úctyhodné výročí - už 50. ročník - a přizpůsobila tomu i téma soutěže.

MEMORY = PAMĚŤ (ale také vzpomínka...)

50. International Contest of Humorous Graphics 2022

Marostica - Itálie

Téma: "Memory is life"

Uzávěrka: 27. 2. 2022

Více na: <http://www.umoristiamarostica.it/>

Zpětně jsme zaregistrovali vypsání celkem 15 nových soutěží kresleného humoru v jediném měsíci (říjnu). Bohužel jsme některé nestihli v GAGu ohlásit, propozice přišly až po naší uzávěrce. Ale některé soutěže volají po zaslání příspěvků ještě v tomto roce: kromě Turecka a Belgie (viz níže) má na Silvestra uzávěrku i belgická *Zlatá hučka* a také srbská *Zlatá helma*!

Culture connects people - cartoonists wanted - Belgie

Téma: "Culture connects people"

Deadline: 31. 12. 2021

Více: www.vtbkultuur-cartoons.be -

www.facebook.com/vtbKultuur

1. International Exhibition of Sports Humor, Hangzhou 2022 - Čína

The 19th Asian Games Hangzhou 2022 will be held in Hangzhou, China in 2022.

Téma: **Sports humorous painting.**

Deadline: 31. 12. 2021. (The original deadline is invalidated)

<http://caricaturque.blogspot.com/>

International Cartoon Contest Bursa Metropolitan 2021 - Turecko

Téma:

I) "LET'S USE WATER CAREFULLY, OUR SOURCE OF LIFE"

(Water Recycling • Alternative Water Sources • Efficient Use of Water Resources • Rain Harvesting Systems • City and Water • Dams • Saving on Water - etc.)

II) "CEMAL NADİR GÜLER" PORTRAIT CARICATURES

For more information about Cemal Nadir GÜLER:

https://tr.wikipedia.org/wiki/Cemal_Nadir_G%C3%BCler

Uzávěrka: 31. 12. 2021

Info: <http://caricaturque.blogspot.com/>

8. KalDer Bursa Int'l Cartoon Contest Specification - Turecko

Téma "TOGETHER WE ARE STRONG TOGETHER WE SUCCEED"

Uzávěrka: 13. 1. 2022

<http://caricaturque.blogspot.com/p/cartoon-contests-exhibitions.html>

1. International Cartoon Competition DIOGENES OF SINOPE 2022 - Turecko

Téma: "**Sabahattin Ali Portraits**".

For information about Sabahattin Ali:

https://tr.wikipedia.org/wiki/Sabahattin_Ali

Deadline: 10. 2. 2022

Info: <http://caricaturque.blogspot.com/>

IV Int'l Cartoon Competition "Eurasia" Jekaterinburg - Rusko

Theme of the Contest: "**Hello, Neighbor!**"

Deadline: 1. 2. 2022

The works must arrive in Ekaterinburg no later than February 1, 2022 (by postmark).

<http://caricaturque.blogspot.com/2021/11/iv-international-cartoon-competition.html>

6. International Green Crescent Cartoon Contest - Turecko

Téma: "**Breaking Free of Addiction**"

Deadline: 31. 1. 2022

Více na <https://cartooncontest.yesilay.org.tr/en>.

9. "RED MAN" International Humour Art Biennial - Čína

Téma: A. Building (Chinese architecture / Western-style building / Various buildings) - B. The world in the Animation - C. Tiger (The Year of the Tiger 2022) - D. Free

Deadline: 31. 3. 2022

www.redmancartoon.com/en/

13. International Tourism Cartoon Competition 2021 - Turecko

Téma: "**Workers in the tourism industry**"

Deadline: 31. 12. 2021

<http://www.tourismcartoon.org/en/>

Výsledky / Turecko, Korea, Egypt, Irán, Slovensko, Polsko, Francie, Itálie, Brazílie, Nizozemsko, Estonsko, Portugalsko, Bulharsko, Kypr, Španělsko, Rumunsko, Belgie

European Cartoon Award 2021 Maastricht - Nizozemsko

Po úspěchu prvního ročníku se stovkami příspěvků ze 30 různých států se **Studio Europa Maastricht and European Press Prize** rozhodlo udělit letos cenu (plus €10,000) i za minulý rok. Cartoonisti ze 47 států mohli přihlásit maximálně 3 své cartoons publikované mezi 1. lednem a 31. prosincem roku 2020 „in European online and offline media“.

Vítězkou a tudíž držitelkou **European Cartoon Award 2020** se stala **Anne Derenne (Francie)**. **Viz** portrét a vítězné dílo **nahoře**.

“**Flight Pandemic**” je název jednoho z 16 nominovaných vtípů - autorem je **Osama Hajjaj** a vtíp pochází z “**Cartoon Movement**” - Jordánsko (**viz obr. vlevo!**).

10. International Cartoon Contest Olive 2021 Girne - Kypr

157 karikaturistů ze 40 států obeslalo soutěž 432 příspěvků. Porota ve složení Nidai Güngördü (Kıbrıs = Cyprus), Öznur Kalender (Türkiye), M. Serhan Gazioğlu (Kıbrıs), Kübra Deligöz (Türkiye), Derman Atik (Kıbrıs), Musa Kayra (Kıbrıs), rozhodla 1.-3. září takto:

Grand Prize (Olive Section):
1.500 Euro + Golden Olive
Statue: Muammer Kotbaş (Turecko)

OLIVE SECTION

First Prize: 750 Euro + Golden Olive Statue + Kyrenia Municipality Prize: **Mojmir Mihatov (Chorvatsko)**

Second Prizes: (*) Silver Olive Statue + Cyprus Turkish Cartoonists Association Prize: **Spiro Radulovič (Srbasko)** a **Vladimir Kazanevsky (Ukrajina)**

Third Prize: Bronze Olive Statue + Olive Festival Prize: **Javier Zorrilla Berganza (Španělsko)**

FREE SECTION

First Prize: 750 Euro + Golden Olive Statue + Kyrenia Mayor Special Prize: **Aşkın Ayrancıoğlu (Turecko)**

Second Prize: Silver Olive Statue + Olive Humor Festival Prize: **Ali Mirae (Irán)**

Third Prize: Bronze Olive Statue + Ramiz Gökçe Special Prize: **Liu Qiang (Čína)**

Mezi stovku finalistů v ktg. “Olive” se dostali i tři Češi: *Evžen David, Roman Kubec a Tomáš Truneček*

International Biennial "Masters Of Caricature" Plovdiv 2021 - Bulharsko

Na téma “**MUZEUM**” nakreslilo **115 autorů ze 37 států 260 obrázků**. Bulharská jury udělila titul *Master of Cartoon for 2021* těmto 5 autorům: *Hristo Nedjalkov (Bulharsko), Miro Georgijevski (S. Makedonie), Yalda Hasheminezhad (Iran), Nikolaj Popov (Rusko) a Mehmet Zeber (Turecko)*. Special Prize of the President of the University of Agribusiness and Rural - Plovdiv: *Slobodan Butir (Chorvatsko)*. A 15 finalistů získalo diplom. Jména jsou na https://ethnograph.info/front/news_details.php?id=433

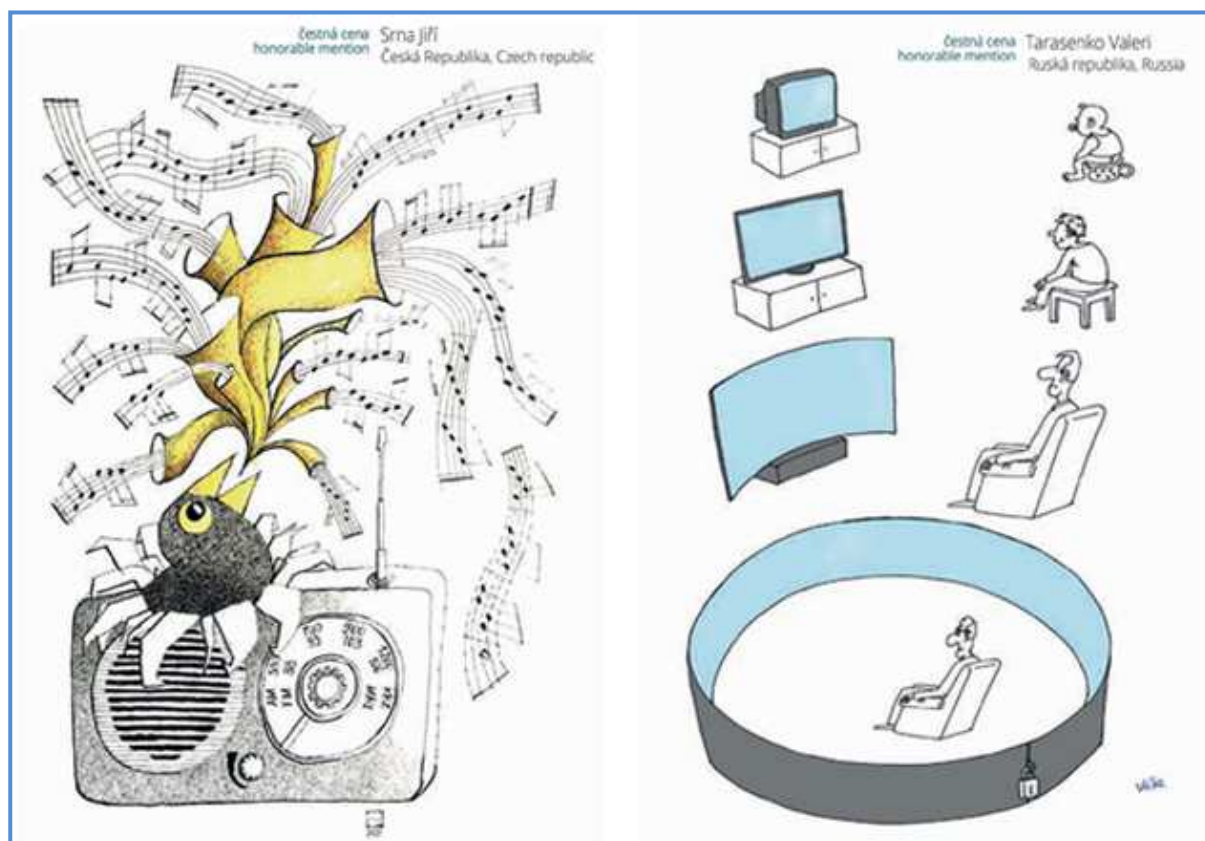
XXI. bienále Novomestský osten 2021 - Slovensko

- 1. cena: **Mihatov Mojmir**, Chorvatsko
- 2. cena: **Krumpolec Vojtech**, Slovensko
- 3. cena: **Mello Silvano**, Brazílie

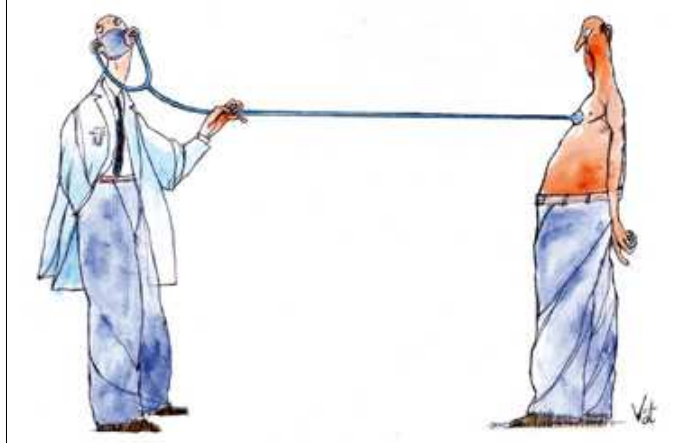
Čestné ceny:

- Béloom Jean-Loïc**, Francie
- Černyšev Nikolaj**, Rusko
- Khalil Raed**, Sýrie
- Linek Václav**, Česká republika (viz kresba vedle!)
- Moro Michel**, Kuba
- Mráz František**, Slovensko
- Ospina Elena**, Kolumbie
- Shilov Viacheslav**, Rusko
- Srna Jiří**, Česká Republika (viz kresba vlevo dole)
- Tarasenko Valerij**, Rusko (viz kresba vpravo dole)

Int'l Cartoon & Humor graphic Contest-Tomás Morales 2021 - Španělsko

- First Prize - Graphic Humor: **Marvin Figueroa**, Venezuela.
- Second Prize - Graphic Humor: **Luis Ángel Argote**, Španělsko
- First Prize - Caricature: **Miguel Domingo Martín**, Španělsko
- Second Prize - Caricature: **Darko Drijevic**, Černá Hora.
- Special award "Se fue el baifo": **Augusto Gomes de Oliveira Fialho**, Brazílie

Maria João Pires:

1. cena: Aurélio Mesquita, Portugalsko
 2. cena: Shankar Pamarthy, Indie
 3. cena: Halit Kurtulmus, Turecko (Viz kresba vpravo!)
- Výstava portrétů pianistky jménem *Maria João Pires* byla v říjnu 2021 v *Teatro Constantino Nery* a potom také v *Portuguese Printing Press Museum*.

23. PortoCartoon World Festival 2021 - Portugalsko

Téma: **HEALTH** (Zdraví)

Grand Prize: **Cau Gomez (Brazílie)**

Viz vedle nahoře!

2. cena: **Tony Tasco (Belgie)**

Viz vedle dole!

3. cena: **Luis Fernando Echeverri** neboli *Fernando Pica (Kolumbie)*.

Jury udělila ještě **27 Honorable Mentions** autorům ze států: Germany, Saudi Arabia, Argentina, Belgium, Brazil, Bulgaria, China, Spain, France, Iran, Italy, Portugal and Turkey.

Tento rok byly vyhlášeny i **Special Caricature Awards** za tyto portréty:

Martin Luther King:

1. cena: Shankar Pamarthy, Indie

2. cena: Pedro Silva, Portugalsko

3. cena: Ludo Goderis, Belgie

16. Caratinga International*) Humor Salon 2021 - Brazílie

Karikatura: (pouze pro **brazilské** autory - v závorce jsou jména portrétovaných)

1. místo: Cláudio Teixeira - (LAERT)

2. místo: Cláudio Teixeira - (ANGELLI)

3. místo: Fernandes - (ALVARUS)

Honorable Mention: Ulisses - (JAGUAR)

Honorable Mention: Fernandes - (GILMAR)

Honorable Mention: Guedes - (EDRA)

Cartoons: tučně jsou zvýrazněna jména zahraničních autorů

1. místo: Lute - BRAZIL

2. místo: Mello - BRAZIL

3. místo: **Dina Abdelgawad - EGYPT**

Honorable Mention: Mastrotti - BRAZIL

Honorable Mention: William - BRAZIL

Comics:

1. místo: Moisés - BRAZIL

2. místo: Maraska - BRAZIL

3. místo: **Guaico - COLOMBIA**

29. Int'l Satire & Humor Festival City of Trento 2021 - Itálie

Soutěžilo 446 kreslířů z 86 států s 960 díly

Porota v kategorii **satira a humor** z nich vybrala 123 prací na výstavu a udělila 3 ceny plus 7 *special mentions*:

FIRST PRIZE: Carlos David Fuentes (Kuba)

Viz horní obrázek níže!

SECOND PRIZE: Tošo Borkovič (Srbsko)

Viz spodní obrázek vlevo!

THIRD PRIZE: Sergej Belozerov (Rusko)

SPECIAL MENTIONS: Brady Izquierdo (Kuba); Davide Weber (Itálie) **viz obrázek dole uprostřed!**;

Hilal Özcan (Turecko); Javier Cubero Torres (Kuba); Konstantin Kazančev (Ukrajina) **viz obrázek**

vpravo!; Shmidt Alexander (Rusko) **viz obrázek dole vpravo** a Tomy Thomdean (Indonézie).

4. CARTUNION Cartoon Contest 2021 "Just Funny!" - Rusko

1. cena: Engin Selçuk (Turecko)

2. cena: Ilja Bereznickas (Lithuania)

3. cena: Boris Erenburg (Rusko)

Honorable Mention Diplomas: Alexander Sergeev (Russia), Alexander Shmidt (Russia); Dimitry Timofeichev (Russia), István Kelemen (Hungary), Marcelo Lawryczenko (Argentina), Mirtad Gazazian (Armenia), Mohammad Hosain Akbari (Iran), Pepe Sanmartin (Peru), Pooya Abdoli (Iran), Reza Rahimi (Iran), Serafim Bakoulis (Greece), Sergey Semendyaev (Ukraine),

XXIII International Cartoon Contest 2021 Zielona Gora - Polsko

Téma: **MASKA** (rouška)

V minulém čísle (3/2021) jsem přinesli neúplné výsledky. Ke třem laureátům hlavních cen a třem dalším oceněným přidáváme ještě jména pěti autorů, kteří též obdrželi vedlejší ceny

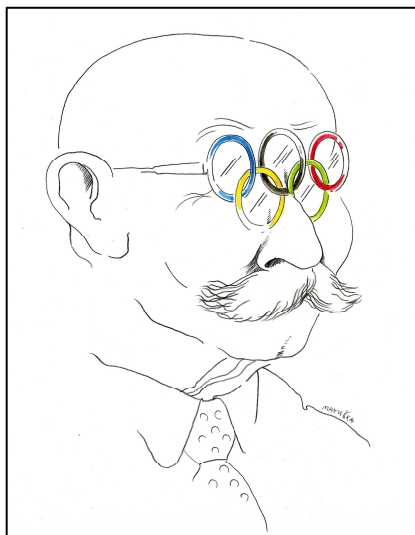
Luc Vernimmen (Belgie) – Cena Zielonogórskego Ośrodka Kultury

Henryk Cebula (Polsko) – Cena Narodowego Banku Polskiego - Oddziału w Zielonej Górze

Liwia Litecka (Polsko) – Cena Narodowego Banku Polskiego - Oddziału w Zielonej Górze

Magdalena Wosik (Polsko) – Cena Narodowego Banku Polskiego - Oddziału w Zielonej Górze

Michael Mayevsky - MISHA (Ukrajina) – Cena Biura Wystaw Artystycznych w Zielonej Górze .

16. International cartoon contest Braila 2021 - Rumunsko

Téma: **Olympic Games**

GRAND PRIZE: Elrayah Ombaddi Abubaker - Sudán

1. cena: Nikola Listeš - Chorvatsko

2. cena: Liviu Stănilă - Rumunsko

3. cena: Pavel Matuška - Česko

Special Prize: Constantin Ciosu - Rumunsko

Special Prize: Kfir Weizman - Izrael

Special Prize: Vladimir Kazanevsky - Ukrajina

Pavel Matuška získal ocenění za portrét zakladatele moderních olympijských her barona **Piera Coubertina** (viz obr. vlevo!)

9. Cartoon Contest 'De Geus' 2021 - Belgie

Téma: 'Colonisation and decolonisation'

1. Luc Descheemaeker - Belgie

2. Vojislav Scepanovič - Srbsko

3. Mahboube Pakdel - Iran

4. Javad Takjoo - Iran

5. Aristides Hernandez Guerrero / Ares - Kuba

Honorable Mentions: Miguel Morales Madrigal - Kuba; Rodrigue Muladika - Kongo; Goran Celicanin - Srbsko; Mahdieh Sabbaghkar - Iran

2. European Cartoon Award Maastricht - Evropa

The European Press Prize and Studio Europa Maastricht have announced the name of the winner and runners-up of this year's edition of the **European Cartoon Award**. With his work **EU and Belarus** published in the newspaper **Trouw**, **Dutch** cartoonist **Tom Janssen** won the first prize (viz obr. vpravo!)

The two runners-up are Dutch cartoonist, and the **Turkish** artist **Musa Gumus a Hajo de Reijger** (obě kresby najdete na poslední stránce **GAGu**) - both published by **Cartoon Movement**.

The works of the winner and runners-up were selected from almost 300 submissions, coming from 28 countries. The jury of the **European Cartoon award 2021** was composed of: Anne Derenne (2020 winner), Janet Anderson, Khalid Albahi, Gian-Paolo Accardo, Paulo Jorge Fernandes. For the first round of selection, the jury was composed of five previous year's nominees: Mette Dreyer, Claudio Antonio Gomes, Costel Patrascan, Halit Kurtulmuş, and Tomás Serrano.

The two runners-up are Dutch cartoonist, and the **Turkish** artist **Musa Gumus a Hajo de Reijger** (obě kresby najdete na poslední stránce **GAGu**) - both published by **Cartoon Movement**.

9. Int'l Salon of Press Cartoons & Satirical Visual Arts - Rumunsko

AWARD OF EXCELLENCE (1.000 euro) RAED KHALIL (Syrie / Belgie)

AWARD OF EXCELLENCE (1.000 euro) VLADIMIR BARVIRČAK (Slovensko)

AWARD OF EXCELLENCE (1.000 euro) SHAHRAM SHIRZADI (Iran)

AWARD OF EXCELLENCE, ex-aequo:

SERGIU GRAE'A (Rumunsko) (500 euro) a **LIVIU STANILA** (Rumunsko) (500 euro)

2. Annual Cartoon & Satirical Portrait Competition - Egypt

Účast: více než 250 prací 120 umělců. International jury: Fares Garabit - Syrie / Ali Soumikh - Bahrain / Marco de Angeles - Itálie / Mohamed Abla - Egypt / Saskia Gisens - Belgie).

Congratulations to the winners:

Isabella Kowalska Fitzurik - Polsko / Alexander Cabral - Brazílie / **Evžen David** - Česko / Mareh Youssef - Syrie.

41. Int'l Nasreddin Hodja Caricature Competition Istanbul 2021 – Turecko

Porota **41. International Nasreddin Hoca Caricature Competition** se sešla 8. listopadu 2021. v čele s prezidentem, m.j. abonentem e-GAGu **ERDOĞANem BAŞOLEm (na snímku s GAGmenem v Bosporu na 29. ročníku)** posoudila **2050** uměleckých děl **690** karikaturistů ze **63** zemí. Členové pak vybrali 11 finalistů na základě “majority system and with an evaluation process of 5 rounds”. A pak o jejich pořadí (a o cenách) rozhovořili v tajné volbě.

Velkou cenu + deset dalších cen udělila jury v Istanbulu jedenácti autorům z jedenácti zemí:

Grand Prize: Tošo Borković – Srbsko

5x Honour Prize:

Oleg Dergačov – Francie(?) / Mariagrazia Quaranta GIO – Itálie / Lubomir Mihailov – Bulharsko / Olena Tsuranova – Ukrajina / Darko Drljevič – Černá Hora

5x Special Prizes:

Special Prize of The Association of Caricaturists: Dario Castillejos Lazcares – Mexiko

Special Prize of the Jury: Cau Gomez – Brazílie

Special Prize of Ministry of Culture and Tourism: **Constantin Ciosu – Rumunsko (viz obr. vlevo!)**

Special Prize of Istanbul Metropolitan Municipality: Klaus Pitter – Rakousko

Special Prize of Akşehir Municipality and Nasreddin Hodja: Steffen Jahnsnowski-Herschel – Germany.

2. International Organ Donation Cartoon Competition - Estonsko

First Prize: FATİH AKSULAR / Turecko

Second Prize: ANGEL BOLIGÁN CORBO / Mexiko

Third Prize: MARCO D'AGOSTINO / Itálie

Viz obrázek vpravo!

Honorable Mention: EMIL IDZIKOWSKI / Polsko;

MUSA GÜMÜŞ / Turecko; HİKMET ÇİL / Turecko

Ertem Special Award: YAVUZ ÖZHAN ÖNÜR / Turecko

Prof. Dr. Arash Pirat Special Award: MOJMIR MIHATOV / Chorvatsko

Sevgi Aydemir Gecegörmöz Special Award: ESMAEIL BABAEI / Irán

SICACO 2021 - Jižní Korea

Cover Prize: Daniel Garcia (Polsko)

Grand Prize: Agus Widodo (Indonézie)

Gold Prize: Murteza Albayrak (Turecko)

Silver Prize: Mihai Ignat (Rumunsko)

Silver Prize: Keyvan Varesi (Irán)

Bronze Prize: Kim Heung Su (Korea)

Bronze Prize: Milanko Kalicanin (Srbsko)

Bronze Prize: Ronaldo Cunha Dias (Brazílie)

Bronze Prize: Yang Hui Seon (Korea)

Special Prize: Seyran Caferli (Azerbajdžan)

Special Prize: Jayarathna Wickramasingha (Sri Lanka)
Special Prize: Chiorean Cornel-Marin (Rumunsko)
Special Prize: Zoran Zlaticanin (Srbsko)

Mimo to bylo v Koreji rozdáno ještě 65x **Theme Prize - mj. David Evzen (Czech)**; 19x **Achievement Award**, k tomu 60x ocenění **Best Cartoon - mj. Jiri Srna (Czech)** pak také 40x **H. M.** = nejspíš čestné uznání. A ještě 20x **S. P.** = ??.

Když to posčítáme, tak **vedle 13 cen**, jejichž držitele zde uvádíme jmenovitě, **bylo oceněno dalších 204 vtipů**, tzn. jejich autorů. Je jisté, že diplomy, které pořadatelé zde uvedeným účastníkům soutěže rozesílají, se hezky vyjmají na stěně ateliéru, respektive se hodí do sumáře ocenění na konci každého životopisu. Přesto v GAGu nebudeme nadále tyto devalvační „takyceny“ zahrnovat do přehledu úspěchů českých karikaturistů v příslušném roce. ®

Int'l Cartoon Contest "Violence Against Women" Kütahya - Turecko

1. cena: Oleksiy Kustovsky / Ukrajina

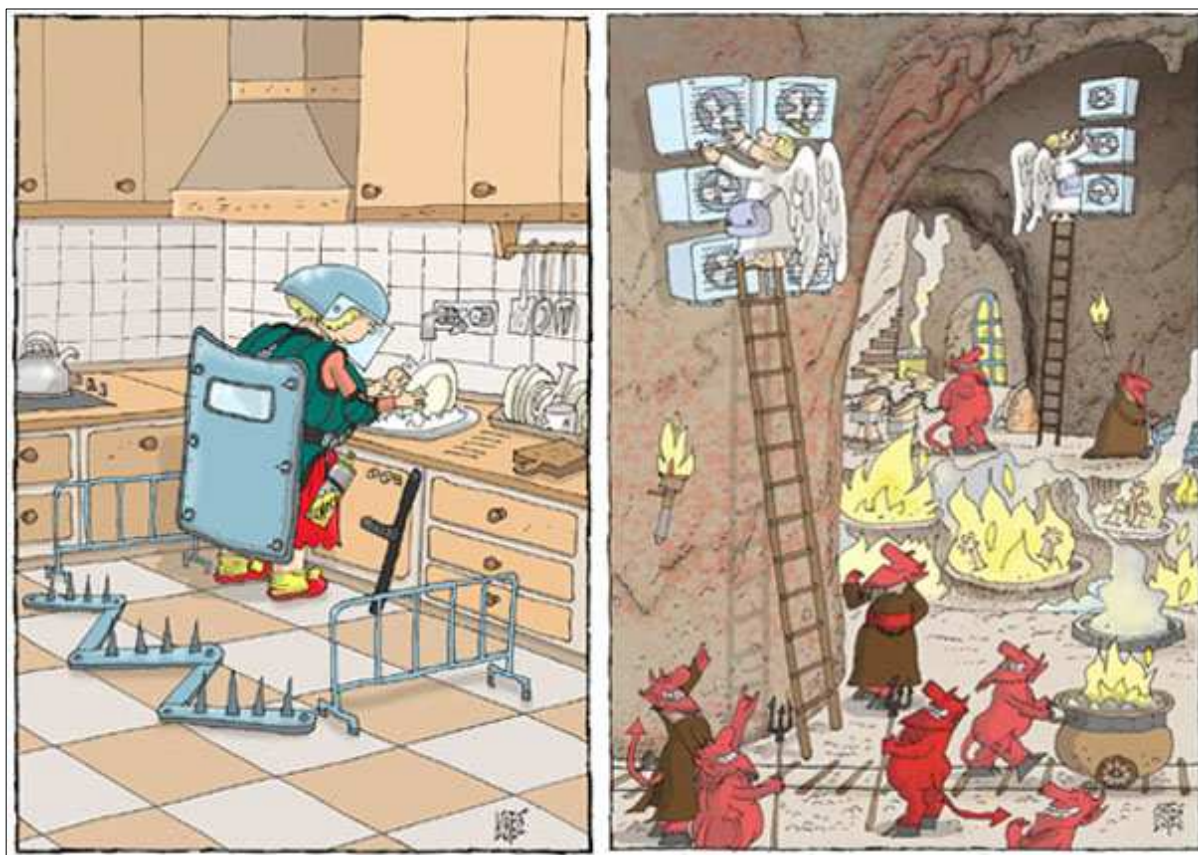
2. cena: **Nikola Listes / Chorvatsko (viz obr. vlevo dole!)**

3. cena: Nahid Zamani / Irán

Jury Special Prize: Marco De Angelis / Itálie

Jury Special Prize: Nikola Listes / Chorvatsko

Jury Special Prize: Mahshid Hashem / Irán

Int'l Cartoon Competition Climate Technology 2021- Estonsko

Deset ze 16 oceněných kreseb pochází od autorů ze zemí bývalého Sovětského svazu:

1. **Nikola Listes - Chorvatsko (viz obr. vpravo!)**

2. Priit Koppel - Estonsko*)

3. Majid Salehi - Irán

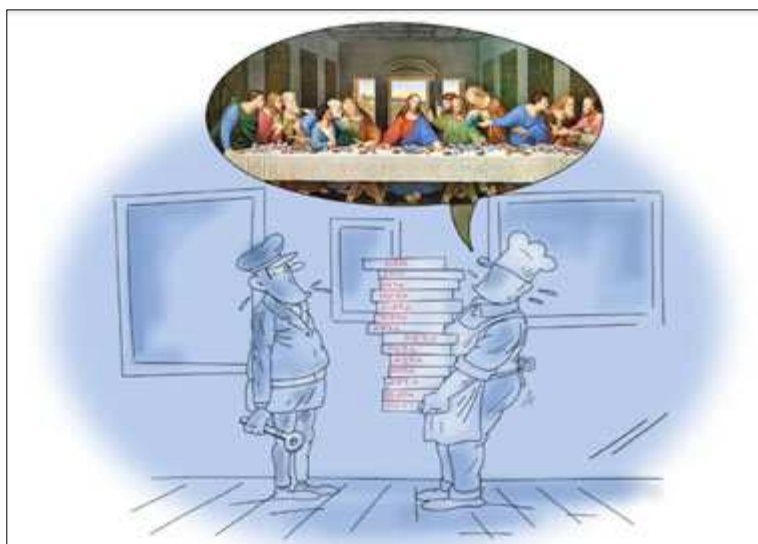
4. Priit Koppel - Estonsko*); 5. Alexander Dubovsky - Ukrajina; 6.-8. Victor Skopincev - Rusko; 6.-8.

Ghost Harsanta - Indonézie; 6.-8. Mirtad Gazazian - Arménie; 9-11. Rando Pettai - Estonsko; 9-11.

Oleg Gutsol - Ukrajina; 9-11. Priit Koppel*) - Estonsko; 12. Rando Pettai - Estonsko; 13. Damir Novak

- Chorvatsko; 14.-15. Thebest Almo - Kamerun; 16. Vasiliy Alexandrov - Rusko

*) Since one of his cartoon already won the second place prize

Olense Kartoennale 2021 - Belgie

Téma: 'A visit to the museum' /
Návštěva muzea

423 autorů ze 68 zemí poslalo
1435 prací

1. cena: Hamid Soufi, Iran
(viz obr. vlevo nahoře)

2. cena: Anneke van Steijn,
Nizozemsko

(obr. uprostřed!)

3. cena: Leonardo Zaza, Itálie

Press Prize De Inkpot (4. cena):

Angel Ramiro Zapata Mora,
Kolumbie

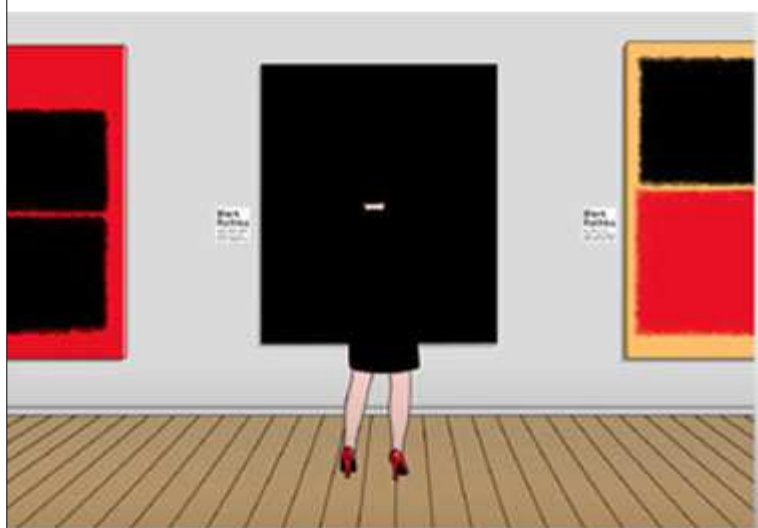
Amnesty International Prize:

Javad Takjoo, Irán

Bialogard Prize

pro nejlepší polskou práci:

Emil Idzikowski, Polsko

5. International Biennial Book Cartoon Contest 2021 - Iran

Winners in the professional Section:

1. cena: Oleksi Kustovsky -
Ukrajina (obr. vlevo dole!)

2. cena: Majid Amini - Irán

3. cena: Saman Torabi - Irán

International Cartoon Salon - Botoșani 2021 - Rumunsko

1. cena: Walter Toscano
- Peru

2. cena: Marian Avramescu
- Rumunsko

3. cena: Ulisses Araujo
- Brazílie

Uznání: Zoran Tovirac - Srbsko,

Javier Richard - Uruguay,

Ji Wenk - Indonézie,

Luis Carlos Fernandes -

Brazílie,

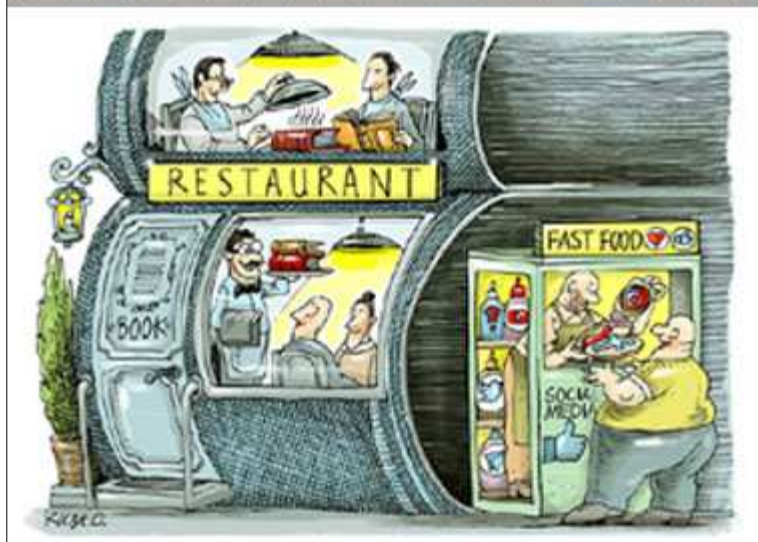
Morhaf Youssef - Sýrie,

Uznání Speciál: Payam Vafatabar

- Irán

Marele Trofeu: Alexandru

Plăcintă - Moldavsko.

Concours International du Dessin de Presse «Sous Les Pales Des Helicos: La Plage De Pampelonne» - Francie

132 novinových karikaturistek a karikaturistů ze 46 států soutěžilo o tři ceny:

1. cena: BIZ (Francie)

2. cena: KICHKA (Izrael)

3. cena: SWAHA (Libanon)

